

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zmeto 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
leto 96 Din, za
nozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
instate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Pametna in potrebna uredba

Davno pred izbruhom sedanje največje vojne, kar jih človeška zgodovina pozna, smo brali in slišali celo vrsto glasov, da bo svet nezgibno obiskala velika katastrofa. Nobena slutnja se ni mogla naslanjati na tolike in tako tehtne dokaze kakor ta. Da je nihče ni rad poslušal in se je otrsral, naj jo je imel sam ali jo slišal od drugih ali bral iz knjig in člankov uglednih politikov in pisateljev, je razumljivo, saj svet še ni prebolel globokih ran, ki mu jih je zadala minula vojna.

Dalekovidni in globoki ter plemeniti duhovi so opozarjali na to, da krvava razprava, od katere ni preteklo dosti več kot dvajset let, ni rešila nobenega vprašanja oziroma nobene gnotne in moralne stiske, zaradi katerih je nastala; nekoliko se je izpremenil politični zemljevid sveta, drugo pa je ostalo pri starem in Evropa se je razkrajala dalje. Kar se imenuje njen preporod, to je odkrito, resno in globoko, je pa šele v povojih in še ni zajelo množice in javnega življenja. Vemo, da so se tako preokretni pripravljali in dozorevali desetletja, petdesetletja ali cela stoletja in so morali preko ruševin in krvi ter neizmernega gorja in protivnih zmot, ki so večkrat triumfirale, preden se je uveljavila nova doba pravice, vzajemnosti in resničnega, ustvarjalnega miru. Je zakon usode, da je cena za odkupitev grehov, napak in stranstvov človeštva silno visoka.

Kar vidimo danes pred seboj kot učinek nepravice, nezdružave in protipriložnega življenja civiliziranih narodov, ki so pozabili, da je človek po sami svoji prirodi duhovno bitje, to ima za seboj celo vrsto vzrokov, ki segajo dolgo nazaj; moralni odklon Evrope od edine človeka vredne kulture in nje dostojnega življenja traja že nekaj stoletij. Zato je bil zaključek vseh resnih razmišljanj o zatonu naše civilizacije ta, da tako brez-naravnostno in vsem naravnostnim zakonom v obraz bijoče življenje skozi stoletja in stoletja ne more imeti drugega rezultata kot je ta, ki ga imamo danes pred seboj v rušenju, pobijanju in plamenih v takem obsegu, da Džingiskanovi pohodi pred tem čisto zbledijo. In še to je postalo spoznanje vseh pametnih ljudi, da bi svet, če bi tudi po tej strašni vojni hotel na trilih podlagah kaknega zmagovalskega miru nadaljevati nekrščansko življenje preteklosti, doživel nov in neprimerno hujski zlom v brezmejni anarhiji divje zmede, duhovnega mraka in medsebojnega iztrebljanja narodov, da bi propad res bil popoln in zarja vstajanja daleč, daleč...

Ni čas in prilika, da bi naštevati vse vzroke sodobnega pretresa in teh, ki mu bodo še sledili — naj obrnemo pozornost samo na enega, ki stoji na važnem mestu: socialni nered, ki se v takem obsegu in globini začenja v drugi polovici 18. stoletja in je narastel do danes v najbolj skelečo rano vseh kontinentov današnjega sveta. Iz tega nereda, nezadovoljnosti in sovraštva stanov, iz katerega se hrani tako gnotna beda množice kakor moralno propadanje vrhov in nižin družbe, se je po zelo velikem delu porodila vse to, kar je privedlo do današnjega brezumnega klanja. Ta socialni nered, ki ga je kriv kramarski duh tako imenovanega velekapitalizma, ni samo pospešil grdega nekrščanskega življenja in postopanja ljudi in narodov v njihovih medsebojnih odnosih, ampak v njem so se skotili ali se vsaj zredili razni zmotni nauki, ki begajo danes človeštvo pod videzom socialnega in narodnega odrešenja, blazno pretiravajoč gotova načela v nasprotju z drugimi. Če se človeštvo niti ob sedanjem krvavem dogajanju ne bo izmodrilo, da začne resno in s pospešeno naglico graditi nov družabni red, potem ne bo pomagala nobena zmaga na bojiščih do zmage novega sveta in reda, naj bi bila izvojevana na podlagi načelno še tako pravega gesla in stališča. Načelo je prazno in neplodovito ter neučinkovito, če se ne realizira v dejanskem življenju; saj je ravno ta nedoslednost pahnila civilizirano človeštvo v sedanji prepad.

Toliko o tem usodnem vprašanju v vsem njegovem obsegu; v sedanjem trenutku pa so posebno aktualni nekateri prav vidni in rezki pojavi ne-socialnega mišljenja in delovanja, ki svojega zločinskega početja ne ustavi niti pred strašnim gromom vojske, ampak se od krvi in stiske še redi: to je znano vojno špekulativno: veriženje, navižanje cen, nakopičevanje in skrivanje zalag najnujnejših življenjskih potrebščin. »Ali ni« — je zapisal v začetku tega leta francoski škof Terrier v svoji okrožnici — »žalostno, kako se gotovi ljudje cinično skušajo okoristiti od splošne nesreče naroda, da zadovoljijo svojemu egoizmu, se od naših skrbí obogatijo in napasejo svoj pohlep za ceno bede vsega ljudstva. Tega ne bi smelo biti v naši domovini, da bi eden prelival svoj kri za splošni blagor in srečnejšo bodočnost, medtem ko se drugi zabava, zapravlja in daje duška svojim nizkim strastem od dobička iz krvi in trpljenja drugih.« Zato je treba pozdravljati naredbo sedanje naše vlade, ki je določila za brezvestno špekulacijo za časa vojne hudo, a popolnoma pravično kazen, da se bodo taki nesocialni zločinci konfinirali v gotovih krajih in tudi poslani na prisilno delo. Gotovo si je vse ljudstvo oddahnilo, ko je bralo to naredbo in vladati za čestita, da se je lotila tako energičnega sredstva za pobijanje takih pijavk ljudstva! Ta naredba pa mora biti le del v verigi drugih, da se bo gospodarstvo tudi v teh nenormalnih časih postavilo na pravo podlago in da se bo po teh smernicah mogel stopnjema ustanoviti v normalnih razmerah tisti gospodarski in socialni red, ki, zasnovan na pravi idealni podlagi krščanske pravičnosti in ljubezni, more rešiti države in narode iz sežanje zagate.

Bruselj padel

Berlin, 17. majnika. t. DNB. Vrhovno vojno poveljstvo poroča: Ker so se angleške in francoske postojanke na fronti južno od Louvaina podrele, so nemške čete pozno popoldne vkorakale v belgijsko prestolnico Bruselj.

(Na drugem mestu poročamo, da se je belgijska vlada že včeraj preselila iz Bruslja v Ostende. Z zlomom zavezniške fronte pri Louvainu je zelo ogroženo levo krilo in s tem seveda tudi trdnjava Antvers (Antwerpen).

Naglo nemško prodiranje

Vojaški položaj zaveznikov je ogrožen - Nemci so prekoračili francoske Ardene in dosegli reko Aisne

Nemško prodiranje na zahodnem bojišču postaja za zaveznike vedno bolj grozeče. Francozom se je sicer posrečilo, da so po silno krvavih bojih zaustavili prodiranje nemških oklopnih divizij pri Rethelu južno od Sedana. Toda med tem se je nemškim oklopnim divizijam posrečilo na široki fronti južno od Namurja prodreti proti zahodu in posesti pokrajino, kakor Nemej javljajo, med Charleroi in Maubeugeom. Ta prodor se je kljub srditemu francoskemu odporu Nemcem posrečil z uporabo posebno velikih in težkih tankov, za katere zavezniki sploh niso vedeli, da jih nemška armada ima.

Pri Louvainu so Angleži po hudih bojih uspeli, da so ustavili nemški sunek proti Bruslju. Toda zaradi napredovanja nemških čet proti Monsu in Maubeugeu ho za celotno zavezniško levo krilo, ki se hipe pri Bruslju in Antwerpnu, postal položaj kritičen, ker je nevarnost, da bo odrezan, ako se pravočasno ne umakne iz Belgije, ali pa, ako se ne posreči zaustaviti nemškega prodiranja. Do sedaj imajo iniciativo v bojih še skozi in skozi Nemej v svojih rokah.

V ofenzivi na zapadu se Nemej poslužuje iste taktike kot na Poljskem. Tehnično se to imenuje premikalna vojna. Oklopne divizije divjajo kar naprej, vedno naprej brez ozira na levo in desno kritje, brez ozira na zaledje. Velikansko število letal jim s silovitim bombardiranjem vseh vojaških objektov pripravlja pot. Te oklopne divizije razderejo sovražno zaledje, pretrgajo prometne zveze, preprečijo dovoz rezerv, a medtem glavna sila, ki sledi tankom, udre skozi nastale vrzeli in razbije odpor sovražnika. Pri tem vojskovanju prav za prav ni stalne fronte, ampak so neprestano ponavljajoči se sunki, ki tipajo za mestom najslabšega odpora. In ko ga najdejo, se kakor jekleni veletok ulijejo v nasprotnikove postojanke kolone tankov in se za njegovim hrbtom nato razprostrto, kakor velikanska pahljača. Na ta način je sovražna vojna črta hipoma med dvema ognjema. S to taktiko so Nemej sedaj uspeli, da so prodrli še vse obrambne sisteme.

Zadnji dnevi so bili v pričakovanju zavezniškega protinapada. Toda zdi se, da zavezniki ne utesnejo zbrati in urediti svoje sile, zaradi neprestanega nemškega pritiska, ki se javlja na 400 km dolgi fronti vsak čas drugod, a vedno in povsod enako silovit. Položaj zavezniških armad v Belgiji je treba smatrati za resno ogrožen, ako se jim ne posreči v najkrajšem času zaustaviti nemškega prodiranja.

Nemška vojna poročila o prodiranju na zahodu

Nemško vojno poročilo

V bitki med Anversom in Namurjem smo prebili postojanke na Dylu južno od Wavrea in zavzeli severovzhodno fronto trdnjave Namur.

Južno od Maubeugea do Carignana jugovzhodno od Sedana je Maginotova črta prebita v širini 100 kilometrov.

Francoske oklopne enote, ki so se zahodno od Dinantu upre našim oklopnim enotam, smo odbili. Naši oddelki preganjajo sovražnika, ki se umika proti zahodu.

V bojih jugovzhodno od Sedana se je posebno odlikoval poveljnik nekega motoriziranega oddelka strelcev Balk, ki je s svojo osebo hrabrostjo mnogo pripomogel k uspehu svojih čet. Doselej smo na tem delu fronte zajeli 12.000 sovražnih vojakov, med njimi dva generala in zaplenili mnogo topov.

Na južnem krilu so naše čete zavrnile sovražne napade in pridobile o protinapadu novo ozemlje.

Na posarski fronti se je nadaljevalo ogledno delovanje proti Maginotovi črti. Kakor smo že poročali, je včeraj francosko daljnostrelno topništvo bombardiralo nezavarovano mesto Rasstatt. Nemške težke baterije so v odgovor nato bombardirale Haguenau.

Na Nizozemskem je v pokrajinah Zeeland včeraj kapituliral otok Tholen.

Naša letala so 16. maja v glavnem bombardirala sovražne zveze z zaledjem na Francoskem in v Belgiji. Uničila so mnogo železniških prog, cest in razbila zbiranje čet in korakajočih kolon. Uničila so tudi mnogo transportnih vlakov.

Z napadom na sovražno mornarico in transportne ladje pred nizozemsko-belgijsko obalo smo uničili neko sovražno križarko in neko topničarko, neko transportno ladjo pa tako težko zadeli, da je nasedla. Razen tega smo poškodovali tudi dva francoska rušilca.

V Severnem morju smo z letalsko bombo zadeli neko sovražno podmornico in jo najbrže uničili.

Pred Narvikom smo zadeli z letalskimi bombami neko oklopno ladjo in neko lahko križarko. Prav tako smo z letalskimi bombami zažgali neko petrolejsko ladjo za 15.000 ton. Zbili smo neko sovražno lovsko letalo. Z napadi našega letalstva na sovražne čete, ki so se izkrcale, je olajšan našim gorskim lovem obrambni boj. Poslali smo jim tudi ojačenja.

V včerajšnjih bojih je sovražnik izgubil na zahodu 59 letal, 30 med njimi smo jih zbili v letalskih bojih, 8 jih je zadelo protiletalsko topništvo, ostala letala smo pa uničili na tleh. 15 naših letal pogrešamo.

Berlin, 17. maja. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča:

Nemško letalstvo je že v prvih jutranjih urah 17. maja doseglo celo vrsto pomembnih uspehov. Na belgijski fronti je neka nemška lovka eskadrila zbila 15 angleških bombnikov vrste »Blenheim«.

ne da bi bila sama utrpela kakšno izgubo. V pristanišču Dunkerque smo uničili neki rušilec z dvema zadetkoma težkega kalibra. Rušilec se je potopil v nekaj minutah. Pred Dunkerqueom smo pa razen tega poškodovali neko križarko in neko trgovsko ladjo.

Na vseh frontah v premoči

Berlin, 17. maja. b. V Berlin prihajajo poročila o silovitih borbah v Belgiji na črti Anvers-Namur. Prav tako divjajo strahotne borbe na odseku Maginotove črte pri Sedanu. Poudarjajo, da so nemške motorizirane čete prodrele v odsek Sedana vse do mesta Laona in da so v veliki tehnični premoči, ki jo ni mogla zlomiti niti največja hrabrost francoskih vojakov. Razen tega so

Vojna poročila zaveznikov o bitkah v Belgiji in Franciji

Belgijska poročila

Ostende, 17. maja. AA. Havas: Belgijsko poročilo z dne 16. maja zvečer se glasi. Severno in severovzhodno od Anversa so sovražne patrulje prišle v stik z našimi postojankami. Bolj na jugu je več krajevnih napadov pehote ostalo brez uspeha zaradi obstreljevanja naše obrambe. V prednji Belgiji se biljejo srditi boji za postojanke, ki so jih zavzele zavezniške čete.

Bruselj, 17. maja. t. Havas. Belgijsko vojno poročilo od danes popoldne se glasi:

V zvezi z vojaškimi operacijami zavezniških sil in v tesnem sodelovanju z njimi so se belgijske čete pomaknile v nove postojanke v popolnem miru in redu. Kljub številnim in zelo hudim borbam, ki so jih mnoge jedinice morale prestati od začetka sovražnosti neprestano do današnjega dne, je belgijska armada nedotaknena in njena moralna je najvišja.

Pet dni brez počitka

London, 17. maja. AA. Reuter: Belgijski vojaški krogi v Londonu izjavljajo, da je belgijska vojska zapletena v nepretrgane boje že od prvega dne nemškega napada na Belgijo. Belgijske čete nadaljujejo svoj odpor proti nemškim četam v srditih epopdih in s podporo zavezniških čet. V zadnjih petih dneh ni imela belgijska vojska niti ene ure počitka. V istih krogih pravijo, da pomeni odpor posadk trdnjav Liegeja in Namura, ki sta popolnoma odrezani od ostalih čet, visokega duha belgijskega vojaka.

Liege

Bruselj, 17. maja. b. Danes dopoldne je bilo izdano uradno poročilo, da se nekatere trdnjave okrog Liegeja še vedno upirajo nemškim napadom.

Belgijska vlada je zbežala v Ostende

Ostende, 17. maja. AA. Havas: Belgijska vlada ima svoje sedež od včeraj v Ostendu. Tja ga je prenesla sporazumno z vrhovnim poveljstvom vojske. Ministri, kabineti in več visokih funkcionarjev so se tudi tja preselili. Tudi več diplomatskih misij, med njimi argentinska, perujska in jugoslovanska, so se prav tako preselili v Ostende. Španski poslanik se je pa nastanil v okolici. Svetnik španskega poslanstva Zuluetta, apostolski nuncij in po-

prispela v Berlin poročila, da bo na belgijski fronti v najkrajšem času izveden prodor in da bodo nemške letalske sile izvedle napad na Bruselj. Nemški krogi trdijo, da so njihove čete na vseh frontah v premoči in da je uspeh nemške armade zagotovljen.

Poročila o uspehih na morju

Berlin, 17. maja. AA. DNB: Po naknadno pri-spelih poročilih se potrjuje, da so včeraj sovražne sile imele večje izgube kot je bilo objavljeno v včerajšnjem poročilu nemškega vrhovnega povelj-nišva. Z uradne strani »poročajo namreč, da je bilo doslej javljeno, da sta bila potopljena dva rušilca in tri trgovinske ladje, dva rušilca in štiri trgovske ladje pa, da so bile poškodovane. Med potopljenimi trgovskimi ladjami se je nahajala tudi 10.000 tonska ladja, na kateri so se nahajale čete. Razen teh izgub je imel sovražnik še večje izgube zaradi napadov nemškega letalstva. Na Severnem morju je bila potopljena neka podmornica, v nizozemskih vodah pa je bila potopljena neka 32.000 tonska prevozna ladja, ter neka 5000 tonska križarka. Neki rušilec je bil zadet in poškodovan, enako neka 5000 tonska prevozna ladja. V vodah okoli Narvika sta bili zažgani dve ladji in to neka 8000 tonska prevozna ladja in neka 1500 tonska pomožna ladja. Na osnovi tega so skupne izgube sovražnika dne 15. maja znašale 90.000 do 100.000 ton vojnega in trgovskega brodovja. On tega je bilo 55.000 ton popolnoma uničenih.

Častna straža pred gradom bivšega cesarja Viljema

Curih, 17. maja. b. Dopsnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina, da je nemška vlada pred dvorcem v Doornu postavila častno stražo bivšemu nemškemu cesarju Viljemu.

Zavezniška letala nad Kölnom in Duisburgom

Köln, 17. maja. AA. DNB: Kölnski listi poročajo, da so se v noči med 15. in 16. majem pojavila nad Kölnom sovražna letala in metala bombe. Ena bomba je padla v neposredni bližini neke hiše. Ena oseba je bila ubita, štiri pa ranjene. Večina bomb je padla izven mesta na odprti polje. Protiletalske baterije so poglala sovražna letala v beg.

Essen, 17. maja. AA. DNB: Kakor poročajo listi, so pri napadu sovražnih letal na Duisburg v noči s 15. na 16. maj našle smrt tri osebe.

Francoska poročila

Pariz, 17. maja. AA. Havas: Poročilo francoskega vrhovnega poveljstva z dne 17. maja zjutraj se glasi:

Bitka med reko Sambre in pokrajino severno od Sedana se je nadaljevala ves včerajšnji dan in vso noč. Borbe v Belgiji so bile slabše kot predhodne dni. Na bojišču ob Reni ni bilo nobenih dogodkov.

Srdita bitka južno od Sedana Nemci dosegli Rethel na Aisni

Pariz, 17. maja. AA. Havas: Včeraj niso nastopile bistvene spremembe splošnega položaja. Prevladuje vtis, da se je včerajšnji dan končal v sorazmerno ugodnih okoliščinah. Zadelavanje sovražnega »žepa« se je včeraj vršilo pod ugodnimi pogoji. Ta »žep« se opira na severu na reko Sambre, na jugu pa na pokrajino severno od Rethela in zahodno od Sedana. Strateški in taktični položaji rišejo kot ugoden. Južno od Sedana se na daljše velesrdita bitka, v kateri niso doslele nastopile nobene večje spremembe. Nekateri vas in manjši gozdovi so celo do šestkrat meniali go spodarja. Davi so menjali položaje severno o Rethela, Louvaina in Malinesa.

Po poročilih, ki so prispela popoldne v Pariz je položaj na zahodni fronti snoli tale:

Zavezniške čete so se utrdile ob reki Sambre. Nemške čete so stvorile južno od reke Sambre, naslanjale se na levi breg Meuse, velik »žep«. Ta »žep« se razteza vse do pokrajine severno od Rethela. Na vsei tej fronti, ki ima obliko »žepa«, se je razvila zelo srdita bitka, na vseh drugih frontah, to je vzhodno od Sedana pa do švicarske meje je bilo sorazmerno mirno.

Bitka na Meusi podobna bitki pred Verdunom

Pariz, 17. maja. AA. Reuter: V Londonskih vojaških krogih mislijo, da je položaj v Belgiji resen, da je pa treba kljub temu imeti seveda za-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebaški vremen. napoved: Večinoma oblačno in nestabilno.

(Nadaljevanje s 1. strani)

upanje v zavezniške čete. Po poročilih zadnjih dni je jasno, da je britansko letalstvo, tako aparat, kakor njihovo moštvo, pokazalo svojo premoč nad sovražnikom. Po poročilih iz pooblaščenih londonskih krogov mislijo v francoskih vojaških krogih, da je današnji položaj mnogo boljši, kakor je bil položaj v sredo. Francoski vojaški krogi primerjajo bitko na Meusi z bitko pred Verdunom. Ta bitka ugotovi trajne dneve in tedne z izpremenljivo srečo. Naglih rezultatov te bitke ni mogoče pričakovati že zdaj in tudi ni moči dati jasnega pregleda položaja, ker se vsako uro izpreminja.

**Gamelin bo odstavljen
Na njegovo mesto: Georges**

Pariz, 17. maja. b. Napovedujejo spremembe v vrhovnem vojnem poveljstvu. Predsednik vlade Reynaud je izjavil v svojem včerajšnjem govoru, da mora Francija zamenjati svoje ljudi in svoje metode, da bo lahko z uspehom nastopila proti nevarnim poskusom Nemčije, da izvajajo zmago v dveh mesecih. V zvezi s to aluzijo se širijo govorice, da bo sprememba doletela tudi najvišje vojaške kroge in bo generalisimusa francoskih oboroženih sil generala Gamelina zamenjal general Alfonse Georges.

Churchill na posvetih v Parizu

Pariz, 17. maja. AA. Havas: Včeraj se je prijel v Parizu predsednik angleške vlade in minister narodne obrambe Winston Churchill v spremstvu strokovnjakov. Churchill je konferiral s predsednikom francoske vlade Paul Reynaudom. Konferenci sta prisostvovala tudi vojni minister Daladier in general Gamelin. Churchill je v Parizu konferiral ne samo s člani francoske vlade, ampak tudi z drugimi vojaškimi šefi. Te konference so trajale ves včerajšnji dan do večera. Churchillov obisk je imel zelo koristen in bodri učinek in sodijo, da je bil zelo potreben.

Angleška poročila

London, 17. maja. AA. Reuter: Angleško vrhovno poveljstvo je izdalo tole uradno poročilo: Angleška vojska je v stiku s sovražnikom ter se vodi borbe. Napadi na Louvain so bili odbiti.

**Položaj angleške armade
v Belgiji resen**

London, 17. maja. t. Havas: Angleški vojaški krogi menijo, da je vojaški položaj na bojiščih v Franciji in v Belgiji zelo resen, toda po najnovejših poročilih s fronte da je položaj mnogo bolj zadovoljiv kakor pa je bil včeraj ali v sredo. V angleških vojaških krogih vlada zaupanje v izid te borbe, posebno zato, kakor pravijo, ker so dosedanje borbe pokazale, da so angleška letala po kakovosti boljša od nemških in da tudi angleški letalci nadkriljujejo svoje nasprotnike.

Bruselj, 17. maja. t. Reuter: Reuterjev poročevalec poroča, da ne more nobiti nobenih informacij o najnovejšem razvoju na frontah v kolikor tiče angleške fronte. Po njegovem mnenju se od včeraj do danes položaj ni dosti spremenil. Angleži še držijo črto ob reki Dyle in so še vedno v Louvainu. Nastaja pa vprašanje, če bodo angleške čete to črto še držale, ali če se bodo umaknile proti zahodu. To bo odvisno od položaja zaveznikov na angleškem desnem krilu (fronta pri Namuru). Francoski vrhovni poveljnik Gamelin še ni odkril svojega načrta in prevladuje mnenje, da bo po spremembah, ki jih je izvedel, da bi se mogel upreti nemškemu prodiranju, dal povelje za protinapad. Zavezniški generalni štab ni moral priti na jasno o nemških načrtih, če mislijo s pomočjo klina, ki so ga potegnili naprej južno od Namurja, vreči nazaj zavezniške sile na severnem delu Belgije, ali pa se bodo zasukali proti jugu in poskušali potisniti zavezniške globlje v Francijo do glavnih utrdb Maginotove odnoene Daladierove črte. Pri današnjem načinu vojevanja, ki deluje z bliskovitimi operacijami in s presenečenji, ni mogoče ničesar prerokovati. Po vsem, kar vidimo, imamo vtis, da se angleška armada ne nahaja v neposredni nevarnosti.

**Kako so Nemci
predrli francosko črto**

London, 17. maja. t. Reuter: Zastopnik vojaških oblasti je danes popoldne naslikal položaj na fronti kot zelo resen. Nemške oklopne divizije so predrle skozi francoske črte in napredovale globoko v francosko ozemlje. Prostor, kjer so prodrle, ne spada k pravi Maginotovi črti, a je bil dobro utrjen in namenjen, da krije belgijsko mejo. Utrdbe so gradili vseh 12 mesecev. Nemški uspeh so v glavnem dosegli veliki oklopni tanki, ki so pred seboj čistili vse, kar so srečali, pri tem pa jim je pomagalo letalstvo, ki je navajeno na nizke lete in na obstreljevanje nasprotnika s strojnimi. Angleška letala se dobro branijo in se nemška letala ne spuščajo rada v borbo z angleškimi ekupinami. Nemci so zavzeli veliko področje. Glede bodočih nemških ciljev ni jasnosti. Morda bodo napadli proti severu, da zajamejo vse zavezniške severne armade. Morda proti jugu, Francozi zbirajo zdaj svoje sile k protinapadu.

Boji za Louvain

London, 17. maja. b. Angleške čete so po težkih borbah prsa v prsa vrgle Nemce iz Louvaina. Včeraj popoldne so Nemci držali edino še postajo tega mesta v svojih rokah, pa so morali zapustiti tudi to postojanko, ko so Angleži po tretjem napadu na nje izvršili takšen pritisk, da je bil vsak odpor zaman.

Avstralske čete prihajajo

London, 17. maja. AA. Reuter: Vojno ministrstvo sporoča, da je prišel v Egipt nov kontingent avstralskih čet. Čete se nahajajo pod poveljstvom brigadnega generala Manteya. Čete bodo iz Egipta prepeljane v Palestino.

Potopljene ladje

London, 17. maja. t. Havas: Nemška letala so s strojnimi obstreljevala parnik ob južnovzhodni obali Anglije. En mož posadke je ubit, 4 pa ranjeni. Belgijski parnik »Ville de Bruges« (13.869 ton), ki je bil prej ameriška last in se je imenoval »President Harding« ter je pred vojno prevažal potnike, je bil v bližini Antverpna napaden od nemških bombnikov in potopljen. 53 mož posadke je bilo rešenih.

Otroke selijo

London, 17. maja. t. Reuter. Vlada je sklenila, da bodo otroke, ki so jih bili ob izbruhu vojne iz Londona preselili na južnovzhodno obalo Anglije, prepeljali drugam na bolj varne kraje.

Italijanski general razlaga načrte nemške armade

Rim, 17. maja. b. Italijanski vojni kritik general Cabiati piše med drugim v tržaškem »Piccolu«:

Po predaji Nizozemske je usmerila nemška armada svoje napade v dve smeri:

1. zasesti črto Belgijo do morja;
2. razbiti črto francoski trdnjavski sistem tam, kjer se stara »Maginotova črta« združuje z novo »Daladierovo«, ki je stvarno njeno podaljšanje od Luksemburga od belgijski meji do morja.

Zavezniški so v Belgiji opustili obrambo Albertovega kanala in črto ob reki Meuse od Liegeja do Namura. Oni branijo zdaj črto ob Dylu med Namurjem in Anversom. Ta črta, čeprav je pripravljena za obrambo in okrepljena z dvema močno utrjenima središčema, pa ni preveč varna, ker Nemci s krila ogrožajo zavezniško armado, ki prihaja iz Nizozemske, medtem ko je njihovo desno krilo po veliki večini obkoljeno z nemško zasedbo Ligtya. Vsekakor bodo francosko-angleško-belgijske čete storile vse napore, da ne zapustijo svojih postojank, kajti če bi zavezniški izgubili te položaje, bi kmalu padla tudi belgijska prestolnica in na reki Meusi bi Nemci obvladali še zadnji odpor sicer mogoče armade.

S tem, da se nemške čete nahajajo na črti, kjer je Napoleon 16. junija 1815 izvojeval zadnjo zmago, ne izključuje možnosti da bo na zgodovinski ravnini pri Waterloo po 125 letih prišlo do novega velikega oboroženega spopada. Glavne nemške sile, ki se nahajajo bolj na jugu, so prodrle iz Luksemburga ter napadajo obrambo črto med Sedanom in Lignym, kamor so prodrli nekaj kilometrov globoko. Če tega nemškega uspeha zaveznički ne bodo takoj razveljavili z močnim protisunkom, bo imel nemški uspeh odločilen vpliv na nadaljnji potek operacij, ker bi s tem nemškim četam bila odprta pot čez Hephelo, Reims in Epernay. V tem primeru pa bi bil položaj precej sličen onemu iz avgusta leta 1914.

Rim, 17. maja. AA. Stefani: O nemškem prodiranju v Belgiji in na Francoskem, posebno o prebitju francoske fronte v širini 100 km med Vozezi in Garignanom poročajo popoldanski listi pod velikimi naslovi čez vsa prva stran. Prav tako poudarjajo pod velikimi naslovi, da nemške čete zasledujejo Angleže in Francoze in da so ujele 12.000 mož in dva generala. Dalje poudarjajo listi, da je belgijska črta takisto prebita južno od Vavra in da je belgijska vlada preselila v Ostende.

Nemški general Udet je izumil nov način nemškega napadanja

Berlin, 17. maja. b. S poučene strani potrjujejo, da je novo taktiko nemških letalskih napadov izdelal general Udet. On je prvič praktično preiskusil v velikih manevrih to svojo taktiko v okrožju pri Lublinu na Poljskem. Trdijo, da je general Udet, ki je v štabu maršala Göringa, preizkusil nove letalske metode v manjšem obsegu tudi na letališču Gatow blizu Berlina in tedaj je bil slučajno prisoten tudi nemški državni kancler Hitler. Nato je bila za nove letalske napade izučena cela divizija, ki je imela tri dni manevre na Poljskem. Na teh manevrih sta sodelovala tudi kapetan Koelt in poročnik Witzig, ki sta bila zadnje dni osebno odlikovana od kanclerja Hitlerja. Za omenjene manevre so izpraznili Nemci na Polj-

skem tri vasi, da bi mogli poizkusiti izvesti popolnoma neopaženo. Prepoved potovanja inozemcem na Poljsko se sedaj nič več ne pripisuje preganjanjem, temveč dejstvu, da je bil ta del Poljske spremenjen v ogromno poskusno polje. V teh krajih so preizkusili tudi topništvo, ki ga uporabljajo padalci pri spuščanju. Predvsem so bile tedaj ustnovljene v velikem obsegu padalne čete, ki so do sedaj obstojale samo v ruski armadi. General Udet je na teh manevrih preizkusil tri nove metode:

1. Okrepitev čet kjer koli s pomočjo letalstva. Te čete naj se spuščajo bodisi v sovražni zemlji, ali pa naj dobavljajo potrebni material s padobranci za vojaške v zaledju in na frontah, ki bi

Očividec opisuje nemško zasedbo Luksemburga

»Kakor, da bi se bila spustila nad deželo ogromna mreža«

Pod tem naslovom priobčuje v švicarskem listu »Vaterland« neki Luksemburčan, ki je v zadnjem trenutku pobegnil iz Luksemburga čez francosko mejo, dogodek zjutraj dne 10. majnika, ko je nemška vojska zasedla kneževino. Očividec pravi med drugim:

Rano zjutraj dne 10. majnika me je poklicala neka uradna oseba, s katero sem snoči skupno večerjal, po telefonu in mi sporočila, da so Nemci začeli zasedati Luksemburg. Sprva sem mislil, da se norčuje, toda dotični me je opozarjal, da je res in da naj bežim čim najbolj hitro morem, ako imam priložnost zato. Toda treba storiti hitro, je dodala, kajti v kratkem bodo vse ceste zasedene.

Se vedno nisem hotel verjeti, toda streznilo me je brnenje motorjev, ki sem ga slišal in ki ni hotelo pomehiti. Takoj sem razumel, da je nad Luksemburgom ogromno število letal. V največji naglici sem se oblekel, skočil sem v svoj avto, hotel v pisarno, da bi nekaj stvari vzel seboj. Ceste luksemburškega mesta, ki so v jutranjih urah navadno čisto mirne, so bile nagnečene ljudstva. Vse je bilo razburjeno. Ko da bi bili izgubili glavo. Kar naenkrat pa se zapodita po ulici kot blisk dva nemška motociklista in izgineta na drugem koncu...

Tri ceste peljejo iz Luksemburga v Francijo. Ena gre skozi Esch, druga na Longvy, tretja na Thionville. Skušal sem priti na eno izmed njih. Komaj sem privozil iz mesta, zaslišim za seboj sopihanje motorja. Takoj na to sem opazil dve

Švica bolj mirna

Bern, 17. maja. AA. Reuter: V tukajšnjih diplomatskih krogih poudarjajo, da ni v zadnjih 24 urah nastopila nobena nova okolnost, ki bi mogla spremeniti položaj v Evropi, vsaj kar se Švice tiče. Tu mislijo, da ni nobenega neposrednega vzroka za alarm. V Baslu vlada od snoči vtis, da je nekoliko popustila napetost po zaslugi poročil, ki trdijo, da so Nemci umaknili del svojih čet s švicarske meje v Črnom lesu. Toda Švica je dokončala vse priprave za vsak primer. Po izjavi neke zelo ugledne švicarske osebnosti ne verjamemo v odgovornih švicarskih krogih, da bi grozila kakšna akcija proti Švici, vsaj ta trenutek ne.

ne mogli municije in hrane dobiti po redni poti. To se je prvič zgodilo tudi v Oslu in Narviku, kjer so se pokazali veliki uspehi nove napadalne metode modernega letalstva.

2. Ustvaritev močnih padalnih enot, katerim so dodeljeni tudi pionirji za tako imenovane obkoljevalne napade.

Več milijonov mož v boju

Rim, 17. maja. AA. Stefani: Listi naglašajo, da se velike bitke med Anversom in Sedanom udeležuje več milijonov mož. Listi naglašajo, da ta ogromna borba traja že več dni in da se sedaj približuje koncu. Razlage italijanskega tiska naglašajo tudi napore zaveznikov ustaviti napade nemških motoriziranih enot na levem bregu reke Meuse. Naglašajo, da dobivajo nemške čete vedno nova ojačenja, in da se vsi zasedeni položaji nahajajo še v nemških rokah. »Popolo d'Italia« pravi, da se nemška ofenziva v Belgiji razvija sedaj pod drugimi okoliščinami kot leta 1914. Posebno karakteristiko ji daje udeležba velikih motoriziranih enot, ki jih leta 1914 ni bilo.

lahki letali, ki sta sedli tam na travniku. Iz njih so stopili po 4 nemški vojaški, z brzostrelnimi puškami, s strojnimi. Postavili so se ob cesti in jo zaprli. Takoj sem zasakal avto in se obrnil nazaj. Kakšna dva kilometra od tam zapazim, kako mi z neke kmetije dajejo znamenja z rokami in vpijejo, da naj ne gre dalje, češ, da so že Nemci tamkaj. Zasakal sem v drugo smer. Nisem imel sreče. Nasproti mi pride velik tovorni avtomobil, poln Nemcev. Kakih 30 jih je moglo biti. Za njimi je brnel en sam motor. Toda k sreči je šlo vse mimo mene. Nikdo me ni zastavljal. Nahajal sem se na svojo srečo na postranski cesti, od koder bi mogel tudi čez nemško mejo. Le to me je rešilo. Toda brnenje motorjev je postajalo čedalje večje in vedno bolj pogosto so me prebivalci opozarjali, naj ne grem dalje, ne tu in ne tam, češ, da so ceste že povsod zasedene od Nemcev.

Imel sem vtis, kakor da pada na deželo ogromna mreža, ki počasi prijemlje vse, kar sreča na zemlji, v svoje niti. Nobena bomba ni eksplodirala nikjer. Nikjer tudi ni slišati streljanja iz pušk. Vse mirno. Le brnenje motorjev in vtis, da lega mreža na vso deželo. Ko sem pritačeval do bližine francoske meje, sem opazil, da je tudi tamkaj mreža že legla in da ni nobene razpoke zame, da bi mogel skozi. Bil se mdober 4 kilometre od meje. Stopil sem iz voza, ga pustil sredi ceste, sam pa sem po gozdnih poteh prišel do francoske meje. Mislim, da sem bil zadnji, ali vsaj eden zadnjih, ki se mu je to posrečilo.

V političnih krogih poudarjajo, da je ugoden činitelj v današnjem položaju ugodno razmerje, ki vlada med Švico in Italijo. Poudarjajo, da se more dolgo kupičenje novih nemških divizij od švicarski meji pojasniti s tem, da je švicarska meja primeren kraj za razmestitev rezerv, ki so tamkaj sprito terena in bližine švicarske meje varne pred bombardiranjem zavezniških letal. Odtod se te rezerve lahko vržejo na fronto brez uporabe renške železniske proge, ki so jo angleška letala snoči srdito napadla.

Švicarski listi o bitkah v Franciji

Bern, 17. maja. t. Havas: Berlinski dopisniki švicarskih listov pišejo, da bo po mnenju vodilnih nemških vojaških krogov nastopil v vojaških operacijah v Belgiji kratek zastoj. Ta odmor je potreben, da pridejo na fronto nove okrepitve in nov vojni material, da nadomesti tistega, ki se je v bitkah izbral. V berlinskih krogih še vedno polagajo veliko važnost tako imenovanemu »Schlieffenovemu načrtu« (zajetje Pariza v velikem loku od zahodne strani), in potem takem tudi sedanjem nemškemu operacijam pri Anversu in na reki Dyle. Glede belgijske prestolnice Bruslja trdijo v nemških vojaških krogih, da tega mesta ni mogoče smatrati kot odprto mesto, ker je polno vojaštva. Odgovornost za žrtve bodo torej nosili zavezniški.

Angleško oboroževanje na morju

London, 17. maja. AA. Havas: Angleška mornarica se nadalje povečuje svojo moč kljub napadom nemških podmornic in nemškega letalstva. Celotna tonaža angleških izob predstavlja samo neznamen del tiste tonaže angleških vojnih ladij, ki so bile v začetku vojne skoraj dograjene. Ze tri leta pred začetkom vojne se je začelo izvajanje velikega programa pomorskega oboroževanja. 1. febr. 1939 so bile razen pomožnih ladij v delu telet vojne ladje: ena oklopna, sedem matičnih ladij za letala, pet križaric, 21 rušilec in 28 zbiralec min, petladij in motornih torpedov. Velik del teh ladij je bil tedaj že skoraj dograjen in so nekatere že dodelili pomorskim formacijam. 28. februarja 1939 je izšel nov program, ki ima v načrtu gradnjo še dveh oklopnih in več drugih manjših enot. Od začetka vojne se je začela gradnja novih ladij vendar so podrobnosti o tem tajne.

Nizozemske kolonije in Japonska

Washington, 17. maja. AA. Reuter: Japonski veleposlanik v Washingtonu Horinuti je izjavil predstavnikom tiska, da je Japonska vlada zadovoljna s sedanjem stanjem v Nizozemski vzhodni Indiji, kjer eta nizozemska vlada in glavni guverner zagotavljata normalno delovanje državne uprave. Če nobena tuja sila ne bo poslala vojnih oddelkov v Nizozemsko vzhodno Indijo, je dodal Horinuti, ste lahko prepričani, da tega tudi Japonska ne bo storila. Horinuti je dal omenjeno izjavo, ko je odhajal s sestanka, ki ga je imel z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom.

Anglija in Francija kličeta svoje državljane iz Madžarske domov

Budimpešta, 17. maja. b. Angleški in francoski poslanik eta svetovalca francoskim in angleškim državljanom, naj takoj zapustijo Madžarsko.

Fronta teče približno takole: Od Antverpna proti jugu do Malinesa—Louvaina po reki Dyle do reke Sambre, nato ob tej reki v jugozahodni smeri do Maubeuge, kjer se zasuje naravnost proti jugovzhodu do Rethel na reki Aisne, od koder se vrača nazaj proti severovzhodu do Longwyja

Položaj na jugovzhodu

Madžarska poročila o sporazumnem postopanju Nemčije, Italije in Sovjetske Rusije za ohranitev miru na jugovzhodu Evrope

Budimpešta, 17. majnika. t. Exchange Telegraph. Budimpeštanski listi objavljajo v veliki opremi poročila iz Rima, da je bil med Italijo in Sovjetsko Rusijo dosežen sporazum glede ohranitve miru v južnovzhodni Evropi. Madžarski listi naglašajo, da so v Rimu izjavili, da sporazum eicer še ni končnoveljavjen, toda da bo v kratkem objavljen. Ta sporazum ni naperjen proti nobeni drugi državi, ki ima interese na Balkanu, pravijo v Rimu.

V tej zvezi objavljajo madžarski listi tudi izjave neke merodajne osebnosti moskovske vlade, češ, da Sovjetska Rusija nima namena nastopiti na južnovzhodnem delu Evrope, pod pogojem, da tega ne stori nobena druga država, naj bi bila ta ali ona. Vsako tuje vmešavanje v južnovzhodni Evropi bodo v Moskvi vzeli kot izzivanje in bi sprožilo od strani Sovjetov najbolj odločni odgovor.

Madžarski listi navajajo tudi posnetke iz članke, ki je izšel v moskovskih »Izvestijah«, ki prvič, odkar je izbruhnila vojna, poudarjajo, da je treba preprečiti, da bi se vojna raztegnila na jugovzhodno Evropo, kajti danes da je položaj takšen, da se to področje lahko vsak hip spremeni v bojno polje.

Zadržanje Italije do politike Sovjetske Rusije

Belgajsko »Vreme« objavlja dopis svojega dopisnika v Rimu, kjer obravnava stališče Italije v zvezi z raznimi vprašanji, ki se tičejo odnosov Sovjetske Rusije do Balkana in Podonavja. Članek pravi med drugim:

Zadnji teden je rimska javnost z veliko pozornostjo spremljevala razna poročila o tem, da Sovjetska Rusija sklepa neko vojaško zvezo. Toda danes je službena agencija Stefani objavila brzojavno poročilo iz Sofije, kjer se poročila, da bi se Bolgarija hotela udeležiti vojne zveze s Sovjetsko Rusijo, zanikajo. Toda v tistem trenutku, ko Bolgarija zanika, da bi se hotela udeležiti kakšne vojaške zveze s Sovjetsko Rusijo z nekaterimi balkanskimi in podonavskimi državami, javljajo italijanski dopisniki iz Romunije, da že obstoja neke vrste sporazum, ki določa, da Sovjeti jamčijo za nedotakljivost meja nekaterih balkanskih in obdonavskih držav.

Glas iz Turčije o namenih Sovjetske Rusije na Balkanu

Istanbul, 17. majnika, t. Tukajšnji poluradni »Tan« objavlja članek, ki ga je sprejel, kakor pravi, iz »verodostojnega vira«, da je Sovjetska

Rusija vedno bolj odločena, da brani neodvisnost balkanskih držav. List dodaja, da bo Sovjetska Rusija »v kratkem dala tudi vidnega izraza tej svoji odločnosti. V tej zvezi pravi nadalje »Tan«, da je usoda Madžarske dandanes neizbežno povezana z usodo ostale jugovzhodne Evrope, in da je v njenem življenjskem interesu, da se čim prej priključi temu bloku. Isto naj stori Bolgarija.

Grof Ciano v Milanu

Milano, 17. maja. t. Havas. Zunanji minister grof Ciano pride v Milan, da tamkaj sam osebno odpre razstavo sodobnega slikarstva. Italijanski listi pri tej priložnosti s posebnim poudarkom v naslovih in v besedilu naglašajo, da je Milan tisto mesto, kjer je bila zvarjena jeklena os italijansko-nemškega zavezništva med grofom Ciano in nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Listi poudarjajo, da je danes prav tako, kakor takrat, ko se je odigral ta zgodovinski dogodek, fašistična stranka Italije pripravljena boriti se za vse koristi matrne zemlje.

»Popolo di Roma« odgovarja Rooseveltu

Rim, 17. majnika. Havas: Italijanski listi prinašajo govor predsednika Amerike Roosevelta pred ameriškim senatom. Toda razlag nobenih ne dodajajo. Edini »Popolo di Roma« pristavlja, da Roosevelt nadaljuje s svojim vznemirjevanjem ameriškega javnega mnenja o razvoju sodobnega vojskovanja. List pristavlja, da Roosevelt že vnaprej vidi, kako se porajajo nevarnosti za neodvisnost Združenih držav, odkar je postalo jasno, da Anglija ni več otok. Njegov namen je, tako pravi »Popolo di Roma«, da potegne Ameriko v evropsko vojno in da si zagotovi ponovno izvolitev za državnega predsednika kot zastopnik narodne vlade Zedinjenih držav v vojni.

Položaj v Rimu

Rim, 17. maja. t. Rooseveltovo pismo Mussoliniju je skrbno proučeno. Na uradnih mestih pra-

Ameriška razmišljanja o vojni na zahodu

Washington, 15. maja. V Ameriki se zelo zanimajo, za to, kako so Nemci mogli zavzeti najvažnejše utrdbne Liegea, kjer se držijo utrjene točke Belgijcev še na nekaterih točkah vzhodno od mesta, ki jih mislijo Nemci okrožiti. V ameriški javnosti so izrekli mnenje, da ima nemška armada neko »tajnostno sredstvo« oziroma orožje, ki razbija jeklene plošče in beton, kakor da bi bil iz stekla. To pa je goli izum bujne domišljije in je stvar popolnoma drugačna. Res, da so zlomili Nemci močno inozemsko trdnjavo Eben Emall, ki je imela 18 jeklenih kupol in topove največjega kalibra ter je bila zgrajena po zadnjih zahtevah tehnike. Ta čudež pa je nemška armada dosegla izključno le po svoji posebni napadalni tehniki, ki jo je seveda podprla aviacija, ki se danes izkazuje naravnost kot glavno orožje v vojni. Novost so samo čete, ki se spuščajo iz velikih transportnih letal s pomočjo padal. To stvar je nemška armada že na Norveškem preizkusila z uspehom, kar so te čete dosegle na Nizozemskem, pa je višek.

Vojaške strokovnjake predvsem zanima, kako so Nemci zavzeli Liege, česar ni nihče pričakoval. Nemci sami priznavajo odkrito, da so se tako Nizozemci kakor Belgijci hrabro branili in se še branijo. Toda kljub temu je nemška armada zavzemala močno utrjene točke s pehotnim napadom, ki so ga podpirali ogromni tanki in letalske takozvane štuka bombe, ki so polnjene s tekočim zrakom, kar ima strahovit učinek. Razmišljali so tudi, kako so mogli Nemci premagati na Nizozemskem preplavljeno polje in so uganili, da so storili to primeroma lahko s pomočjo posebno skonstruiranih plovilnih oboroženih motornih sredstev in celo lahkih tankov, vendar pa se nič gotovega o tem ne ve, ampak samo domneva. Albertov kanal, ki ga je nemška armada pretrgala na več krajih, je 120 km dolg, širok pa 40 metrov in na nekaterih krajih globok 7 metrov. Ta kanal je služil manj za promet kakor za obrabo in je bil tozadevno zgrajen po najnovejših načelih tehnike. Nesreča je bila ta, da niso funkcionirale zaklopnice. Stal je pa prekop par milijard. Zakaj zaklopnice niso delovale, je neznano. Domnevajo, da gre za delo pete kolone. Prav tako niso bili pravočasno posušeni vsi mostovi čez prekop.

Kar se tiče Liegea, ga je zavzela nemška motorizirana kolona, ki je predrla med Hasseltom in Maastrichtom, ki se ni ozirala na pravila stare strategije, ki zapoveduje, da si mora kolona zavarovati krila in zvezo z zaledjem. Nič takšnega ni storila nemška kolona, ampak je napadla frontalno kakor bik in se ni ozirala na oba boka, kjer stojijo postranske utrdbne. Armada, ki tukaj deluje, prodira naravnost na zapad. Vse prodiranje nemških armad, ki delajo z matematično metodiko, ima za cilj Pariz, ki ga hočejo vzeti v klešče z zapada in z

vijo, da njegove vsebine ne morejo objaviti, ker je pismo zasebna značaja. Vsako uganje o odgovoru, ki ga bo poslal Mussolini Rooseveltu, bi bilo odveč.

Število političnih opazovalcev, ki so do zadnjega še trdno verovali, da bo Italija ostala izven vojne, se hitro krčilo. Celi vlaki, polni angleških in francoskih državljanov se pomikajo proti meji.

Za prihodnjo nedeljo pripravljajo velike demonstracije po vsej Italiji. Prihodnja nedelja je namreč oglašena kot »dan zamejskih Italijanov«.

Revija »Critica Fascista«, ki jo urejuje prosvetni minister Bottai, objavlja članek, v katerem pravi, da je angleška nadoblast nad Sredozemskim morjem nevdružljiva. Italija mora pogledati temu vprašanju v oči, ali pa bo izgubila priložnost.

Grof Ciano bi imel govoriti v senatu ob priliki sprejetja proračuna zunanjega ministrstva, toda govora ni bilo.

Demonstracije proti Angliji in Franciji trajajo dalje

Rim, 17. maja. AA. Stefani: V toku večerajšnjega dneva je imela mladina v vseh italijanskih mestih zborovanja, na katerih je protestirala proti angleški pomorski kontroli. Mussolini je dobil iz vseh krajev države brzojavke, da se mu mladina stavlja na razpolago.

Po nekaterih milanskih hišah so bili spet nalepljeni letaki z napadi na zahodni vesilski Anglijo in Francijo. Med njimi so bili tudi črno obrobljeni letaki, na katerih je bila oznanjena smrt angleškega vojnega brodovja. (Havas)

New York, 17. maja. AA. DNB: Kapetan italijanske ladje »Roma«, ki je danes prispela v newyorško luko, je izjavil, da so Angleži zadržali njegovo ladjo 30 ur v Gibraltarju. Angleški kontrolni oficirji so izvršili tudi pregled mornarjev. Angleži so zaplenili sode z oljem.

General Epp v Rimu

Rim, 17. maja. t. Havas: General von Epp, poveljnik bavarske in predsednik nemške organizacije za povratek kolonij, je prišel v Rim. Spremljajo ga številni uradniki kolonialne ustanove in člani nar.-soc. stranke. General Epp ostane v Rimu nekaj dni, nato odide v Neapelj, kjer bo gost generala Terruzzia, ministra za italijansko Afriko.

Madžarski minister v Benetkah

Budimpešta, 17. maja. AA. Stefani: V spremstvu višjih uradnikov svojega ministrstva je odpotoval snoči v Italijo madžarski prosvetni minister Homan. Homan bo prisostvoval otvoritvi beneške razstave, na kateri ima Madžarska svoj paviljon.

Spoznali boste: profesorja po eleganciji, bonbon 505 pa po črti in okusu.

Proizvodi UNION, Zagreb.

tal, kakor je to izjavil Roosevelt. To zahteva ne samo znatno zvišanje števila delovnih moči, temveč tudi razširitev tovarn za letala in motorje. Število letalskih tovarn bi se moralo potrojiti, število tovarn motorjev pa podvojiti.

Ako kongres sprejme Rooseveltov predlog, bodo Zedinjene države imele v letu dni 50.000 letal in 500 pomorskih vojni enot Redna vojska bo imela 280.000 mož v kadru, narodna garda pa 300.000 mož.

Amerika kliče svoje državljane iz Evrope iz Anglije

Washington, 17. maja. AA. Reuter: Ameriško zunanje ministrstvo je svetovalo vsem ameriškim državljanom, ki se nahajajo sedaj v Angliji, naj odpotujejo na Irsko. Zunanje ministrstvo je dalo, da proučuje ameriška vlada sedaj možnost, da bi poslala ladje na zapadno irsko obal ter z njimi prepeljala svoje državljane v Ameriko. Ameriška vlada je podvzela to akcijo na osnovi predloga ameriškega veleposlanika Kennedyja, ki je poročal, da je otežkočen potniški promet med Anglijo in Francijo.

London, 17. maja. AA. Reuter: Po poročilih iz Washingtona je ameriško poslanstvo v Londonu svetovalo danes ameriškim državljanom, prebivajočim v Veliki Britaniji, da se vrnejo v USA, če jim je to mogoče. Ameriški državljani so obveščeni, da bo USA ukrenila vse potrebno za njihovo vrnitev, in da bo poslala ladje na zahodno obal Irse, da se tam vkrcajo. Sodijo, da živi v Veliki Britaniji okoli 5000 ameriških državljanov. Uradni zastopnik je pa izjavil, da ni uradno prišel noben opomin ameriškim državljanom.

Iz Italije

Rim, 17. maja. AA. DNB: Ameriški državljani v Rimu so snoči dobili okrožnico, ki jim svetuje, naj se čimprej vrnejo v USA. Okrožnica se glasi: Konzulat je dobil navodilo od poslanstva, da opozori ameriške državljane, živče v območju rimskega konzulata, da se čimprej vrnejo v USA. — Generalni konzul.

Italija ni pozvala svojih državljanov, naj zapuste Turčijo

Carigrad, 17. maja. AA. Stefani: Vest, ki jo je objavila londonska radijska postaja, da so na poziv italijanske vlade te dni številni Italijani zapustili Turčijo, je popolnoma izmišljena. Točno je, da je število onih Italijanov, ki so zapustili te dni Turčijo, mnogo manjši od števila Italijanov, ki so prišli nedavno v Turčijo.

Tudi ne iz Egipta

Kairo, 17. maja. AA. Stefani: Italijansko poslanstvo zavrača vest, ki so jo razširile tuje agencije in radijske postaje, da bi bili italijanski konzuli svetovali Italijanom v Egiptu, naj se izselijo.

Italijanski proračun

Rim, 17. maja. t. Stefani: V prisotnosti Mussolinija je senat soglasno sprejel proračun zunanjega in finančnega ministrstva. Finančni minister Thaon di Revel je v svojem govoru naglasil, da znaša proračun za leto 1940/41 26 milijard lir, ki jim je treba priključiti še izredne izdatke v višini 25 milijard, tako da znaša skupni proračun 51 milijard lir.

Boji angleških ladij na nizozemsk obali

London, 17. maja. AA. Reuter: Angleške ladje, ki so se nahajale na obalah Belgije in Nizozemske v trenutku, ko so nemške čete vdrle v ti dve državi, so bile napadene od nemških letal. Ta borba je trajala ves dan. Te angleške sile so bile poklicane na Nizozemskem, da bi sodelovale v borbah proti napadalcem. Pobiranci min so morali zbrati magnetične mine, katere so Nemci postavili pred vsemi belgijskimi in nizozemskimi lukami. Milijoni in ogromna količina diamantov, ki se je še nahajala tedaj na Nizozemskem, je bila prenešana v Belgijo. Angleške čete so s podporo Nizozemcev razbile in zažgale vse tanke, v katerih je bilo olje in bencin v okolici Rotterdam. Neka stara angleška ladja z 12.000 tonami se je potopila, ko je zaplula v amsterdamsko luko.

Bombnik ameriškega letalskega brodovja je moral zaradi pomanjkanja goriva zasilno pristati na Coney Islandu v državi New York v USA. Pilotu se je posrečilo brez škode pristati s letalom na vodi. Osemčlanska posadka se je brez poškodb rešila. Na sliki je bombnik na vodi.

Norveška fronta

Nemci pošiljajo nove čete in tanke proti severu

Stockholm, 17. maja. AA. »Stockholm Tidning« poroča iz Osla, da pošiljajo Nemci nove čete na Norveško. Tanki in tovarni avtomobili bojne pomoči skozi Oslo, kakor tudi vojni material. Vse to je namenjeno na sever. Vsak dan prispevajo nemške voje enote v Oslo in nadaljujejo od ondot vožnjo na sever. Opazili so okoli 30 ladij. V Oslo se je pripeljal admiral Raeder, Nemci organizirajo okoli mesta protiletalske baterije. V bli-

žino teh baterij je pristop prepovedan. Francosko in britansko poslanstvo sta popolnoma prazni. Internirani so štiri nemške patrulje in tri druge vojske, ki so prekorčili švedsko mejo.

Štab norveškega vrh. poveljstva, 17. maja. AA. Nordtelegrammbiro poroča, da se borbe okoli Narvika razvijajo ugodno za Norvežane in zaveznike. Vesti o tem je sprejelo ljudstvo povsod zelo ugodno.

Politični zapiski

Važni sklepi za zavarovanje naše nevtralnosti

Kakor smo sporočili že v včerajšnji drugi izdaji, je vlada v četrtak zvečer sklenila važne ukrepe, kako zavarovati in podkrepiti našo nevtralnost. Najprej je vlada sklenila stroge ukrepe zoper špekulante, ki jim grozi prisila odelo, nakar je sklenila, da morajo listi pisati strogo nevtralnost ter se izogibati vsega, kar bi utegnilo eno ali drugo vojskujočo se stranko kakor koli žaliti. Pregreški zoper te stroge določbe bodo kaznovani celo z robijo do dveh let. Sodba se bo izrekla po skrajšanem postopku.

Jugoslovanska vojska jamstvo naše nevtralnosti

Sarajevska »Narodna Pravda« prinaša delo tiskan članek, kjer govori o sedanji vojni ter naši svobodi in državni samostojnosti. »Jugoslovanska vojska pa je straža narodne svobode in neodvisnosti.« Nato list naglašuje, da je v Evropi nastal pekel ter pravi: »Mi skupaj z drugimi balkanskimi narodi in skupaj z vsemi drugimi narodi, ki žele mir, nočemo sodelovati v tem krvavem plesu in od nikogar ne zahtevamo ničesar drugega kakor le to, da vsakdo spoštuje našo voljo živeti v narodni in državni neodvisnosti, ter da spoštuje našo željo, da s svojim mirom doprinesemo k temu, da vsaj en del sveta ne utone v potokih krvi in razvalinah. Naloga naše vojske pa je, da skrbi, da bodo naše pravice spoštovane. To naloga naša vojska častno, pošteno in zvesto izvršuje. Zavedamo se, da nam je danes, ko vse mednarodne pogodbe in mednarodno pravo pomeni le eno papirja, edino jamstvo naših državnih meja in naše narodne svobode je naša narodna vojska. Vojska je narod. Danes sami varujemo svojo blaginjo. Ves narod je vojak svoje domovine, vsi smo na straži. Od kralja do cestarja vsakdo se zaveda svoje dolžnosti do domovine. To je naše jamstvo. In zato verujemo, da varno stopamo v evropsko prihodnost.«

Vsi enaki pred postavci

Belgrajski »Trgovinski glasnik« piše med drugim: »V naši javnosti je povzročilo veliko presenečenje netočno pisanje nekaterih tujih listov o nas. Vsekakor je tako pisanje čudno, zlasti o nas in naši državi. Vse svet ve, da so naše oblasti od vsega začetka z vsemi državljani Jugoslavije enako ravnale, brez ozira na to, kateri veri ali narodnosti pripadajo. Počakajmo, da ti listi pridejo k nam, da bomo jasno videli, kaj pišejo. Naša javnost pa že zdaj najodločneje zavrača vsako namigovanje v našo škodo, ker bi vse to ne bilo resnično. Vsi državljani Jugoslavije so bili, so ter ostanejo popolnoma enaki pred postavkami in državnimi oblastmi.«

Članek o koncentraciji

Glasilo ministra dr. Kulenovića, voditelja bosanskih muslimanov »Narodna Pravda«, je prinesla uvodni članek o koncentraciji, kjer med drugim tako le pravi: »Ne bi bili zoper to, da bi se sestavila koncentracijska vlada, ko bi bili gotovi, da bo taka vlada pomenila izvajanje določene politike ter da bi pomenila le razširjeno tisto politično podlago, katero predstavlja sporazum. V takem okviru bi bilo potrebno pritegniti tudi druge stranke v vlado, ker bi taka koncentracijska vlada pospešila notranjo ureditev. Sodelovanje drugih političnih strank v duhu sporazuma od 26. avgusta ne bi bilo odveč, ko bi te stranke res mislile dosledno izvajati ideje sporazuma. Toda te stranke ne zahtevajo koncentracije zato. Taka koncentracijska vlada pa ne bi bila vlada narodne rešitve, marveč bi napravila strašno škodo narodnim interesom. Zato je jasno, da je edina mogoča podlaga vladavinske kombinacije narodni sporazum ter delovanje za njegovo dosledno izvajanje... Vsaka druga kombinacija, ki ne bi bila na podlagi bratskega sporazuma, bi pomenila nevarnost za skladne politične in bratske odnose. Ni dvoma, da ga ni pametnega človeka v tej državi, ki bi si še želel bratskih prepričev.«

Molitev mesto članka

Novosadski Dan, ki je glasilo vojvodinskih Srbov, prinaša v zadnji številki na strani, kjer ima sicer politične novice in članke, to le molitev, v kateri med drugim pravi: »Bože, ki si na naši majčkini zemlji dal življenje človeka, dal mu razum in dušo ter mu naročil, naj živi po Tvojih postavah. Usmili se človeka v teh težkih dneh, ko je slabi človek, kakor bi se mu bila pamet zmešala, čeprav se ponaša s svojim razumom, pozabi Tvoje zapovedi in kot podivjana zver razdira pridobitve stoletij ter ubija svoje brate. Zmordi človeka, kaznuj krivice in s svojo močno voljo stori, da bo na svetu vladala Pravica, kakršno ti zahtevaš, in Mir ter da bodo Tvoji varovanci, ljudje in narodi živeli v soglasju.«

Potreba resničnega poročanja

»Trgovinski glasnik« prinaša uvodni članek, kjer govori, kako nekateri razširjajo neresnične govorice ter s njimi razširjajo med ljudmi defetizem. Nato pravi: »Ne pozabimo pa, da je defetizma več vrst. Enega razširja plačana propaganda, drugega pa neumnost. Delovanje drugega je huje... Zares ne more biti nič hujskega, kakor pa, če narod izgubi zaupanje v besede tistih, ki jim po naravi stvari mora verjeti. To smo napisali zato, da bi odločujoči činitelji našli način, kako bi bilo najbolj mogoče pomiriti naš svet. Ne nameravamo izgovarjati kakega sovraštva, niti ne bi želeli udeležiti se boja velikano. Vendar moramo vedeti, ali imamo poleg svoje lastne sile še kaj drugega upanja, da ohranimo svojo nevtralnost in svojo svobodo. Poleg tega pa naj nam oblasti polajmajo, kaj pomenijo neke grožnje, ki nam jih pošiljajo nekatere tuje radijske postaje. Treba je računati z dejstvom, da pri nas deluje tuja propaganda po radu in da so tukaj tudi tuji agenti, ki take govorice potem pridno razširjajo, če jih že naši ljudje še sami niso slišali.« Nato list naglašuje, kako se je ljudstvo od vseh strani odločilo na zvezo odzvala klicu vojaških oblasti, kar velja prav za vse kraje v naši državi. Zato ti ljudje, pravi omenjeni list, zaslužijo, da bi bili bolj poučeni, vsaj kolikor je mogoče.

Francoske in belgijske obrambne utrjene črte

V madžarskem listu »Pester Lloyd« je Emeric de Suhay napisal dalje tehnično razglabljanje o francosko-belgijskih utrdbah. Z ozirom na dejstvo, da so nemške armade sedaj že udarile na te utrjene črte, jih v Belgiji delno pohodile, v Franciji pa na enem koncu že načele, bodo njegova izvajanja zanimala tudi naše bralce. Članek prinašamo v posnetku.

Od septembra dalje sta si nemška in francosko-angleška armada stali druga drugi nasproti, kriti za slovitimi utrjenimi črtami, imenovanimi »Zahodni zid« ali »Siegfriedova črta« na nemški, »Maginotova«, »Daladierova« in »Devezova črta« na francosko oziroma belgijski strani. Nemške armade so sedaj sprožile napad in milijonske armade so se zamajale.

Belgijske utrdbе

Belgijske utrdbе imajo prav za prav namen, da izpolnijo francosko utrjeno črto naprej proti severu. V prvih letih po vojni so v Belgiji nekaj časa oklevali nad načinom utrjevanja. Belgijski generalni štab je izračunal, da vse meje ni mogoče utrditi, ker bi stalna posadka v utrdbah odvzela preveč vojaštva operativni armadi. Saj šteje skupna moč belgijske armade vsega le okrog 700.000 mož. Za to so se odločili za to, da na vzhodni meji obstoječe utrdbе samo izpolnijo in pomnožijo. Mesto nepretrgane utrjene črte so se odločili za izpolnitev treh trdnjavskih točk, namreč Liegea, Namurja in Anversa. Poleg tega so zgradili še dve obrambni črti, in sicer eno takoj ob nemški meji, drugo mnogo bolj močno pa na reki Meuse (Maas). Več Belgijski niso mogli storiti. Denarni izdatki niso kaj več dopustili, a tudi številna slabost vojske ne. Okrog Liegea so modernizirali stare forte, jih opremili z betonskimi kletmi in oklopnimi stolpi in kupolami. Polagali so največjo važnost na to, da bi njihove utrdbе zdržale tudi najhujše topniške izstrelke. Enako so postopali pri Namurju. Poleg tega so utrdili še vse prehode čez reko Meuse (Maas) med Liegom in Namurjem. Pred Liege so v bližini nizozemskega Maastrichta postavili betonsko in oklepno utrdbо »Emael«. Utrjena črta na reki Meuse je bila namenjena za obrambne namene. Za napadalne namene pa so vzhodno od lieške trdnjave zgradili posebne utrdbе, ki so jih imenovali »regino fortific« (utrjena pokrajina), ki se je opirala na osrednje utrdbе Remouchamps, Pepinster, Battice, Neufchateau. Ta utrjena pokrajina je segala tudi globlje v ardenske gorove proti jugu. Najslabša točka vsega trdnjavskega in utrjenega omrežja je bila pri Luksemburgu, kjer ni bilo zgrajena nič, ter pri Anversu (Antwerpen), kjer so hoteli modernizirati utrdbе po lieškem in namurskem načinu, a so začeli nekoliko prepozno, tako, da do danes niso dograjene. S tem je seveda trpela tudi utrjena črta ob Albertovem prekopu, ki je bila slabotna in je imela namen, braniti Belgijo pred morebitnim udarom s severa skozi Nizozemsko.

Nemški sunek je bil tako močan, da je prehodil prvo belgijsko obrambno črto in Belgije potisnil že na drugo črto na reki Meuse, na severu pa čez Albertov kanal v trdnjavsko območje do reke Dyle. Velika utrdba »Emael« ter nekaj fortov okrog Liegea je takoj padlo pod nemškimi bombami. Belgijski so sedaj na drugi črti, na Meusi.

Francoske utrdbе

Francoske utrdbе pa so tako zgrajene, da se je v njih mogoče braniti, toda prav tako je mogoče iz njih preiti na napad.

Francoske utrdbе se začnejo na švicarski meji ter nosijo do belgijske meje ime »Maginotove črte«, od tam naprej pa jih nadaljujejo nekoliko slabše utrjena »Daladierova črta«, ki gre dalje do morja. V zadnjih 8 mesecih pa so tako Francozi kakor tudi Angleži, ki so, kakor znano, zasedli vse področje ob belgijski meji do morja — torej Daladierovo črto — zgradili zadi za glavni črti še več utrjenih črt. Angleži jih imajo kar 5, Francozi prav toliko, poleg tega pa nove trdnjavske trikotke, pred Dijonom, Belfortom in pri Nancyju. Francoske utrjene črte so značilne po svojih »bunkerjih«, to je po številnih betoniranih, z jeklenimi oklepi zaščitenimi topovskimi in strojniškimi gnezdi, ki svoje skrivljene hrblje le nekoliko molijo iz zemlje. Nadalje je za utrdbе značilno tudi prizidevanje, da imajo vse polno ovir za napredovanje mehaniziranih čet ter križem križem vse polno betoniranih zased, ki dovoljujejo, da se nasprotni-

Golobič Peter:

Spomini na Nizozemsko

Ko sem bil pred tremi leti na Nizozemskem, so me vsi izpraševali, če se Jugoslavija kaj boji Nemčije. Seveda sem zanikal, a zraven pa omenil, da je Nizozemska bliže Nemčiji kakor Jugoslavija (takrat je bila Avstrija še samostojna država).

Sedaj, ko so Nemci zasedli Nizozemsko, sem se spomnil na svoje holandske prijatelje, ki so se tako živo zanimali za našo mlado državo, a ki so sedaj sami izgubili svobodo.

Ze celo stoletje je Nizozemska živila v miru in tudi svetovni požar je ni zajel, zato so vladale tam normalne razmere.

V teku enega meseca sem obiskal skoro vse važnejše kraje te lepe dežele. Povsod sem bil gostoljubno sprejet, da me niti rodni brat ne bi mogel lepše sprejeti.

Nizozemska je bogata dežela, kar je razvidno že iz stanovanjskih razmer. Najmanjše stanovanje obstoji iz treh sob in kuhinje, enosobnih stanovanj Nizozemska ne pozna. Tudi delavci imajo lepa stanovanja, ki so razmeroma poceni. Udobno stanovanje v velemestu stane 40—50 gold (1000—1250 dinarjev), a na deželi v bližini velikih mest lahko najameš celo hišo za kakih 400—500 din mesečno.

V zadnjih letih se je tudi številno brezposelnih zelo pomnožilo, a vlada je tudi zanje dobro poskrbel. Kdor je izgubil delo, je pa dobil toliko podpore, da je lahko preživel sebe in svojo družino.

Kaj pa katoličani? Na Nizozemskem so v veliki manjšini, a s svojim delovanjem so si pridobili tak ugled, da jih povsod upoštevajo. Tudi v parlamentu imajo važno vlogo. Tam se katoličani družijo samo s katoličani, skoro ne najdeš tam vernika, ki bi bil član kake »nevtralne« ali celo

ka napade od strani, če je bil spuščen v trdnjavski pas. Pri obeh, pri »Maginotovi« in pri »Daladierovi črti« velja načelo, da stojijo najtežji topovi v ozadju glavnih utrdb v posebnih v ta namen zgrajenih topniških odsekih.

Ker so Francozi verno računali z »attaque brusquée«, to je z bliskovitim napadom, ki bi uporabljal predvsem motorizirane oklopne ednice in letalstva, so zadi za glavni utrdbami utrdili še cele pokrajine (regionis fortifiées), ali samo določene odseke (secteurs fortifiés), vmes pa natrosili vse polno obrambnih polj (secteurs défensifs), ki nasprotnika ovirajo pri napredovanju. Prav za prav so Francozi in Angleži v zadnjih osmih mesecih v zaledju za

V borbi zoper vojne zvijače

»Defence Economy Service« poroča iz Londona: »Bliskovita vojna, kakor uči nemški napad na Norveško, n' isto kakor bliskoviti napad in bliskovita zmaga. Bliskovita vojna je več, saj vsebuje vse moderne taktike zvijače, preslepitve in presenečenja. Zavezniki so imeli tozadevno že precej bridkih izkušenj v sedanji vojni. Te zvijače ali triki so nemara tisto skrivnostno orožje, ki pravijo Nemci o njih, da ni proti temu nobenega orožja. Vendar imamo tudi obrambo zoper zvijače — in sicer — pripravljenost možganov.

Zvijače v letalski vojski

Zdavnaj so se tozadevni krogi že naučili, da znajo razvozlati fotografije, ki jih izvidniški letalci prinašajo s seboj; da znajo razločevati med pristnimi topovi in pristnimi letalskimi in obratno, da spoznajo ponarejene hiše in vlake itd. Nemci se v letalskem bojevanju okorišajo s štirimi zvijačami ali triki: Na nebu se pojavi majhno brodovje bombnikov. Zavezniki lovski letalci zletijo kvišku, nakar se nemški bombniki obrnejo, kot da bi se umaknili in lovski letala jih preganjajo. Toda vse skupaj je le komedijo s tem namenom, da bi lovski letalce in sovražnikovo poveljstvo postojanče odvrnilo od pravega napada bombnikov, ki se takoj nato izvrši. Druga zvijača pa je tale: Skupino nemških bombnikov obstreljuje protiletalsko topništvo. Mahoma pa se dva bombnika negodno strkljata iz formacije. Protiletalsko topništvo meni, da padata, in zato obstreljuje le še ostale bombnike. »Padanje« pa je bilo samo navidezno slepilo, v resnici pa je bil to napad na kako vojaško postojanko. Tretja zvijača, ki so jo Nemci uporabili nekoč spričo britskega brodovja, pa je taka, da se

svojima »Maginotova« in »Daladierova črta« prepredli vse ozemlje tja do Pariza z različnimi utrjenimi pasovi, ki sledijo rečnim tokom, železniškim progam in pripravnim zemeljskim višinskim oblikam.

Francoski generalni štab je namreč vedno računl s tem, da bodo Nemci predrli Maginotovo črto in da bo morala francosko-angleška obramba računati s protiofenzivo. Temu namenu je služilo tudi utrjevanje zaledja. V sklop teh notranjih utrdb spada tudi dobro organizirana protiletalska obramba. Protiletalski topovi se po vsem severnem in vzhodnem delu Francije tako razpostavljajo, da tvorijo cele »zaporne cone«. Letalstvo samo, ki je zelo dobro skrito, delno v podzemeljskih letališčih. Isto velja seveda za Nemce, Nemci so izračunali, da imajo samo Angleži do 2000 takšnih letalskih gnezdišč. Francozi istotako, medtem ko so Angleži izračunali, da jih imajo Nemci vsaj 500 (z 10 do 20 letali na vsako gnezdo!).

Sredi teh utrdb se je začela največja bitka v svetovni zgodovini.

izvrši napad z bombniki tudi po dvanajstkrat. Vendar se dajo napadalec izredno hitro prepoznati. V resnici je bilo to napadanje le navidezno, da bi bila obramba brezskrbna. Trinajsti napad je bil prvi napad in ta tudi doseže svoj smoter. Neki drugi zvijači, ki jo Nemci tudi večkrat uporabljajo, je podlegel britski potniški parnik »Domala« v Rokavskem prelivu. Neko letalo se je bližalo parniku. Vedlo se je pa tako skromno, da je menil kapitan, da je britsko. Zato ni hotel poklicati moštva k protiletalskim topovom. Letalo, ki je bilo nemško, je potem takem moglo bliskovito šiniti nizdol in potopiti parnik.

Zvijače na morju

Tudi na morju se pojavljajo zvijače, vendar so v Londonu zaradi žalostne izgube letalske matrične ladje »Courageous« zadostno posvarjeni. To letalonosilec je mogel sovražnik le tako torpedirati, da je nemška podmornica izvalila dva rušilca iz spremstva k sebi in je nato poglala v nezavarovani bok ladje smrtonosni torpedo. Zlasti priljubljena je tista zvijača, ko sovražnikovo doplnilo urad poroča o izgubah britskih ladij, ne da bi bile resnične. Smoter te zvijače ni toliko v propagandne namene, ampak je neke posebne vrste špijonaža. Nemci hočejo s tem prisiliti Angleže, da bodo ugovarjali in se s tem izdali, kje da so tiste ladje. Zatorej kroži okoli tisto slavno vprašanje: »No, mr. Churchill, kje je Ark Royal?« Vendar ni mogoče zahtevati od Churchilla, da bo svojim nasprotnikom dajal informacije. Tako mora nasprotno časopisje večkrat molčati, čeprav bi lahko govorilo v tisoč jezikih.

Danes bodo »Ljubljano« dvignili

Šibenik, 17. maja, b. Jutri ob 8 zjutraj se bo pričela glavna stopnja del pri dvigavanju rušilca »Ljubljane«. Rušilec bodo ob 8 dvignili z morskega dna. Dela se bodo izvršila pod nadzorstvom naših pomorskih strokovnjakov in s pomočjo barona Banfielda, ki je solastnik italijanske reševalne družbe Triptikov. Najprej bodo s črpalkami izpraznili rušilec, nato pa ga bodo napolnili s pomočjo kompresorjev z zrakom in upajo, da bo v eni uri že na površini.

Pogreb dr. Markulina

Zagreb, 17. maja, b. Danes ob 4 popoldne je bil slovesen pogreb dr. Markulina. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva, zlasti mnogo je bilo inteligence in duhovnikov. Truplo je blagoslovil sam zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac ob navzočnosti treh kanonikov. Ob mršvačem odru so se posloveli dr. Velimir Deželić, dr. Josip Andrić, na odprtem grobu pa je govoril tudi član »Domagoja« Ivo Jovanović iz Metkovića.

Poročilo o pogajanjih v Moskvi

Belgrad, 17. maja, m. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je danes dopoldne sprejel bivšega ministra dr. Milorada Djordjevića, šefa jugoslovanske trgovinske delegacije, ki se je pogajala v Moskvi. G. dr. Djordjević je g. Cvetkoviću podrobno poročal o poteku trgovinskih pogajanj v Moskvi, o razgovorih, ki jih je imel s sovjetskimi političnimi činitelji ter o doseženem trgovinskem sporazumu med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

protikatoliške organizacije. Mene kot esperantista je posebno zanimalo esperantsko gibanje. Katoliški esperantisti imajo zelo močno ligo, ki po številu presega vse druge lige na svetu. A ko sem povpraševal še po drugih esperantskih društvih, so mi odvrnili, da so za druga nekatoliška društva ne zanimajo. A kakega sovraštva med njimi ni bilo opaziti. V Rotterdamu so na povabilo katoliškega društva prišla na moje predavanje tudi druga nevtralna društva. To je mogoče le v visoko kulturni državi. Geslo Nizozemskih katoličanov je: bodi povsod katoličan, v privatnem in javnem življenju. Ravnanj se povsod po katoliških načelih, pa bodi navaden delavec ali pa visok državni uradnik.

Se razume, da katoličani v prvi vrsti skrbje za svoje šole. So to večinoma privatne šole, ki pa dobivajo podporo od države. Na nastavitve učiteljstva pa vplivajo krajevni faktorji. Na Nizozemskem se ne bi moglo zgoditi, da bi učitelj brezveren poučeval katoliško mladino. Med učitelstvom in duhovništvom vlada lepo razmerje.

Posebno se mi je dopadel red v cerkvi. Ako je bila cerkev še tako nabito polna, nisi opazil nobenega prerivanja. K obhajilni mizi so pristopali v lepi vrsti. Ko je bila vrsta obhajana, se je cela vrsta dvignila in šla na svoje mesto, a mirno je pristopila potem druga vrsta. Po masi se je množica mirno razšla, pri vratih je vladal najlepši red. Ko bi bilo tako pri nas, sem si mislil. Pri nas se pa vsuže vse hkrati iz cerkve in nobena vrata niso dovolj široka.

Katoličanstvo se najbolj razvija tam, kjer se mora boriti za svoj obstanek. Kar so si holandski katoličani pridobili, so si pridobili z neumornim delom in z zglednim življenjem.

Zelim jim pa, da bi tudi iz današnje velike preizkušnje izšli zgornjavno, ker Bog svojih zvestih ne bo zapustil.

Politične novice

Belgrad, 17. maja, m. Podpredsednik vlade g. dr. Maček je po enočinji seji ministrskega sveta odpotoval v Zagreb, kjer bo sam vodil zadnje priprave za nedeljske občinske volitve, v banovini Hrvatski.

Belgrad, 17. maja, m. Nocojšnja »Pravda« poroča iz Novega Sada, da je tamkajšnji radikalni prvak dr. Žilko Prodanović, pristal pravosodnega ministra dr. Markovića, izjavil esenikarjem, da se vodijo pogajanja s predstavniki glavnega radikalnega odbora zaradi združitve vseh radikalov. Pogajanja so po izjavi dr. Prodanovića na najboljši poti in je pričakovati, da bodo uspešno zaključena.

Seja tarifnega odbora

Belgrad, 17. maja, m. Danes dopoldne se je nadaljevala seja tarifnega odbora, na kateri so razpravljali o predlogu prometnega ministra za povišanje železniških tarif.

Kakor smo že včeraj poročali, je predlog prometnega ministra, da se povišajo linearne tarife za blagovni promet, in alcer za vagonске pošiljke za 15%, za kosovne pošiljke pa za 20%. Na današnji seji je tarifni odbor pristal, da poviša tarifo za vagonске pošiljke za 12%, za kosovne pošiljke pa za 15%. Vendar ni prišlo do sporazuma. Izvoljen je bil ožji odbor, v katerem sta od Slovencev dr. Jože Lavrič, glavni tajnik Kmetijske zbornice in glavni tajnik TOI, in Ivan Mohorič, ki bo izvedel revizijo predloga in preklasifikacijo več vrst blaga v višji razred. Seja je bila popoldne zaključena.

Prijeti ponarejevalci 500 dinarskih bankovcev

Varaždin, 17. maja, b. v vasi Šalovci pri Murški Soboti so odkrili ponarejevalno družbo, ki se je pečala z izdelovanjem 500-dinarskih bankovcev. Družbo je razkril neki mesar, h kateremu je prišel 14letni deček in hotel zamenjati 500 din. Mesarju je bilo sumljivo, od kje fantu toliko denarja, zdelo se mu je pa tudi, da bankovce ni takšen kot bi moral biti. Zato je fanta zadržal in obvestil orožnike, ki so dečka prišli. Fant je izdal ponarejevalce. Orožništvo je takoj aretiralo nekaj oseb in sedaj nadaljuje preiskavo.

Belgrajske novice

Belgrad, 17. maja, m. Zveza Sokolov je sklicala redni občni zbor za 8. in 9. junij t. l.

Zagrebske novice

Zagreb, 17. maja, b. Danes so se vrnili hrvatski književniki iz Maribora v Zagreb. S svoje turneje po Sloveniji so odnesli najlepše vtise. Zagrebški tisk objavlja obširna poročila o njihovih vtisih.

Zagreb, 17. maja, b. Danes je ban banovine Hrvatske dr. Ivan Šubašić imenoval nov občinski svet. Na željo je še vedno dosedanji zagrebški župan dr. Mate Starčević.

Zagreb, 17. maja, b. V banovini Hrvatski je postavljena v 153 občinskih lista SDS in SDK, in sicer je 66 list SDS in 87 list SDK.

Osebnе novice

Belgrad, 17. maja, m. Premošene so učiteljice: Mohorko Terezija v Hajdino, Kosjek Verena v Lekskevec pri Krškem in Kuntarić Jožica v Novo mesto. — Napredovali so v 4. pol. skup. II. stopnje tiste strokovni učitelji: Mihelč Josip, Mazi Vilko in Podkrajšek Matilda, vsi iz Ljubljane.

Gospodarstvo

Uredba o pošiljanju brezvestnih spekulativov na prisilno bivanje in prisilno delo

Ministrski svet je na predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje ter notranjega ministra predpisal tole uredbo o pošiljanju brezvestnih spekulativov na prisilno bivanje in prisilno delo:

Cl. 1. Splošne upravne prvostopne oblasti lahko pošljejo na prisilno bivanje v drug kraj proizvajalce, posrednike in prodajalce:

1. One, ki dvigajo cene živilom in ostalemu blagu čez meje, katere dovoljujejo odredbe uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije ter uredbe o nadzorstvu nad cenami.

2. One, ki kupijo živila in drugo blago z namenom, da bi živila ali blago umaknili iz prometa in s tem dvignili njihovo ceno. Prisilno bivanje ne more trajati dalj kakor 6 mesecev, v ponovnem primeru pa več kot 1 leto.

Cl. 2. Splošne upravne prvostopne oblasti morejo osebe, ki so bile že enkrat pravomočno obsojene zaradi kakšnega dejanja, ki je navedeno v točki 1 in 2 čl. 1 te uredbe, v ponovnem primeru poslati poleg prisilnega bivanja tudi na prisilno delo. Te osebe bodo opravljale prisilno delo pri javnih delih, kamor jih bo poslala oblast, ki je odlok o tem tudi izdala.

Cl. 3. Pošiljanje na prisilno bivanje, oziroma na prisilno delo se odreja z odlokom oblasti, ki izda ukrep na podlagi izvedene preiskave. Prvostopne upravne oblasti krajev, kamor bodo te osebe poslale, bodo določile stanovanje, ki bo pod nadzorstvom oblasti. Sklep o pošiljanju se mora

takoj dostaviti okrajnemu sodišču, ki je pristojno za kazenski postopek proti osebi, ki je poslana na prisilno bivanje. Ta odlok se smatra kot kazenska prijava.

Cl. 4. Proti odločbi prvostopne oblasti po čl. 1 in 2 te uredbe je dovoljena pritožba na drugostopno upravno oblast v roku 8 dni od dne sporocila. Pritožbe se razločijo oblasti, ki je izdala ukrep pisмено ali pa z izjavo na zapisnik. Ta oblast bo vlogi takoj, ne da bi čakala na potek roka, poslala drugostopni oblasti. Postopek je nujen. Notranje ministrstvo more s pravico nadzornika razveljaviti odlok o pošiljanju na prisilno bivanje, oziroma na prisilno delo.

Cl. 5. Okrajno sodišče, ki je pristojno za kazenski postopek proti osebi, poslani na prisilno bivanje, bo izreklo najkasneje v roku 15 dni od predložene prijave razsodbo o kaznivem dejanju. Zaradi katerega je bila odrejena pošiljatev na prisilno bivanje, oziroma na prisilno bivanje in prisilno delo. V primeru, da bi bila izrečena oprostilna razsodba glede vseh dejanj, zaradi katerih je bila ukazana pošiljatev na prisilno delo, je sodišče dolžno takoj dostaviti overjen prepis razsodbe upravnim oblastem, ki je ta ukrep izdala. Upravna oblast bo v tem primeru takoj ukinila svoj sklep o pošiljanju na prisilno bivanje oziroma o pošiljanju na prisilno bivanje in prisilno delo.

Cl. 6. Ta uredba dobi svojo obvezno moč z dnem, ko je objavljena v Službenih novinah.

Ustanovitev drž. odbora za obrambno gospodarstvo

Ministrski svet je predpisal uredbo o državnem odboru za obrambno gospodarstvo:

Cl. 1. Pri predsedstvu vlade se ustanavlja državni odbor za obrambno gospodarstvo. Naloga tega odbora je, da izdaja sklepe in da predpisuje enaka navodila, na osnovi katerih so pristojna ministrstva in banska oblast banovine Hrvatske dolžna izdajati potrebne ukrepe pri proizvodnji, v prometu, pri potrošnji, izvozu, uvozu, pri cenah, razdelitvi dobrin itd., da bi se zadostile civilne in vojaške potrebe državne obrambe. Sklepi odbora so izvršni, kadar jih sprejmeta predsednik in podpredsednik vlade.

Cl. 2. Odbor obstoji iz stalnih članov, ki jih imenujeta sporazumno predsednik in podpredsednik vlade iz vrst strokovnjakov za posamezna gospodarska vprašanja.

Cl. 3. Sejam državnega odbora za obrambno

gospodarstvo predseduje predsednik, ozir. podpredsednik vlade oziroma njun namestnik, katerega določita iz vrst članov vlade.

Cl. 4. Odbor bo zasedal po potrebi v popolni sestavi, ali pa razdeljen na sekcije. Odbor bo po potrebi imel poleg rednih sej tudi konference s predstavniki gospodarskih resorov, gospodarskih ustanov in organizacij glede vprašanj obrambnega gospodarstva.

Cl. 5. Odbor bo imel svoje stalno tajništvo v predsedstvu ministrskega sveta. Na čelu tajništva je generalni tajnik, katerega imenuje, kakor tudi ostalo potrebno osebje, predsednik vlade ne predlog odbora.

Cl. 6. Osebnih in materialnih izdatkov odbora se bodo pokrili iz izredne dotacije.

Cl. 7. Uredba stopi v veljavo z dnem, ko je objavljena v »Službenih novinah«.

Prepovedano krošnjarstvo. Ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen je izdal naredbo, po kateri je prepovedano trgovanje s kakršnim koli blagom po ulicah ter s hojo od kraja v kraj in od hiše do hiše (krošnjarstvo), ki se izvršuje na osnovi krošnjarskih dovolil (knjižico po čl. 17 obrtnega zakona). Enako se prepoveduje izvrševanje rokodelskih obrti brez stalnega lokala. Ta prepoved velja za naslednje okraje: Ljubljana, Kočevje, Logatec, Skofja Loka, Radovljica, Kranj, Kamnik, Gornji grad, Slovenj Gradec, Dravograd, Ptuj, Maribor (levi in desni breg), Ljutomer, M. Sobota, Lendava ter mesta Ljubljana, Maribor in Ptuj.

Zvišanje glavnice Kranjske industr. družbe. Na obnem zbor delničarjev KID, ki je bil v dne 16. maja, je bilo sklenjeno zvišati delniško glavnico od 90 na 120 milij. din z izdajo novih delnic.

Nove delniške družbe v naši državi. V prvih mesecih letos je bilo v naši državi ustanovljenih 23 delniških družb z glavnico 94.8 milij. din (lani v prvih 4 mesecih 13 družb z glavnico 32.1 milijonov din), od tega na področju Belgrada, Zemuna in Pančeva 18 z glavnico 61.8 milij. din. Od vseh družb je dejansko pretvorjenih iz že obstoječih podjetij v delniške družbe 7 družb z glavnico 44.4 milij. din. Največ je bilo osnovanih industrijskih delniških družb, in sicer 12 z glavnico 57.1 milijonov dinarjev.

Anilix, d. d., Belgrad. V upravni odbor so bili izvoljeni: Nedeljko Savič, Dragan Tomljenović, Aleksander Tiefenbach in dr. Emer Tartaglia, v nadzorstvo inž. Slavko Dimović, Julius Gedalia in Franjo Majksner. Za ravnatelje družbe so postavili: Avram Z. Mošič, Mika N. Efraim in Moša Z. Mošič.

Nova delniška družba. V Belgradu je bila osnovana »Jugokomerc«, d. d., z glavnico 500.000 dinarjev, katere svrha je uvoz in izvoz raznih predmetov. Člani upravnega sveta so: dr. Vekoslav Kisovec, dr. Ljubomir Božić in Herman Ekštajn.

Nemške čete v gorečem gozdu v norveškem Gulbrandsdalu,

FIRENZE

Mesto nespremenljivega čara in znanega gostoljubja

Neoporečni hoteli **POMLAD 1940** Zmerne cene

VI. MAGGIO MUSICALE FIORENTINO (firenški glasbeni maj 28. aprila do 8. junija).

RAZSTAVA TOSKANSKIH UMETNIN iz 16. stoletja v palači Strozzi (28. aprila do 31. oktobra).

X. NARODNI OBRTNI PRODAJNI SEJEM (12. maja do 3. junija) 2500 razstavljavcev, 10.000 novih modelov. 150.000 predmetov naprodaj.

ZGODOVINSKE NOGOMETNE IGRE v kostumih iz 16. stoletja na Piazza della Signoria (5. maja do 24. junija).

DRUGE UMETNE NAROD. IN ŠPORTNE PRIREDITVE itd.

POPUST NA ŽELEZNICAH.

Pojasnila: E. N. I. T. DELEGACIJA BEOGRAD, TERAZIJE 16 in potovalne pisarne ter ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO FIRENZE, VIA TORNABUONI 15.

Borze

Denar

17. maj.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 5.273.840 din. na belgrajski 2.730.000 din. V elektih je bilo prometa na belgrajski borzi 1.700.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	144.40—147.60
Pariz 100 frankov	81.85—84.15
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	178.44—181.64
Pariz 100 frankov	101.20—103.50
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark	14.70—17.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	28.50 denar

Curih. Belgrad 10, Pariz 8.30, London 14.60, Newyork 4.46, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.75, Stockholm 10.6, Sofija 5.50 pon., Budimpešta 79.50 pon., Atene 3.10 pon., Carigrad 3.12 pon., Bukarešta 2.37 pon., Helsingfors 8.50, Buenos Aires 103.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 415 —419

v Zagrebu 410 blago

v Belgradu 415.50—416.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 95 do 97, agrarji 50 bl., vojna škoda promptna 415—419, begl. obv. 69—70, dalm. agrarji 60—62, 8% Bler. pos. 98 bl., 7% Bler. pos. 88 bl., 7% stab. pos. — Delnice: Narodna banka 7.900 bl., Trboveljska 236 do 237.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 97 bl., agrarji 50 bl., vojna škoda promptna 410 bl., begl. obv. 69—70, dalm. agrarji 61 bl., 4% severni agrarji 50—51.50, 6% sum. obv. 62 bl., 8% Bler. pos. 98 bl., 7% Bler. pos. 89 bl., 7% etab. pos. 95 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 180 bl., Trboveljska 235—236 (236, 237), Sladk. tov. Osijek 215 do 225 (220), Oceanica 600 den., Jad. plova 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 95 bl., vojna škoda promptna 415.50—416.50 (415, 414), begl. obv. 69.50—70.25 (70), dalm. agrarji 60.50 do 61 (10.75, 60.50), 4% severni agrarji 50—50.50 (50), 6% sum. obv. 60.50—62, 8% Bler. pos. 95.50 bl., 7% Bler. pos. 85 den (85.50). — Delnice: Narodna banka 7.900 den (7.950), Priv. agr. banka 174 den.

Zitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad, gor. bač., srem., slav., gor. ban. 248—250, bač. ladja Tisa

Ku-Klux-Klan brez naličnice. Na sliki na levi je prejšnje oblačilo ameriškega tajnega društva »Ku-Klux-Klan«, ki je odlej prepovedano. Na desni je nova uniforma brez naličnika.

250—252. — Koruza bač. 191—192, bač. pariteta Indijca 190—191, bač. par. Vrsac 191—192. — Tendence nespremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okol. Novi Sad, sred. bač., baranj. in bač. okol. Sombor 246—248, gor. bač., srem., slav., ban. in gor. ban. 246—248. — Rž bač. 200—202. — Otrobi bač., srem. jula vreče 170—172.50, somboreki stari rž vreče 170 do 172.50. — Tendence nespremenjena. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Novem mestu, dne 6. maja t. l. Dogon: 108 volov, 25 juncev, 45 krav, 23 junic, 386 prašičev in 414 svinj. Prodanih je bilo: 37 volov, 17 krav, 13 juncev, 3 junice, 237 prašičev in 276 svinj. Cene naslednje: Voli: I. vrste 7, II. 6—7, III. 5—6 dinarjev, telice I. vrste 6.50, II. 5—6, III. 4 din, krave: I. vrste 5.50, II. 5, III. 4 din, teleta: I. 8, II. 7 din, prašiči: špeharji 8—9, pršutarji 7—8 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 13 din, II. 12 din, teletina 14 din, svinjina 14 din, slanina 18 din, svinjska mast 22 din, neoprana volna 25 do 30 din, surove kože: goveje 14 din, telečje 16 din, svinjske 10 din za 1 kg. — Pšenica 275 din, ječmen 220, oves 250, koruza 250—275, fižol 700, krompir 200, otrobi 200—225, seno 100—120, slama 50—60, pšenična moka 0 445—275 din, koruzna moka 285—300, ajdova moka 500—550 din za 100 kg. — Trda drva 70 din za 1 m³, jajca 0.50 do 0.75 din za 1 kos, mleko 2 din za liter, surov maslo 30—38 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3.50—4.50 din za liter, finejše sortirano vino 6—8 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Radovine, dne 9. maja t. l. Voli I. vrste 9 din, II. 8 din, III. 6 din, telice I. vrste 8 din, II. 6 din, III. 5 din, krave I. vrste 6, II. 5, III. 4 din, teleta I. vrste 10 din, II. 9 din, prašiči špeharji 10 din, prašiči pršutarji 8 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 16 din, svinjina 18 din, slanina 20 din, svinjska mast 24 din, čisti med 24 din, neoprana volna 40 din, oprana volna 45 din, goveje surove kože 12 din, telečje surove kože 15 din, svinjske kože 10 din za kilogram. — Pšenica 300, ječmen 250, rž 270, oves 250, koruza 245, fižol 550, krompir 200, lucerna 100, seno 90, slama 50, pšenična moka 450, koruzna moka 275, ajdova moka 500 za 100 kg. — Trda drva 105 din za kub. meter, jajca 1 din komad, mleko 2 din liter, surovo maslo 40 din za kilogram.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kočevju, dne 4. maja, t. l. Voli I. vrste 8.25 din, II. 7.75, III. 6.50, telice I. vrste 7.50, II. 7, III. 6.50, krave I. vrste 7 din, II. 6.50, III. 5 din, teleta I. vrste 8 din, II. 7 din, prašiči špeharji 10—11, pršutarji 8.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 12 din, svinjina 16 din, slanina 18 din, svinjska mast 22—24 din, čisti med 18—20 din, surove kože: goveje 14—15 din, telečje 17—18 din, svinjske 8—9 din za 1 kg. — Pšenica 325, ječmen 325, rž 325, oves 240, koruza 225, fižol 500—800, krompir 175—200, lucerna 100—160, seno 90—140, slama 40—60, jabolka I. vrste 600, pšenična moka 440, koruzna moka 275, ajdova moka 500 za 100 kg. — Trda drva 80—90 za 1 m³, jajca 0.67—0.68 za 1 kos, mleko 2 din za liter, surovo maslo 24—28 din za 1 kg.

Zvišanje cen živine za izvoz v Nemčijo in Italijo

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je odredilo povišanje cen živine za Italijo in Nemčijo. Ob tej priložnosti so bile tudi izenačene cene za izvoz v Italijo in Nemčijo. Nove cene so naslednje: voli I. vrste 9.75 din, II. 9, III. 7.50, krave I. vrste 8, II. 7.50, III. 5.50, junci in junice I. vrste 9.50 din, II. 8.50, III. 6.75 din, mladi bikli I. vrste 8.50, II. 7.50, III. 6.75 din. Cene se razumejo za kg žive teže, in sicer za Italijo franko Reka, za Nemčijo franko Maribor, odnosno Geyeschalom na madž.-nemški meji.

Za prašiče, ki prihajajo za izvoz v poštev le za Nemčijo, so odredene naslednje cene: I. vrste 13.50, II. 13.20, III. 13.20 din za kg žive teže franko Maribor, odnosno Hegeschalom.

Cene za Italijo stopijo v veljavo dne 18. maja, cene za Nemčijo pa 30. maja letos.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče na- najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje zastoj in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Cene v marcu in aprilu

Po podatkih Narodne banke se je indeks cen rastlinskih proizvodov povečal od februarja na marec od 97.0 na 101.4, od marca na april pa od 101.4 na 106.3 (lani aprila je znašal 84.9%, tako da so cene v teku enega leta narasle za 25.2%). Indeks cen živine in proizvodov je narasel od 83.6 na 89.0 in 89.6 (aprila lani je znašal 63.5, povečanje znaša 41.1%), nadalje je narasel indeks cen mineralnih proizvodov od 109.0 na 115.9 (aprila 1939 91.9, povečanje torej za 26.11%), indeks industrijskih proizvodov od 96.5 na 98.5 in 14.2 (aprila 1939 je znašal 76.8, povečanje za 35.67%). Indeks izvoznih predmetov je narasel od 94.7 na 98.2, oziroma 98.9 (lani aprila je znašal 75.7, povečanje 30.64%), dočim je narasel indeks cen uvoznih predmetov od 99.8 na 102.6 in 108.7 (aprila 1939 74.2, povečanje znaša 46.49%).

Razlika v cenah in cenovnik

Da bi se odstranila možnost oškodovanja važnih interesov države, ki lahko nastane zaradi izprememb cen posameznih izvoznih predmetov, opozarja devizno ravnateljstvo Narodne banke izvoznike, da si morajo pred izvršnim izvozom nabaviti posebno dovoljenje od deviznega ravnateljstva Narodne banke v vseh primerih, v katerih je prodajna cena blaga, katero žele izvoziti znatno manjša kot cene veljavnega cenika ministrstva finan. V prošnjah, katere je poslati po pooblaščenih zavodih deviznemu ravnateljstvu Narodne banke, izvozniki, ki izdaja potrdila, je treba navesti: datum cenika, ceno blaga po zaključku, število in datum event. odobritve za izvoz, v kolikor je to potrebno za odnosno vrsto blaga in obrazložitev. Šele na osnovi dobljenega posebnega dovoljenja glede zmanjšanja vrednosti blaga, za katero se mora vnesti odgovarjajoča vrednost, se lahko blago izvozi v inozemstvo.

Carola Lombard in James Stewart

v krasnem filmu ljubke, nežne in vedre vsebine, zabavnih komičnih in pretresljivih prizorov

Najlepša ljubavna drama te sezone!

Zaljubljena na prvi pogled

Kino Union Tel. 21-21

Ob 16., 19. in 21.

Samo za res dobre živce! — Charles Laughton, znan iz filmov »Bedni«
»Henrik VIII.«, »Grand očni prizori brodeloma. Abnormalni gusar kot aristokrat, kavalir, krvoločni ubijalec in sentimentalni ljubimec.

KINO MATICA, tel. 21-24 Ob 16., 19. in 21.

Zaljubljena beštija (Brodom)

Drobne novice

Koledar

Sobota, dne 18. maja: Kvatre. Erik, kralji; Aleksandra.

Nedelja, dne 19. maja: 1. pobinkoština nedelja. Presveta Trojica. Peter Celestin; Pudenciana, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je izročila svojo dušo Bogu ga. Marija Čebokli, vdova tajnika okr. glavarstva. Pogreb bo v nedeljo ob pol treh popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9 na pokopališču k Sv. Križu. — V Einspielerjevi ulici 24 je umrl g. Anton Miklavčič, prejemnik mestnega trošarskega urada v p. Pogreb bo danes, v soboto ob 4 popoldne na pokopališču k Sv. Križu.

† Na Frankolovem pri Celju je umrl 18letni mizarjski vajenec Franci Skoberne. Dolgih šest mesecev je ležal v ljubljanski bolnišnici, bil dvakrat operiran na ledvicah in je pretrpel hude bolečine, ki jih je pa prenašal z vdano potrpežljivostjo, da so ga obdruževali zdravniki, sestre in drugi bolniki. Ker ni bilo upanja, da bi ozdravil, so ga prepeljali domov na Frankolovo, kjer ga je smrt kmalu rešila hudih bolečin. Pokopali ga bodo v nedeljo popoldne na župnem pokopališču na Frankolovem.

† V Podgori, župnija Dol pri Ljubljani, je dne 15. maja mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Cerar, posestnica. Pokopali jo bodo danes, v soboto ob 8 popoldne na župnijskem pokopališču v Dolu.

Naj jim svetli večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Izpit za pooblaščenega inženirja za tehnično kemijo in tehnologijo je pri trgovinskem ministru opravil ing. Strojnik France, uslužben pri KID na Jesenicah.

Romanje bojevnika

Bojevniki z Dolenjskega in s štajerskega dela Posavja romajo na takozvane dolenjske Brezje, to je na Čatež pod Zaplazom, dne 19. maja tega leta.

Udeleženci se bodo poslužili prvih jutranjih vlakov iz Sevnice s štajerske strani, z ljubljanskega, kočevskega in novomeškega okraja pa s pritisikom na postaji Velika Loka. Od tu se podajo na Čatež peš ali pa z naročnimi avtobusi.

Od župne cerkve s Čateža bo ob 9 spreved romarjev s svetim razpelom in doslo duhovščino na čelu na Zaplaz med petem Marijinih pesmi in rožnega venca z iskreno prošnjo k Mariji za mir.

Ob 10 bo čas primeren verski govor g. dekana Ivana Tomažiča iz Trebnjega. Nato sveta maša z izpostavljenim Najsvetejšim, ki jo bo daroval g. kanonik Ivan Ššek ob petju trebnjskega pevskega zbora s spremljevanjem trebnjske godbe. Med mašo skupno sveto obhajilo. Na Čatežu bodo spovedniki spovedovali že danes 18. maja.

Po 10 zborovanje na Zaplazu, ki se otvori z državno himno. Govorili bodo bojevniki iz Novega mesta, Trebnjega in Sevnice in mogoče tudi iz Ljubljane. Po zborovanju bodo pete litanije Matere božje.

Kosilo bo pri Urbančiču. Ob 3 bodo šmarnice in slovesne litanije v župni cerkvi na Čatežu.

Tovariška in socialna samopomoč

državnih in banovinskih uslužbencev pod okriljem društva »Tovarištvo«

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravice banovine, ki je lansko leto na izrednem običnem zboru predvsem zaradi napovedane uveljavitve pravilnika o človekoljubnih ustanovah spremenilo svoja društvena pravila in obenem tudi naziv društva v »Tovarištvo, podporno društvo finančnih uslužbencev v Ljubljani«, je imelo v nedeljo, 21. aprila t. l. v belih dvorani hotela »Uniona« v Ljubljani 10. redni občni zbor. Poleg članov iz Ljubljane so se ga udeležili tudi društveni poverjeniki iz Celja, Jesenic in Trbovelj.

Občni zbor je začel predsednik g. Dolžan Janjo, ki se je po uvodnem pozdravu spomnil nekaj dni pred običnim zborom umrlega dolgoletnega društvenega funkcionarja-pregledovalca računov tov. g. Čenika Mirka, ki ga bo ohranilo društvo v najlepšem prijateljskem spominu. Po konstituiranju občnega zbora je poudarjal g. predsednik važnost te dobrodelne socialne ustanove, ki ima svoj pomrtni in bolniški sklad. Iz posmrtnega sklada daje društvo svojcem umrlih članov posmrtnine do najvišjega zneska 5000 d.n. Bolniški sklad pa nudi brezplačne zdravniške ordinacije in brezplačno dobavo zdravil do maksmalne letne kvote 400 din posameznemu članu. Dalje pa tudi podpore v svrhu zdravljenja, podpore siromašnim članicam — porodicam — ter tudi ugodnosti pri podelitvi posojil.

Iz tajnikovega poročila, ki ga je podal g. Markič Viktor, je razvidno, da je v posmrtnem skladu vpisanih 1424 rednih in 144 izrednih (otroci) članov in članic, skupaj tedaj 1568 oseb. Od teh je v bolniškem skladu vpisanih 952. V minulem letu je umrlo 16 članov in članic. Njihov spomin so zborovalci primerno počastili. Društveni odbor je na svojih sejah, ki jih je imel 31, vestno in stvarno razmišljal in reševal vsa vprašanja, došla vloge in prošnje. V nekaj nujnih, izrednih in vsesga vpoštevanja vrednih primerih je uspešno posredoval pri kr. banki upravi v Ljubljani za znaten popust stroškov zdravljenja v zdravilišču v Dobrni in na Golniku ter za plačilo stroškov zdravljenja na kliniki v Zagrebu. Dosegel je tudi, da je upravni odbor mestnega pogrebnege zavoda v Ljubljani priznal za umrle člane 10% popust ob razrednih cen zavodovega ce-

težu. Po litanijah bodo molitve za padle in rane vojne žrtve, pevci pa zapoje »Doberdobe. Pripravljalni odbor je v Novem mestu in naj se vsi, ki imajo kakšne želje ali vprašanja, obrnejo nanj na naslov: Pripravljalni odbor za romanje na Zaplaz. Novo mesto, dr. Režkova cesta št. 21. Romanje ima v prvi vrsti namen, da prosimo Marijo, naj nam prizaneša vojno in naj varuje naše domovino, ki bo vedno ju-naško stala za svoje pravice.

Vsake vrste neugodje želodca
Vam odpravi takoj in sigurno
„ESTOMACIT“ žganje

katero je pripravljeno po receptu iz leta 1711 iz 14 vrst raznih gorskih korenin in rož. Originalne steklenice po din 10 razpoložljive:
A. Jelenc, Tržič (Gorenjska)

— Orkestralni koncert v Kamniku. V nedeljo, 19. maja popoldne bo v franciškanski cerkvi v Kamniku orkestralni koncert z orglami. Izvajale se bodo poleg Premrlovih variacij večinoma Rheinbergerjeve skladbe. Dirigiral bo Drago Mario Sijanec, dirigent radijskega orkestra, kot solist na čelo bo sodeloval prof. Cenda Sedlbauer, orgle bo igral fr. Kazimir Fricelj. Izvrstno uspele nove orgle in imena izvajalcev nam obetajo lep umetniški užitek. Iz Ljubljane ugodne zveze z vlakom in avtobusom.

Lutz v Ljubljani VII.

— Združenje kinematografskih podjetnikov dravske banovine bo imelo svojo 5. redno skupščino dne 5. junija t. l. ob 9 v »Rožčah« restavracije hotela Union v Ljubljani. — Uprava.

— Strela je ubila kravo in zažgala hlev in gospodarsko poslopje posestnika Ivanu Mačku v Starih Beznovih v Prekmurju. Bila je velika nevarnost, da se ogenj preseli tudi na par metrov oddaljeno hišo, vendar pa so gasilci preprečili pretečo nevarnost. Škoda je mnogo večja, kakor znaša zavarovalnina.

— Petrov blagor. Na ozemlju beltskega veleposelstva je v revirju Orlovščaku oskrbnik g. Keveš ujel izredno veliko škuko, kakršno je le redko dobil v teh krajih. Nenavadna vodna roparica je bila dolga 110 cm in je tehtala nad 10 kilogramov.

MOŠKO PERILO PO MERI
ALOJZIJ POTRATO PREJ
JOS. KUNC & Co.
LJUBLJANA - MIKLOŠEVA CESTA

— Dva huda zeta. Posestnica Franciška Kardoš iz Peskovce v Prekmurju ima zelo razburkane zeta. V prepiru se je spozabil tako daleč, da je zasadi svoj tašči nož v trebuh. Nevarno ranjeno so prepeljali že priletno žensko v sobosko bolnišnico, kamor se je zatekla tudi posestnica Roza Vučina, ki jo je preprijlji zet pahnil, da je padla s podstrešja na tla in dobila hude notranje poškodbe. Za oba zeta se zanimalo orožniki.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Maščevanje. Posetnik Gomboc Matija iz Vučje Gomile v Prekmurju ni bil v dobrih odnosih z bratom Ambrožem. Ta dva sta ga hotela izvesti v zasedo. Potrkala sta na okno njegove hiše in zakrčala, da gori. Ko je Gomboc stopil na dvorišče, sta ga obdelala z noži in izginila v noč. Gomboc pa se je zgrudil na dvorišču, kjer so ga našli s štirimi hudimi vbojnjami in ga prepeljali v sobosko bolnišnico.

— Mlad je začel krasti. Herman Albert, ki je 20 let star, je bil ruder v Trbovljah. V času med 1. in 4. majem t. l. je dvakrat vlomil v čitalniško sobo Delavskega doma v Trbovljah in tam ukradel 2500 din gotovine in nalivno pero. Najbrž je po tatvini pobegnil v Nemčijo, da bi se tako tudi odtegnel naborni komisiji, kateri bi se moral te dni prijaviti.

— Okradena inozemca. Komisarjat železnice in obmejne policije v Kotorbi je prejel prijavo dveh inozemcev, da jima je nekdo 4. maja v vlaku Zagreb-Brezice ukradel ženske in moški plašč v skupni vrednosti 4000 din.

O polnoči stopi
v veljavo nov vozni red

Ljubljana, 17. maja.

Nocoj o polnoči stopi v veljavo nov vozni red na vseh naših in inozemskih železniških progah. Letošnji vozni red je v glavnem precej podoben lanskotnemu, vsaj na glavnih progah ni večjih izprememb. Le na nekaterih lokalnih progah je prišlo do delnih izprememb.

Prvi pospešeni potniški vlak v Sloveniji.

Na glavni progi Ljubljana—Zidani most—Maribor je tokrat prišlo do ugodne spremembe. Na progi Ljubljana—Zidani most je bil uveden prvi pospešeni potniški vlak v Sloveniji in sicer bo to večerni potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane proti Mariboru. Ta vlak bo sedaj odhajal iz Ljubljane ob 18.45 in se bo ustavil do Zidanega mosta samo v Litiji. Za kraje ob tej progi pa bo pred njim odhajal iz Ljubljane lokalni potniški vlak Ljubljana—Zidani most, ki se bo ustavljaj na vseh postajah in bo odhajal iz Ljubljane ob 18.15. Potniki proti Mariboru in na štajersko bodo tako lahko iz Ljubljane odhajali tako pozno, kakor je to za nadalje zveze sploh mogoče. Velika škoda je samo ta, da ta vlak od Zidanega mosta proti Mariboru se ne more voziti kot pospešeni vlak in da se mora na tej progi še ustavljati na vseh postajah.

Na glavni progi Ljubljana—Zidani most—Belgrad bo tudi letos vozil v poletni sezoni sezonski brzovlak, ki bo iz Belgrada prihajal v Ljubljano ob 7.40. Na gorenjski progi pa ta brzovlak ne bo več vozil, pač pa bo drugi jutranji gorenjski osebni vlak odhajal iz Ljubljane šele ob 8, tako da bodo imeli v sezoni potniki tega brzovlaka takojšnji priključek na Gorenjsko. Zvečer pa se bo brzovlak vračal v Belgrad ob 22.10, zvezo z Gorenjskega bo pa oskrboval zadnji gorenjski osebni vlak ki bo prihajal v Ljubljano ob 21.50. Sezonski brzovlak pa bo vozil od 15. junija do 15. septembra.

Vlaki dolenjske proge.

Na Dolenjsko in sicer v Kočevje in Karlovac bo vozil prvi potniški vlak iz Ljubljane že ob 5.25 zjutraj. Drugi osebni vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.50, bo vozil samo do Novega mesta, od Grosuplja pa do Kočevja. Popoldanski osebni vlak v Novo mesto bo odhajal iz Ljubljane ob 16.58, zadnji večerni vlak proti Kočevju in Karlovcu pa bo odhajal iz Ljubljane ob 18.50.

V obratni smeri pa bo prvi jutranji vlak iz Novega mesta in Kočevja prihajal v Ljubljano že ob 6.50 zjutraj.

Po državi

* Dr. Maček in njegova soproga botra desetemu otroku. Hrvatski učitelj in upravitelj šole na Sv. Duhu Juraj Kamenar in njegova žena Katarina sta dobila desetega otroka. Obrnila sta se na podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka in njegovo soprogo s prošnjo, da bi bila krstna botra temu otroku. Dr. Maček in njegova soproga sta se rada odzvala tej prošnji. To je prvi primer, da bo dr. Maček krstni boter otroku učitelja. Krst bo 22. maja v cerkvi sv. Antona na Sv. Duhu.

* 30letnica šibeniške gimnazije. Po dolgih bojih je bila leta 1910 ustanovljena v Šibeniku gimnazija. V prvi razred se je vpisalo 72 dijakov, to število pa je bilo vsako leto višje. V šolskem letu 1920-21 se je preselila v Šibenik tudi klasična gimnazija iz Zadra, tako da sta od tega leta naprej bili dve gimnaziji pod isto streho, klasična in realna. Za časa italijanske okupacije je gimnazija delovala v zanimivih okoliščinah. Skrivaj so prenesli klopi in nekaj učil iz nekaterih ljudskih šol v škofijsko palačo in tam se je nadaljeval pouk. Še bolj zanimivi so bili zrelostni izpiti, ki so se vršili še bolj skrivnostno. V kavarni »Astorla« so maturanti pisali maturitetne naloge, v neki mali gostilni pa so bili ustmeni zrelostni izpiti. Predsednik izpitne komisije je bil takratni katehet, sedanji šibeniški prošt msgr. Rudolf Pijan. Ta izpitna komisija je izdajala tudi maturitetne spričevala, katere je pozneje naša šolska oblast priznala. Danes ima šibeniška gimnazija veličastno in prostorno poslopje. Upravo ljudskih šol je obdržal narodni odbor, kateremu je predsedoval dr. Vinko Smolčič. Odbor je vse tako lepo organiziral, da so ljudske šole delovale brez motnje. Plače za učitelje in ostalo uradništvo, ki je ostalo brez službe, je pošiljala pokrajinska vlada iz Splita. Plače je nosil požrtvovalni g. Simičević, bivši orožnik. Hodil je po več dni po strankih potih in se skrivaj, pa je vedno srečno vložil denar v šibeniško podružnico »Jadranske banke« pod fingiranim računom »tt. Matavulje«. Banka je potem denar izplačala učiteljem in uradnikom. Zlarijanji so bili kurirji za ostalo primorsko severno Dalmacijo. Ker so bili mornarji na parnikih, ki so bili za to najspodobnejši. Prenesli so v Anconu tudi spomenico šibenčanov sv. očetu papežu in jo oddali na pošti v nekem mestu blizu Ancone. Spomenica je točno prišla v Vatikan v roke papeža. Podobno je bilo z drugimi pisni, ki so bila poslana v daljne kraje.

* Motorni vlaki za letos ukinjene. Po novem voznom redu, ki bo stopil v veljavo 19. maja, so ukinjene motorni vlaki, ki so vozili na progah

Ljubljana, 18. maja

Gledališče

Drama: Sobota, 18. maja: »Hamlet.« Izven. Poslovlina predstava Zvonimirja Rožca. Znižane cene od 25 din navzdol. Nedelja, 19. maja ob 15: »Hamlet.« Izven. Znižane cene od 25 din navzdol. Ponedeljek, 20. maja: Zaprti. Torek, 21. maja: Zaprti. (Gostovanje ljubljanske Drame v Kranju: »Asmodej«.)

Opera: Sobota, 18. maja: »Kleopatra.« Red A. Nedelja, 19. maja: »Traviata.« Izven. Poslovlina predstava bolgarske sopranistkinje Vanje Leventove in gostovanje J. Gostića. Ponedeljek, 20. maja: Zaprti.

Radio Ljubljana

Sobota, 18. maja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Plošče veselo se v venček spoji, z njih pa napevi veseli donijo — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošče veselo se v venček spoji, z njih pa napevi veseli donijo — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Nastop otrok, vodi gdč. St. Vencajzova — 17.30 Drobiz za drobiž (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radij. orkester — 18.40 Samopomoč ob letalskih napadih (inž. Fr. Dolenc) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: 25 letnica Solunske dijaške čete (M. Vukajlija, Bgd) — 19.40 Objave — 20 Zunanje politič. pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Ti premeš-tani hebril« Pisan večer, ki ga izvajajo člani Radij. igral. družine. Vmes plošče. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 18. maja: Belgrajska kratkovalovna postaja (YUA, YUB 49.19 oz. 49.18 m, 6100 kc; YUF, YUG 19.69 m, 15240 kc): 19.40 Poročila v slovensčini. — Belgrad: 17.45 Harmonika. — Zagreb: 20. Violina. — Bratislava: 22.15 Cig. gl. — Praga: 21 Operetna gl. — Beromünster: 20.20 Pevski konc. — Budimpešta: 19.25 Cig. glasba. — Bukarešta: 20.15 Jazz. — Stockholm-Hörby: Plesna glasba. — Trst-Milan: 20.30 Dallapiccola in Busonijeva opera. — Florencia: 22 Ples. glasba. — Sottens: 21.05 Kabaret.

Prireditve in zabave

»Pavlihov odere«, prvo slovensko gledališče z ročnimi lutkami, čigar prvi nastop je doživel toliko ugodnega odziva in toplega priznanja, bo nastopil spet to nedeljo, dne 19. maja v belih dvorani hotela Union v Ljubljani. Igral bo dvakrat, prva predstava bo ob pol 10, druga ob 11. Obakrat je na sporedu lutkovna igra »Vražiček v steklenički«. Vstopnice se dobe v predprodaji v Prosvetni zvezi na Miklošičevi cesti 7a-1, dobile se bodo pa tudi v nedeljo eno uro pred vsako predstavo pred belo dvorano v hotelu Union. Vstopnina je malenkostna: za otroke po 2 din, za odrasle po 5 din.

Sestanki

Občni zbor »Dobrotec«, obmrtnega podpornega društva poštinih uslužb. v Ljubljani bo danes 18. maja v belih dvorani hotela Union v Ljubljani. Začetek ob pol 8 zvečer. — Odbor.

Naše dijaštvo

SKAD »Danica« ima popoldne ob pol 3 92. redni občni zbor.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljaj ob sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni viš. zdravstv. svet. dr. Mis Franta. Poljanska cesta št. 13-11. telef. št. 32-84.

Lekarne

Nočne službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Brošo z zelenim kamnom in več briljantni sem izgubila od nebotničnika do Šelenburgove ulice v četrtek, 16. t. m. Ker je drag spomin, prosim, da jo najditelj odda proti lepi nagradi v trgovini Šare v Šelenburgovi ulici.

Belgrad—Dubrovnik in Slavonski Brod—Sarajevo. Glavna uprava državnih železnic je te vlake uklinila, ker so se z njimi vozili v glavnem le inozemski izletniki. Ker v letošnji turistični sezoni ni upanja, da bi moglo priti v naše kraje večje skupine inozemskih izletnikov in se poslužiti motornih vlakov, so za sedaj ukinjene, ker so se domaći potniki in izletniki zelo malo posluževali teh modernih vozil železniškega prometa.

* Najdena torbica s francoskim denarjem. V Novi Gradiški je na železniški postaji službovali policijski stražnik našel večjo žensko torbico, v kateri so bile belečke v francoskem jeziku in otroški čevlji. Očividno je nekdo torbico ukradel, ker pa v njej ni našel denarja, jo je odvrnil. Ko so torbo tankano pregledali, so našli skriven predaleček in v njem 2100 francoskih frankov. Po beležkah sodeč je torbica last gospe Marchal iz Pariza, ki je polovala v Belgrad k neki svoji prijateljici.

* Kdo so morilec? Včeraj smo poročali, da sta dva razbojnika v Vrbovcu pri Brodu umorila trgovca Ivana Cvitkoviča vpricho njegove matere, ki sta jo tudi hudo ranila. Omenili smo, da so orožniki aretirali v zvezi s tem umorom dva sumljiva moža in sicer nekega Pavloviča in Zelčiča. Ta dva sta pri prvem zaslišanju priznala zločin, pozneje sta pa svoje priznanje preklicala in trdila, da sta bila v času zločina v nekem drugem kraju, ne v Vrbovcu. Zanimivo je, da so kmetje opozorili orožnike, da sta v nekem hlevu v Sredanem dva sumljiva moža, ki sta pa pred prihodom orožnikov pobegnila. V hlevu so orožniki našli nekaj živeža in nož, o katerem je mati ranjenega Cvitkoviča trdila, da sta ga razbojnika odnesla iz njene hiše. Ker sta bila ta dva sumljiva moža v Sredanem v času, ko sta bila Pavlovič in Zelčič aretirana, so ju orožniki začeli zasledovati. Cvitkovičeva mati pa še vedno obremenjuje Pavloviča, češ da ga pozna po glasu.

Anekdota

Rudolf Virchow še ni bil sloveč medicinale, marveč mlad zdravnik, ki je spoznal tisto vrsto ljudi, ki skušajo dobiti zdravniške nasvete zastoj. Nekega je na sprehodu srečal znanec in ga vprašal: »Mene včasih revmatizem tako napade, da moram od bolečin kar vptiti. Kaj bi vi naredili v takem primeru?«

Virchow je pogledal svojega znanca in mu nato dejal: »Verjetno bi tudi jaz zavpil.«

LJUBLJANA

Praznovanje svetovnega kongregacijskega dne v Ljubljani

Kakor lani, bodo tudi letos Marijine kongregacije po vsem svetu obhajale svoj skupni kongregacijski dan v maju, da obnove svojo zvestobo skupnim vzorom velike svetovne Marijine družine. Letos ima svetovni kongregacijski dan še poseben pomen: Kongreganti hočejo — vsekdar veselo in zvesto pokorni svetemu očetu, ki vabi in roti vse krščanstvo, posebno še mladino, naj letošnji majnik goreče prosi mogočno božjo Mater, naj izprosi pri Svojem Sinu vsem narodom čimprej pravičen mir — to pobožnost opraviti obenem kot pravno in mirovno pobožnost. Zato iskreno prosimo, da se udeležijo te pobožnosti prav vsi ljubljanski kongreganti, srednješolski in akademski dijaštvo. Pridružijo naj se nam tudi vsi, ki so kdaj bili kongreganti, posebno v ljubeznivo prošnjo to gg. akademskega starešine. Pridite polnoštevilno, da v goreči molitvi prosimo za mir naši domovini in vsem krščanskim narodom Njo, ki je Kraljica miru.

Sporod praznovanja kongregacijskega dne je ta: V nedeljo 19. maja bodo imele dijaške kongregacije skupno mašo in obhajilo, in sicer dijaški v stolnici, dijakinje pa v cerkvi sv. Jožefa. V obeh cerkvah bo ob 7 zjutraj govor, ponovitve posvečenja, nato maša z ljudskim petjem in skupno obhajilo. V stolnici bo vodil vso pobožnost premil. gospod generalni vikar stolni prošt Ignacij Nadrah, v cerkvi sv. Jožefa pa prečastiti gospod dekan teol. fakultete dr. Andrej Snoj. Pri maši v stolnici se bodo peče te-le pesmi (številka zraven pesmi pomeni stran v pesmarici molitvenika »Kristus kralj«): Oče večni, prva kitica, str. 18; Zgodnja Danica, str. 116; Usmiljeni Jezus, str. 32; Tebe ljubi moja duša, str. 31; med obhajanjem poje samo zbor na koru; po obhajilu spet ljudsko petje: Večerni zvon, str. 110; Zmagala si, str. 117.

Lepo prosimo druge vernike, ki bi bili ta čas v stolnici, da kakih 10 minut pred 7 naredijo prostor dijaštvu, da bo moglo nemoteno opraviti svojo pobožnost.

Popoldne ob 5 bo v frančiškanski dvorani kongregacijska prireditev. Glavna točka bodo filmske slike s predavanjem g. profesorja Janka Mlakarja o delu kongregacij v svetu. K prireditvi lepo vabimo dijaštvo, pa tudi starše in družine dijakov kongregantov.

Danes vsi po skuše

(skombri) samo din 12— kg
RIBA, Ogrinc, Ljubljana

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri in odslej naprej v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 5 zjutraj.
1 Na Rožniku bo imelo v nedeljo, 19. maja Kat. društvo rokodelskih pomočnikov ev. mašo s petjem društvenega pevskega zbora. Vljudo nas vabimo, da pridete v nedeljo na Rožnik. Pričetek božje službe bo zjutraj ob sedmih.

1 Križanske moške kongregantiste vljudo vabimo, da se udeležijo v nedeljo 19. maja ob šestih zjutraj izredne kongregacijske pobožnosti v Križankah (ev. maša z govorom in skupnim obhajilom), popoldne ob štirih pa skupne kongregacijske pobožnosti v cerkvi sv. Jožefa.

1 Akademija »Otroci za otroke«, ki se vrši danes, 18. t. m. ob 7 ur v frančiškanski dvorani, je še vsako leto privabila mnogo prijateljev naših otrok. Tudi letos bo epored zelo pisan. Obsega petje posameznikov in zborov, deklaracije, prizore, kratke igrice, rajanje s petjem itd. Mali harmonikarji bodo v odmorih izpopolnjevali program. Nastopajo okoro vse mestne šole in otroški vrtci. Zlati malčki iz vrtcev so bili vsako leto predmet občudovanja v svoji priročnosti in naravnem kretanju na odr. Vabimo ne le starše, ampak vse prijatelje šolske mladine, ker je dohodek prireditve namenjen revnim otrokom. Akademijo prireja mestni socialni urad s sodelovanjem šol. Preskrbite si pravočasno vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum«. Dobe se v petek ob 9. do 12. ure popoldne in od 3. do 6. ure popoldne ter v soboto ob 9. do 12. ure, od 5. ure dalje pa pri blagajni v pasazi.

1 V Sritarjevi ulici šte. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 Kongresni trg za promet zaprt. Občinstvo se opozarja, da bo Kongresni trg v nedeljo, 19. t. m. od 10. do 13. ure za promet zaprt, ker se bo ob tem času vršila na Kongresnem trgu preizkušnja in ocenjevanje v staranju, zaviranju in upravljanju motornih vozil kot zaključek ocenjevalne vožnje, ki jo ta dan priredi ljubljanska sekcija Slovenskega avtomobilskega kluba.

1 Javno cepljenje proti kozam se prične v Ljubljani dne 20. maja. Cepljenje bo v Mestnem domu in drugih krajih; natančnejši podatki so razvidni na velikih lepakih, ki so na-lepljeni po šolah, cerkvah, ostalih javnih po-

slopih in razglasnih deskah. Mestno poglavarstvo v Ljubljani opozarja starše, da je cepljenje otrok strogo obvezno in da bo vsak neopravičen izostanek po zakonu strogo kaznovan.

1 Mesto venca na grob umrlega blagopokojnega očeta tovariša g. Antona Seliškarija je darovalo učiteljstvo L. deške meščanske šole na Prulah Jugoslovanski Uniji za zaščito otrok, sekciji za dravsko banovino v Ljubljani din 120. Najiskrenejša hvala!

1 V Ljubljani umrli od 10. maja do 16. maja 1940: Stalcar Neža, 72 let, kuharica, Vidovdanska c. 29; Preželj Ivan, 1 mesec, sin delavca, Rožna dolina, Cesta VII-24; Kuhelj Frančiška, roj. Perko, 64 let, zasebnica, Levnikova ulica 26; Naglič Ana, roj. Demšcher, 76 let, vdova mestnega blagajnika, Subičeva ul. 3; Aleš Mitja, 5 dni, sin kinooperaterja, Glince, C. IX-36; Aleš Ilonka, 5 dni, hči kinooperaterja, Glince, C. IX-36; Miklavčič Anton, 69 let, prejemnik mest. troš. urada v p.; Einspielerjeva ulica 24; Čebokli Marija, roj. Marinič, 68 let, vdova okrajnega tajnika, Vidovdanska cesta 9. — V ljubljanski bolnici umrli: Paje Ana, 78 let, prevzitarica, Stranska vna 13 pri Grosupljem; Holman Vasilav, 66 let, zasebnik, Celovška c. 28a; Iskra Marija, 37 let, žena posestnika, Polje 3, obč. Begunje; Habjan Jože, 31 let, tesar, Depala vas 3 pri Kamniku; Romih Franc, 45 let, rudar, Toplice 185 pri Zagorju; Primčič Franc, 6 let, sin delavca mestne elektrarne, Lavričeva ul. n. h.; Petrovič Jože, 36 let, železniški zavirar, Smarska c. 3; Pavec Franc, 32 let, krojač, Gorice, obč. Golnik pri Kranju; Serajlija Mustafa, 20 let, doinar, Vodnikova cesta 17; Grubitz Joahim, 15 dni, sin krznarja, Dolenska c. 33; Vidmar Josip, 55 let, kurjač drž. žel. v p., Ulica na grad 2; Zdravil Anton, 65 let, tržni stražnik, Za gradom 3.

Obiščite razstavo Magoličevih slik v Jakopičevem paviljonu

Odpri od 8 dopoldne do 6 zvečer.

1 Ciganka na delu v Ljubljani. V Svabičevi ulici št. 15 je bila Brule Antoniji ukradena zlata ženska zapestna ura na črnem traku, vredna 325 dinarjev. Tatvino sta najbrž zagrešili dve elegantki in sicer ena 30 letna, ki je v naročju nosila malaga otroka, druga pa je bila okoli 25 let stara ter je vodila s seboj dva otroka.

1 Zidarsko orodje krajevo. Na Dolenjski cesti je pri večji stavbi zaposleni več zidarjev. V času od 11. do 14. maja tega leta pa jim je nekdo pokradel več kosov zidarskega orodja in gumijasto cev, ki je bila 40 metrov dolga.

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 20474/35.

1 Tatvine koles v sredini mesta. Izpred hotela Uniona je nekdo ukradel Podbevšku Jakobu možko kolo znamke »Phänomen«, ki je bilo črno popleskano. Kolo je vredno 1400 din in ima evidenčno številko 2-212233-9. — Izpred gostilne Vrhovec na Borštnikovem trgu je nekdo ukradel Kosmaču Milanu možko kolo znamke »Dürkopp«, vredno 800 din. — Na klavnicu pa je nekdo Zitniku Antonu ukradel 14. maja možko kolo znamke »ABC«, vredno 700 din.

Bobby Breen, deček z zlatim glasom poje najlepše sicilijanske pesmi v prekrasnem glasbenem filmu

KINO SLOGA tel. 27-30

Na razvalinah življenja

Ljubljana, 17. maja.

Naši listi so še pred nekaj dnevi pisali o tem, kako je v Mariboru neki sleparski »doktor« oškodoval nekega profesorja za več sto dinarjev. Mariborska policija je absolviranega pravnika S. O. sicer aretirala, vendar ga je pa izpustila, ker je obljubil, da bo škodo profesorju takoj povrnil.

S. O. pa tega ni storil ter se je iz Maribora odpeljal v Celje, kjer je bil aretiran ter prepeljan v Ljubljano v nadaljnje postopanje naši policiji. Mladi 26-letni S. O. je nesrečna žrtev ugledne družine iz Stajerskega, ki se je preselila v Ljubljano, a so jo gospodarske nesreče popolnoma razbile. Mati je od žalosti pred leti umrla, oče se pa pošteno ubija z grenkobami življenja. S. O. izjavlja, da je absolvirani pravnik, kar bo po dosedanjih ugotovitvah najbrž tudi držalo. Toda

še pred leti je zdrknil na pot kriminalnih poslov in ga morajo sedaj oblasti zasliševati zaradi naslednje prevare:

Posestnik Sega Matija iz Grahovega ima za seboj tudi precej burno življenje. Ze leta 1923 je odšel v Južno Ameriko, želel pa si je samo to, da bi mogel priti v Združene države. Kmalu se mu je posrečilo na nezakonit način priti v Združene države, kjer je v kraju Milfordem ustanovil lepo farmo. Iz domovine je nato poklical še svojo ženo in otroke.

Ameriške oblasti pa so nato izvedle pregled vseh doseljencev in ugotovile, da je Sega na nezakonit način prišel v USA, in so ga izgnale. V domovini se je Sega ves čas trudil, da bi dobil pri ameriških oblasteh zakonit vizum. Pri tem je srečal tudi absolviranega pravnika S. O., ki mu je zatrjeval, da lahko vse doseže pri ameriških oblasteh. Sega mu je v Zagrebu za njegovo posredovanje izplačal najprej 1500 din, nato pa je S. O. poslal v Beograd še 900 din.

Po zaslišanju je policija S. O. izročila okrožnemu sodišču, kjer se bo moral zagovarjati še zaradi številnih prejšnjih prevar.

Vlomilec v Rotovo izložbo aretiran v Zagrebu

Dne 22. aprila je bil izvršen ponoči drzen vlom v izložbo krzna, ki jo ima trdnja Rot v prehodu nebotičnika. Vlomilec sta odnesla več kož srebne lisice. Ljubljanska policija je takoj obvestila ostale policijske uprave v državi in te dni je zagrebška policija sporočila, da sta pred nekaj dnevi dva neznanca v Zagrebu prodala nekemu trgovcu več kož srebne lisice. Vlomilec sta kože trgovcu prodala po 500 din, trgovcu pa jih je nekaj prodal že naprej po 1200 din.

Policija je takoj uvedla podrobnejšo preiskavo in ugotovila, da so kože, ki jih prodaja trgovec, vse od trdnje Rot v Ljubljani. Kmalu nato sta bila tudi aretirana vlomilec, ki sta kože prodala. To sta 26-letni Stefan Radan, ki je po poklicu brezposelni strojnik iz Sinja, in 31-letni Nikola Tesakovič, ki je brez stalnega poklica in neke iz Like. Oba sta prava rada prihajala v Ljubljano, kjer sta že poprej opravila več vlovov. Tako sta bila po uspešnem vlovu v pasazi nebotičnika dne 4. maja ujet v Ljubljani ter si zelo skrbno ogledovala izložbe trdnje v Frančiškanski ulici. Pri teh trdnjah v Frančiškanski ulici sta že preiskovalno vrtno in okenske zapahle ter proučevala, kako bi opravila zopet kakšen uspešen vlom.

Trdnja Rot bo sedaj prejela nazaj vso pokradeno kožuvinno, ljubljanska policija pa je nevarna poklicna vlomilca izročila ljubljanskemu okrožnemu sodišču.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Homec

Ta teden od 12. do 19. maja je na Homecu sv. misijon, ki ga z izredno gorečnostjo vodi gg. Ivan Zdravil in dr. Jak. Kolarič, misijonarja iz Ljubljane. Ta misijon je sedaj četrti v župniji Homec. Kakor prvi misijon 1. 1903, ki sta ga vodila misijonarja gg. dr. Al. Nastran in Gregor Flis iz Ljubljane, je tudi letos sv. misijon v binkoštnih praznikih in kvaterni teden, zato je udeležba tem obilnejša. Sklep sv. misijona bo v nedeljo, na praznik presv. Trojice, ko je na Homecu velik cerkveni shod. Začetek cerkvenega opravila bo popoldne ob pol 3, ko se bodo blagoslovili rožnovenici, križi, kipi, čudodelne svetilnice itd., nato bo sklepna mis. pridiga, ki se konča s papeževim blagoslovom, s katerim je združen popolni odpustek, cerkveno darovanje in slovesna procesija z Najsvetejšim. Naj Bog obilo blagoslovi sv. misijon v teh težkih, nemirnih časih!

Jesenice

Vohunski veleliti. »Tajni glasnik iz Petrograda« predvaja Kino Krekov dom v soboto ob 4 in ob pol 9 zvečer. Za dodatek odličen Fox tednik.

Ribičeva pesem

Film, ki ga z užtkom gleda staro in mlado!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Iz Julijske Krajine

Prve češnje. Za binkošne praznike so prišle na goriški sadni trg prve letošnje češnje. So še drobne in blede ter nimajo nobenega pravega okusa, vendar: prve češnje so in to zadostuje za veselje mladim in starih otrok. Prišle so s precejšnjo zamudo. Strašna zima z njenim mrzlim priveskom je obrodila vso naravo v prilično 14 dnevno zapoznelost. Obetajo pa še dokaj dobro. Razcvetele so se bile v prav razkošnem izobilju in nastavki so ponekod celo pregesti, kar je nevarno, da bo sad droban. Ponekod je napravil občutno škodo črv pedic, ki se je pojavil letos v izredno obilnem številu. Kdor ni pravočasno in zadostno škropil, ima veliko škodo. V celoti pa upamo na dobro letošnje češnje. Vreme kaže ugodno. Če bomo imeli še dober izvoz, ki bo dal primerne cene, bomo letos lahko zadovoljni.

Tovorni avtomobil usmrtil dečka. V soboto, 11. maja je vozil po Via Ascoli v Gorici lahki tovorni avtomobil pivovarne Dreher. V ozki ulici se je igrala tropa otrok, med njimi 6 letni Bruno Plesničar. Po nesreči se je fantek prevrnil in padel pod zadnja kolesa avtomobila. Sofer je vozil počasi, vendar ni mogel tako hitro ustaviti, da bi ne bil šel s kolesom preko nesrečnega otroka, ki je močno ranjen obležal v luži krvi. Bil je pretresljiv prizor. Ulica se je zgrozila, zavpila, zaplakala. Ženske so priskočile h krvavečemu Brunu in mu skušale pomagati. Takoj so pa videle, da bo najbrž vsaka pomoč brezuspešna. Prinesle so zgelnik in položile nanj blede glavo z umirajočimi očmi. Medtem je prihitel »Zeleni križ« in odpeljal ponesrečenca v bolnišnico, kjer je pa kmalu potem izdihnil svojo mlado dušo. Čuden primer, veselje v žalosti! Mati ubogega Bruneta je odšla pred nekaj dnevi v porodnišnico v pričakovanju veselga dogodka. Ravno v soboto, ko ji je avtomobil ubil draga ga sinka, je povila fantka. Preizkušeni materi, ki se raduje ob novi zibelki, so težko nesrečo dozdaj še zamolčali.

Izlet na ljubljanski velesejem odpovedan. Izlet na ljubljanski velesejem, določen za dneve od 3. do 8. junija, se ne bo vršil. Priglasilo se je okrog 600 udeležencev.

Vreme. Na bojazen, da nas bo ves maj nadlegovalo neprestano deževje, se v naše veselje ni uresničilo. Imamo zadnji teden razmeroma zadovoljivo vreme. Skoraj vsak dan se sicer vlije kratka pljuska, v glavnem so pa dnevi sončni in ugodni za poljska dela. Prave toplotne pa noče biti. Šmo pač v dnevih treh ledenih svetnikov Pankracija, Servacija in Bonifacija. Upamo pa, da bo s praz-

ESPRESE PRUGE ZA SVE KRAJE SVETA

ITALIA LLOYD TRIESTINO

ADRIATICA TIRRENIA

V NEW-YORK: „Augusta“ 27. V. iz Trsta; 28. V. iz Dubrovika. — „Rex“ 28. V. iz Genova. — „Satur-nia“ 1. VI. iz Trsta; 1. VI. iz Splita.

V VALPARAISO: „Septima“ 24. V. iz Genova.

Informacije: „ITALIA-LLOYD“ TRIESTINO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 13.

nikom mrzle sv. Zofije njih gospostvo nehale in bodo zaveli preko vse Krajine topli prijetni ve-trovi.

Novo pokopališče v Idriji. Idrijski župan je izdal odredbo, po kateri se dosedanje pokopališče zapre 31. maja in 1. junija o'rtvi že pripravljeno novo pokopališče. Novo grobišče je okusno, svetemu kraju primerno urejeno. Ima čedno kapelo, režeta ga dve beli, široki stezi in zelene v umetnih nasadih pestre grede. Stroški ureditve stanejo ob-čino okrog 400.000 lir.

ŠPORT

All je Maeki boljši od Nurmija

Finski svetovni rekord se nahaja, kakor je znano, v Ameriki. Skupaj s svojim sorjakom Nurmijem nastopata na raznih atletskih prireditvah, kjer propagirata finski šport. Lanskega leta je Maeki dosegel nekaj prav dobrih rezul-tatov. Porušil je tudi pet svetovnih rekordov. Med športniki se pojavlja čisto tudi vprašanje, kje so meje človeške zmoglosti v lahkotletiki? Iskustvo uči, da je dokončno odredjevanje takih zmoglosti precej problematično.

Pred leti je neki zdravnik napisal sledeče: Tek na 5000 m pod 15 minutami se sploh ne more zamisljati, kajti človek tega ni zmožen. In danes vemo, da je svetovni rekord na tej progi že prekorančen s časom 14:08,8. In precej tekačev je, ki so že dosegli in prekorali čas 15 minut.

Samo pogledimo, kako je Maeki tekkel na progi 10 km. Čas od 29:35 min. nam pove, da je na tej progi tekkel 2 krat 5000 m pod 15 minutami. Torej je moral omenjeni zdravnik vsekakor spremeniti svoje mnenje o človekovih zmoglostih.

Maeki je prvi tekač, ki je pretekel progo 10 km v manj kot pol ure. Nurni je predvideval, da bo ta čas dosegel njegov sorjak Salminen, ne pa Maeki.

Pred kratkim se je na finskem lahkotlet-skem nebu pojavila nova zvezda: Touminen, ki je 10 km pretekel v 30:07,6 min. Pa je šele do-vršil 23. leto. Torej ima še lepo bodočnost. Vsi računajo s tem, da bo Touminen bodoči nosilec finskih rekordov.

Sedaj se postavlja vprašanje, kje je meja pri teku na 10 km. Po mnenju Nurmija je ta meja pri času 29:35 min., ali pa kvečjemu pri 29:20. Pri napovedi tega senzacionalnega časa je seveda mislil na Salmina. Na Maekija niti raču-nal ni, da bi kaj popravil rekorde Salminena in Lehtinena.

Leta 1937 je Nurni izjavil nekemu finskemu časnikarju: Maeki ne bo kaj prida popravil do-se danje svoje rezultate, ker mu telesna konstruk-cija tega ne bo dovoljevala.

Rezultati, ki jih je Maeki dosegel, postav-ljajo vprašanje, če je bil Nurni za časa svoje največje slave kaj boljši od današnjega Maekija? Nurni tudi pravi, da so morali atleti svojega časa trenirati pod vse drugačnimi pogoji in so imeli tudi druge cilje, kakor pa jih imajo današnji tekmovalci. Moderni trening da jim je bil ne-poznan.

Da si bo vsak čitatelj lahko ustvaril svojo sodb o Maekiju in Nurmiju, kdo da je boljši, naj navedemo nekaj rezultatov:

Proga	Nurni	Maeki
1.500 m	8:52,6	8:53,2
2.000 m	2:24,6	2:20,6
3.000 m	8:20,4	8:15,6
5.000 m	14:28,2	14:08,8
10.000 m	30:40,2	29:52,6
20.000 m	1:04:38,4	—
1 milja	4:10,4	4:12,0

Iz navedenega se vidi, da Maeki še ni do-segel Nurmija na srednjih progah. Nasprotno pa vidimo, da so vsi časi Maekija na dolgih progah — v kolikor je tekkel — boljši od Nurmijevih.

Seveda pa je povsem razumljivo, da Maeki še ni dosegel vsega in da še ni rekel zadnje be-sede, kot je to primer pri starem fenomenalnem Nurmiju.

Proč s tujimi sodniki

Pri tekmi Gradjanski BSK je Italijan Scarpi vodil tekmo, pa precej slabo. Delal je pogreško za pogreško. In le prava sreča je bila, da ni prišlo do česa nezaljubljenega, in da je tekmo privedel srečno do konca.

Klubi vedno težijo, v kakih denarnih težkočah so, a izdajajo denar za drage sodnike. Pa še nobene garancije nimajo, da bodo ti sodniki tekme res dobro sodili. Mislimo, da imamo pri nas dovolj dobrih in zanesljivih sodnikov, ki utegnejo soditi boljše kot marsikateri sodnik iz tujine. In ti naši sodniki bi prav z lahkoto sodili maloštevilne tekme za državno prvenstvo. Tudi za klube je čas, da to enkrat spregledajo.

V Bukarešti je bila odigrana finalna tekma za »romunski cupe« med »Venusom« in »Rapidom«. Kljub podaljški igri se je ta borba končala ne-odločeno z 2:2. Zagrebčan Sipoš je igral slabo, a je dal kljub temu gol. Zaradi neodločenega re-zultata bodo morali odigrati ponovno tekmo, ki bo konec tega meseca.

Pri nogometni tekmi med Hrvatsko in Ma-džarsko v Budimpešti so vsi gledalci peli ob zvokih godbe svojo nacionalno himno preden so začeli igrati. V teh dnevih vojne se je nacionalizem v mnogih državah zbudil v sreih državljanov. Petje nacionalne himne na tekмах je izraz spontanega čustvovanja naroda za svojo domovino in velike ljubezni do materinske grude.

Armada se bori s težavnim ozemljem na Norveškem.

MARIBOR

Največja mariborska tatvina pred sodniki

Maribor, 17. maja. Dne 8. novembra lanskega leta je bila izvršena v Mariboru drzna tatvina, ki je po vrednosti ukradenih predmetov gotovo največja, kar jih je bilo kdaj v Mariboru. Danes se je ta afeta obravnavala pred malim senatom marib. okrožnega sodišča. Na zatožni klopi je bilo poklicanih 14 oseb, od teh pa jih je prišlo 11. O tatvini smo svojetasno obširno pisali ter je bila izvršena na sledeč način:

Trgovci z urami v Celju Anton Lečnik je poslal svojega zastopnika Slavka Rusa na trgovsko potovanje z urami in dragocenostmi. Rus je prišel tudi v Maribor ter je ostal tu več dni. Obiskal je razne mariborske urarje. Ure in dragocenosti je imel v štirih specialnih kovčeh, katere mu je vozil okrog urarjev postrešek. Dne 8. novembra proti večeru je Rus svoj posel končal in postrešek mu je zapeljal kovčge v njegov hotel ter jih zložil na tla na hodniku med kuhinjo in restavracijo. Rus se je za hipec neke pomudil, ko pa je prišel nazaj, je ves prestrašen opazil, da je en kovčeg izginil. V kovčegu je bilo 497 različnih ur v skupni vrednosti 127.100 din. Kratek trenutek njegove nepaznje je izbral spretan tat, ki je izginil s kovčgom, kakor kafa. Skrajša je bilo vse prepričano, da je izvršil to tatvino zelo spretan tat, ki je najbrž Rusa že ves čas zasledoval po mestu. Preiskava pa je potem ugotovila, da je kovčeg ukradel 21 letni nepridiprav Ivan Maček z Meljskega hriba, ki se tedaj, ko je segel po tujem blagu, niti zdaleč ni zavedal, kakšen dragocen plen mu je padel v roke.

Maček je po tatvini hitro odnesel kovčeg v neko gostilno v Vetrinjski ulici, kjer je stanoval njegov prijatelj 35 letni mesarski pomočnik Ivan Klavž. S Klavžem sta v njegovi sobi kovčeg odprla ter vsa presenečena zagledala nesluteno bogastvo. Maček je takoj spoznal, da ne bo mogel ukradenih ur prodati, ker bi ga gotovo dobila policija v pest. Ponudil je torej ure Klavžu ter sta se zmenila, da mu bo Klavž izplačal za vse 2000 dinarjev, povrhu pa si lahko Maček še odbere nekaj ur. Maček je to res napravil. Klavž pa mu je dal na roko prvi obrok 200 din. Ker pa tudi Klavž ni vedel, kako bi ure prodal, se je obrnil na svojega prijatelja Antona Weissa, ki je tudi stanoval v Vetrinjski ulici. Ta je bil takoj pripravljen stopiti v »podjetje za prodajo ur« ter je še sam iz svojega prispeval 200 din, katere sta izročila Mačku kot drugi obrok pogojenega zneska. Maček je zadovoljen zapustil nevarno družino, kupčija z urami pa se je potem razvijala pod vodstvom Klavža in Weissa, ki sta si dobila velik krog poslušalcev. V Kneza Koclja ulici sta dobila najprej hlapca Ivana Peklarija in Ferdinanda Kranerja, ki sta jima pomagala spraviti kovčeg s sveta, da jih ne bi to izdalo. Zanesla sta kovčeg na Meljski hrob, ga razbija ter razmetala kose po goru. Peklari se je potem z vso vmeno posvetil prodaji ur ter je dobil na svojo roko še druge poslušalce.

Medtem pa je policija že vso tatvinsko afero razkrila ter je polagoma polovila vse članke čedne družine. Policija je našla tudi 360 ur, ostanek pa je gotovo prodan v druge kraje ter kupcev ni moglo izslediti. Urar Lečnik trpi zaradi tega še okoli 20.000 din škode.

Pri današnji razpravi je bil glavni krivec Ivan Maček, ki je kovčeg ukradel, vsi ostali pa so zapleteni v afero, ker so vedeli, da prodajajo ali kupujejo ukradene predmete. To so 35 letni mesarski pomočnik Ivan Klavž, 23 letni delavec Anton Weiss, 24 letni delavec Ivan Peklari, 29 letni hlapec Ferdinand Kraner, 30 letni hlapec Janez Lazar, 38 letni delavec Jurij Romih, 43 letni hlapec Jurij Ajdnik, 47 letni Ivan Schönbacher, 46 letna krojačeva žena Julijana Tadinca — vsi iz Maribora ter 34 letni posestnik Darko Kumer od Svetega Martina. K razpravi pa niso prišli tkalec Stanko Robič, urar Martin Ros iz Dogaš ter delavec Mirko Voglar iz Lancove vasi; proti tem trem je bilo postopanje izločeno.

Razpravo je vodil predsednik malega senata Kolšek, prisednika sta bila Rebula in dr. Grmovšek, obtožbo pa je zastopal državni pravnik Sever. Po precej dolgem razpravljanju je senat sklenil, da se bo sodba razglasila v ponedeljek.

m Hrvaški književniki med mariborskimi Hrvati. Nekateri hrvaški književniki, ki so nastopili v sredo zvečer s recitacijami svojih del v mariborskem gledališču, so ostali še naslednji dan v Mariboru ter so bili v četrtek zvečer gostje kluba v Mariboru živčih Hrvatov »Napredak«. Častni večer mariborskega Napredka v čast hrvaškim književnikom se je vršil v dvorani hotela Novi svet ter se ga je udeležilo tudi večje število slovenskih kulturnih delavcev. Goste je pozdravil veliki meštar Napredka lekarnar Albanež, za pozdrave pa se mu je zahvalil dr. Ilija Jakovljevič. Svoja dela so recitali Cesaric, Ivan Goran-Kovačič, Simić, Vladimir Nazor in Ivo Kozarčanin. Večer je zelo lepo uspel ter je goste še tesneje zblizal z Mariborčani.

m Izlet k Sv. Križu nad Mariborom ob vsakem vremenu! Organizacije JRZ iz Maribora in okolice ter MJRZ napravijo jutri po izlet k Sv. Križu nad Mariborom preko Sv. Urbana. Izlet se vrši ob vsakem vremenu! Pri Sv. Križu se vrši pobor obmejnih Slovencev s pričetkom okoli pol 9. Po taboru sv. maša v cerkvi Sv. Križa. Naj se nihče ne ustraši slabega vremena, ker bo prireditev pri Sv. Križu zelo lepa.

m Krstna predstava Golouhove »Krisalide« bo drevi v Narodnem gledališču. To bo ob enem zaključna prireditev letošnjega III. Umetnostnega tedna. »Krisalido« režira J. Kovič, odrosko glasbo pa vodi vojaški kapelnik J. Jiranek.

m Dijaški fantovski odsek Maribor III. obveščala člani, da se morajo danes v soboto zbrati v telovadnici mešarske šole najkasneje do 7. Udeležba zaradi revizije zelo strogo obvezna za vse člane brez izjeme!

m Razstava mariborskih likovnih umetnikov v okviru III. umetnostnega tedna je deležna izrednega zanimanja mariborskega občinstva. V četrtek so si jo ogledali tudi hrvaški književniki. Nekatera dela bodo nagajana. Razstava je odprta vsak dan od 9 do 18.

m Dekliški krožek frančiškanske župnije ima svoj redni sestanek jutri v nedeljo v Domu na Slomskem trgu 12.

m Člani MJRZ v Mariboru in okolici se udeležijo slovenskega tabora pri Sv. Križu na Kozjaku jutri v nedeljo, 19. maja. Odhod ob pol 6 izpred Cirilove tiskarne.

m Slikarski pomočniki stavkajo. Pred nekaj dnevi so začeli v Mariboru slikarski pomočniki stavkati. Zahtevajo kolektivno pogodbo ter urne mezde po letih zaposlitve. Slikar-

ski mojstri so že imeli sestanek, na katerem so ugotovili, da ne morejo vsem zahtevam pomočnikov ugoditi. Materijal se je podražil za 120% ter je zaradi tega nemogoče zvišati mezde. Sklenitev kolektivne pogodbe je v sedanjih časih nemogoče, ker se mojstri ne morejo vezati na daljšo dobo. Mezde po letih zaposlitve ni mogoče plačevati, ker so pomočniki plačani po svoji sposobnosti. Slikarski mojstri bodo imeli danes zopet sestanek, na katerem se bodo posvetovali o položaju.

m Markacija SPD po vsem Kozjaku bo treba obnoviti, ker so opremljene sedaj vse od neznanih storilcev z nekimi tujimi znaki, kar vzbuja med domačini in našimi turisti upravičeno ogorčenje.

m Napisna znamenja za avtobusne postaje so sedaj postavila Mestna podjetja ob vseh avtobusnih progah v mestu. Znamenja so zelo okusno napravljena. Postaje se nahajajo sedaj po predpisih cestno-polijskega reda pred križišči in zavoji.

m Preureditev motorjev na pogon z domačimi gorivi. Mestno poglavarstvo opozarja vsa obrtna podjetja, ki imajo naprave na motorni pogon s tekočim gorivom, da morajo v smislu ministrske odredbe vse te motorje preurediti v teku 6 mesecev vse te motorje na pogon z domačimi gorivi ali pa svoje naprave uporabiti na druge vrste pogonske silo. Banski upravi pa morajo do 1. julija sporočiti, če so že svoje motorje preuredili, odnosno v katerem najkrajšem času bo preureditev gotova.

m Jetniški in kazniški pazniki iz vse države imajo jutri popoldne občni zbor svoje vrhovne stanovske organizacije, ki se vrši v Gambirnovi dvorani. V Maribor pridejo delegati paznikov iz vseh kaznišnic v državi.

m Gradbeno dovoljenje za novo gimnazijo na desnem bregu Drave je mestna občina te dni izdala banovini. Medtem pa licitacija za oddajo del ni uspela ter se bo morala ponoviti.

m Pobegnil je iz Zavoda sv. Jožefa v Ljubljani slabomni železnik Ernst Naproša se, da se njegovo bivanje javi zavodu ali pa varuhu Simonu Horvatu, uradniku MP v Mariboru.

m Zlobna roka požiga. Okrog Hoč in Slivnice se dogajajo zadnje čase pogosti požari ter so ljudje preplašeni, da jih povzroča nepoznan zločin. Te dni je bil podtaknjen ogenj v hlevu posestnika Franca Speleca v Radizelu. Požar je nastal ponoči, ko so vsi domači trdili spali. Ker so imeli oboknice zaprte, niso videli sij ognja ter so se zbudili šele tedaj, ko jim je začelo tramovje strehe nad glavo od ognja pokati. Tako ni bilo mogoče skoraj ničesar rešiti ter je požar uničil hišo in gospodarsko poslopje. Posestnik trpi okrog 30.000 škode.

m Metla vzrok nesrečne smrti. V Kamniški ulici 14 so našli včeraj zjutraj mrtvo služkinjo pri Hacinovih, 39 letno Heleno Letonjo. Zastrupila se je s plinom. Smrt je zakrivil nenavaden nesrečen slučaj. Zvečer je služkinja prislonila k plinskemu kuhinjskemu metlu, ki je z ročajem pritisnila na pipico, da se je nekoliko odprla. Vso noč je potem uhajal iz kuhinjskega plin, ki je s pomočjo služkinjo zadušil.

m Oče šestih otrok v smrti. Kakor vsak dan, se je tudi v četrtek zjutraj ob petih napotil 54 letni zidarski delavec dr. železnik Maks Lukas iz Spod. Dobrave s kolesom v službo. Med potjo pa je zavil v Stražunski gozd ter se obesil. Našli so ga, ko je bil že mrtel. Vzrok nesrečne smrti ni znan. Zapustil je ženo s šestimi otroci.

Gledališča

Sobota, 18. maja o 20: »Krisalida«, Krstna predstava.

Nedelja, 19. maja ob 20: »Vdova Rošinka«, Znažene cene, Dandjič.

Sp. Polskava

Prosvetno društvo iz Sv. Miklavža na Drav. polju je gostovalo dne 5. t. m. v Sp. Polskavi na odr. g. Mohorka z znano igro »Podrti križ«. Zaradi slabega vremena je bil obisk srednji, toda igralci niso izgubili volje in so igro jako dobro odigrali. Posebno se mora pohvaliti očeta Korena. Na splošno so igralci zapustili pri nas najboljši vtis.

Gornja Radgona

Prekmurski pevci pridejo danes 18. maja v Gornjo Radgono, kjer bodo gostovali v tukajšnji prosvetni dvorani s posrečeno izbranim sporedom slovenskih narodnih in umetnih pesmi. V Gornji Radgoni in v vsej okolici vladajo zanimanje za prvi nastop soboškega mešanega pevskega zbora, ki je bil ustanovljen šele pred enim letom, pa si je pridobil že tako lep sloves, da velja za enega naših najboljših pevskejskih zborov. Zbor vodi z veliko spretnostjo sodnik g. Grm.

Ljutomer

Kulturni dogodek za naše mesto je gostovanje Društva Rdečega križa (Učiteljskega zbora deške šole) iz obmejnih Apač, ki ga gotovo nihče ne bo zamudil. Učiteljski zbor vprizori Zigonovo dramo »Kadar se utrga oblaki«, ki prikazuje notranjo razpurnost današnjega malomeščanstva. Pozivamo občinstvo, da z udeležbo podpre delo obmejnega učiteljskega zbora.

Slov. Bistrica

Koncert Glasbene Matice mariborske. Jutri v nedeljo bo priredila pri nas pevski koncert Glasbena Matica v Mariboru. Koncert bo ob pol 4 popoldne v dvorani okrajne hranilnice. Program poljuden in bo Matica z njim nastopila tudi v drugih krajih na naši severni meji.

Veržej

Odkritje spominskih plošč na hišah Pušenjaka in slovenskega zgodovinarja dr. Kovačiča bomo imeli pri nas jutri v nedeljo. Odkritje bo po slovesni sv. maši okoli 11. Vabijo se vsa društva in Slovenci, da se te narodne slovesnosti udeležijo.

Selnica ob Dravi

Gostovanje mariborskega gledališča. V naši lepi vasi Selnici ob Dravi bomo imeli jutri v nedeljo prvič v našem kulturnem stremelju gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora. Gledališka družina pride gostovat z dramo »Via malac« ter bo tako stopila v stike z našim kmetom, deželanom, ki nima nikdar prilike, da se odtrga od težkega dela in pogleda umetniško podano igro v gledališču. Na ta selniški praznik je pozorna vsi bližnja in daljna okolica kobanske pokrajine.

Celjske novice

c Iz SDZ. Dijaki, včlanjeni v SDZ, so pokazali nov uspeh, in sicer na športnem polju. Ker niso imeli potrebne športne opreme, je okrožje SDZ v Celju sklenilo, nabaviti okrožnim vaditeljem nujno potrebne trenerke in skakačke. Akcijo sta prevzela vel. poglavar Lipovšek in pomoč. okrožja Vorsi Nabrala sta potreben denar v znesku 3280 dinarjev in pred dnevi je okrožno vodstvo razdelilo nove trenerke in skakačke med okrožne voditelje.

c Na ovinku ceste nad Savinjo v bližini športnega igrišča pri Skalni kleti pod Starim gradom je celjska občina pričela te dni z rzstreljevanjem skal, s katerih se je že več let kršilo kamenje. Kamenje bodo porabili za obnovo ceste na mestno pokopališče.

c Frišaufov dom na Okrešlju je vsako soboto popoldne, ob nedeljah in praznikih odprt. Kocbekov dom na Korošici pa je še zaprt.

c 39. pešpolk v Celju bo 28. maja proslavil spomin celjskega pešpolka v koroški ofenzivi leta 1919. Proslava bo na Dečkovem trgu ob 10. dopoldne. Vabljeni vse prebivalstvo mesta Celja!

c Poučni izlet čez šmarski okraj v Klanjec, Krapinske toplice in Krapino je zaradi slabega vremena preložen na nedeljo, 26. maja. Nekaj mest v avtobusu je še na razpolago. Prijave sprejema drogerija Sanitas.

c Nedeljski šport. V nedeljo bo ob 9. dopoldne na Glaziji mladinska prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Laškem.

c Na Sp. Hudinji 80 pri Celju je umrla 53 letna posestnica Pristovnik Karolina. Naj v miru počiva!

c V celjski bolnišnici so umrli: 39 letni dninar Franc Jereb iz Razbora pri Škofji vasi, 10 mesečna hčerka dninarice Sedlaček Alojzija iz Sv. Slogrijana pri Rogatcu, 87 letni dninar Mihael Volaušek iz Sevc pri sv. Kristofu pri Laškem in 46 letni dninar Hrastenski Peter iz Vitanja. Naj jim sveti večna luč!

Razdelitev pošte na bojišču.

Vrhnika

Jutri zvečer ob 8. uri bo Fantovski odsek Rokodelske doma iz Ljubljane priredil koncert slovenskih narodnih pesmi v dvorani Rokodelskega doma na Vrhniki. Spored je jako skrbno sestavljen iz samih najlepših slovenskih narodnih pesmi. Zato vabimo vse naše znance in prijatelje, da pridejo v nedeljo zvečer ob 8 v Rokodelski dom, vstopnice pa da si nabavijo že dopoldne v predprodaji, ki bo od 10—12 v Rokodelskem domu na Vrhniki.

KULTURNI OBZORNIK

A. Kuprin: Osvajalci sonca

A. I. Kuprin: Osvajalci sonca: Iz rušine prevedel Gustav Strniša, Založba Sidro, Ljubljana 1940.

Te dni smo dobili nov prevod v slovenščino. Gustav Strniša je iz rušine prevedel delo A. I. Kuprina: Osvajalci sonca. Delo je pisano v prvi osebi kot spomin iz zapiskov ali tudi brez njih. Zgodba se godi v najnovejšem času leta 19... Pripoveduje jo Anglež Henrik Dibble. Ta mož je študiral fiziko in matematiko in znal tudi nekaj jezikov, a vsega študija ni dokončal, ampak je bil prejšnje malo stvari, ki bi jih ne bil delak. Končno je pa dobil delo pri lordu Salisburiju; ta je v Ameriki na nekih višinah imel laboratorij, ki je v njem skušal »vloviti sonce« in ga tako osvojiti ter njegove žarke stisniti in vtekočinati. Ta lord Salisburij je bil že znamenit v znanosti glede »luči in toplote, posebnosti razširjanja in zgoščanja plinov, termostatik, termometriji in termodinamiki, lomljenju svetlobe, teoriji optičnih stekel in o fosforescenci«. S svojim novim odkritjem pa je hotel človeštvu še neizmerno pomagati. Ali — nazadnje je spoznal, da današnje človeštvo ni tega vredno, da bi »z zlatim soncem, tekočim in gostim kot živo srebro«, grel človeštvo in mu gnil stroje. Pustil je ves prelep laboratorij na ugaslem ognjeniku v Ameriki in se odločil, da rajši umrje v Angliji, češ da človeštvo ni vredno, da bi zanj skrbel, ker je »vsako leto bolj sprideno, vedno slabotnejše, pokvarjeno in trdosrčno, da zapada v oblast — kapitala«. Spozna tudi, da bi njegovo tekoče sonce človek uporabil za kanonsko strelivo in bombe brezumne sile... In ker se je varal o sposobnosti ustvarjajočega človeštva za srečo, ljubezen in samopozitvalnost, je s prijateljem Diblem zapustil laboratorij; a ko je bil na morju, se je prebudil prej ugasli ognjenik in s strašnim treskom raznesel vse naprave...

Med to fantastično zgodbo pa je vnesen tudi čisto človeški element znanega motiva, da namreč neki drugi pomočnik lorda Salisburija, mister De Mon de Rik, odpelje in zbeži z učenjakovo ženo, ker se mož pač ni nič brigal z njo...

Delo potemtakem ni nič posebnega, je eno izmed številnih del današnjega časa utopiistične vsebine. Pisano je razmeroma živahno, zlasti v tistem delu, kjer opisuje laboratorij in stroje na ognjeniku v Ameriki, in pa še tam, kjer pripoveduje Dibble o svojem življenju pred nastopom službe pri lordu Salisburiju. Sicer je delo presentimentalno in nič globlje, ga, nič posebno doživetega ni v njem, zlasti ne umetniško dojetega. Delo je potemtakem precej povprečno in nejasno, pa če ga gledamo z znanstvenega zreliska, ker popisuje fizikalne procese, se bolj pa, če ga gledamo z umetniškega, ker v njem komaj najdemo nekaj jasnejših misli, ki jih je hotel pisatelj povedati človeku sodobnosti. Je pač delo hotelo biti samo utopija, a se tu bi na vsak način želeli zanimivejšega ali vsaj bolj napetega opisovanja.

Prevod Gustava Strniše se pa bere pravo lepo, le nekaj slovničnih napak, kakor so: vsled, z ozirom na, ob 9. uri, dočim, enkrat v pomenu nekoč, sveža moč, pa še nekaj napačno postavljenih ločil, teh nekaj napak bi v prevodu nikakor ne smelo biti.

Kljub tem in podobnim napakam, kakor sem jih omenil, pa je delo zanimivo zlasti za tistega, ki je že malo pogledal v znanstveno delo fizikov in eksperimentatorjev, kakor na pr. za dijakje višjih razredov in za naše izobraženstvo, pa ga zato priporočamo. F. J.

Koncert Chiarappa-Petacci

Institut za italijansko kulturo v Ljubljani, ki je pred mesecem slovesno začel svoje delovanje, je priredil v Hubadovi dvorani Filharmoniji 14. t. m. koncert dveh italijanskih umetnikov, mojstra na violoncelu Chiarappa in pianistke Petacci-jeve. Koncerta so se poleg najvišjih predstavnikov italijanske družbe v Ljubljani — generalnega konzula Maraldija z gozpo in direktorje Instituta za italijansko kulturo v Ljubljani — udeležili tudi predstavniki slovenskega javnega in kulturnega življenja ter z užitkom sledili koncertu. Oba nastopajoča umetnika sta se resnično izkazala kot evropski kvaliteti ter smo bili lahko veseli, da sta se po svoji turneji v Nemčiji oglasila tudi v Ljubljani. Pa tudi program sam je pokazal klasično italijansko koncertno literaturo za čelo in klavir, kajti pred-

vajala sta poleg Beethovena in Rahmaninova, ki sta predstavljala nemško in rusko točko v programu, italijansko glasbo znanih komponistov kakor so Veracini (Largo), Bocherini (Sonata in la maggiorre, adagio cantabile, allegro moderato), Pizzetti (Due canti), Malipiero (Sonata in un tempo), Magrini (Pierrot — pezzo burlesco) ter kompozicijo violončelista samega Serenata rustica, ki je žela veliko odobravanje. Tako smo po zaslugi Zavoda za italijansko kulturo spoznali zopet dva velika italijanska umetnika, ki sta teške kompozicije podala virtuosno brezhibno z eleganco in temperamentom, kakor jih nimamo priliko vedno videti, ter predstavila lepo italijansko glasbo v popolnem skladu obeh instrumentov in interpretaciji najbolj poklicanih. Koncert je občinstvo poplačalo z iskrenim odobravanjem.

Slovenska knjiga — v desetih tujih jezikih

Hrvaško, poljsko, češko, slovaško, nemško, italijansko, francosko, angleško, špansko, madžarsko, Slovenski izdaji 2. V Grobljah. Naslov: »Kristus, kraljuje«.

Nemški izdaji 2. Prva prepovedana v Nemčiji; v drugi poglavje o »nacionalizmu« izpuščeno in naslov spremenjen »Für Christi Reich«; a potem, ko je bilo že mnogo razprodano, po zaslugi Avstrije od Nemcev, tudi prepovedana in ostala zaloga uničena. 400 izvodov so poslali avtorju, ki jih je zahteval kot nagrado. (Prva izdaja je izšla pri založbi Tyroler in Innsbrucku, druga v misijonarski tiskarni St. Gabriel pri Mödlingu.)

Češka, slovaška in madžarska izdaja še niso izšle zaradi neugodnosti časov.

Hrvaška razprodana, enako poljska.

Francoska izšla 1939 v Parizu.

Italijanska se ravno pripravlja, in sicer jo izda univerza sv. Ambroža v Milanu.

Angleška je prepovedana v Južni Afriki; izšla bo v Ameriki.

Španska bo izšla za kongres Kristusa kralja v Saragosi. Ni lahko danes v Španiji dobiti založnika zaradi pomanjkanja papirja. A vendar se je dobila ena največjih založb v Madridu, ki knjigo izda.

Knjiga ima odobrenje in pohvalo papeža Pija XI., ki jo je podpisal sedanji sv. oče kot kardinal in državni tajnik.

Lux mundi

»Unio cleri pro missionibus« izdaja že četrto leto v Ljubljani list Lux mundi, ki ga urejuje za Slovence univ. prof. dr. Lambert Ehrlich, generalni tajnik Uniois cleri pro missionibus za Jugoslavijo. Za veliko noč je izšla 1. št. 4. letnika in prinaša naslednjo vsebino: Papeški misijonski mesečni namen, Družba sv. Petra, njena zgodovina, njen pomen in pomen duhovščine v novi misijonski dobi sploh, kaj pravi papež o njej ter kaj storijo duhovniki za družbo sv. Petra. Nekaj misli k vprašanju slovenskih misijonskih poklicev, ki ga je napisal Lenček Ladislav CM. Isti prispeva tudi majski govor o Mariji kot prvi Misijonarki, Mati poganov in Kraljici misijonov. V drugih številkah zadnjega letnika je izšlo več zanimivih člankov. Tako o papežu Piju XI. kot misijonskemu papežu, o misijonskem delu in dušnem pastirstvu, Zakaj imamo Slovenci tako malo misijonarjev (št. 1, II. l.), Binkoštni praznik, misijonski duh bolnikov, Misijonsko delo v moči sv. Duha, Biblična utemeljitev misijonov, L. A. Dogmatična utemeljitev misijonstva, Knoblehar in Knobleharjev zavod v Dravljah (dr. Stanko Dobovšek F. S. C., v št. 3, III. l.). Tež številki je priložen tudi seznam slovenskih misijonarjev, ki izkazuje 14 patrov, 6 bogoslovcev, 19 bratov, 55 sester. Izmed teh jih je na Japonskem 4, na Kitajskem 21, v Indo Kini 1, v Siamu 4, v Indiji 20, v Afriki 25 in v Južni Ameriki 25. Skupno 93. Izmed teh je salezijanec 11, jezuitov 9, trapistov 9, Lazaristov 5, frančiškanov 2 in dva iz drugih redov (F. S. C. in S. X.). Sestre so iz najrazličnejših redov (usmiljenke, uršulinke, frančiškanke, oblatinje, sionske sestre, s. Drage Krvi, Hčere M. P., loretanske sestre itd. Ta seznam je bil sestavljen po stanju novembra meseca 1939. Zadnja številka lanskega III. letnika pa prinaša članke: Misijonska okrožnica papeža Leona XIII. »Sancta Dei civitas« in okrožnica papeža Benedikta XV., ki sta obe važna temelja za misijonsko delo. Lux mundi izhaja četrtletno na 16 straneh in velja letno 4 din. posamezna številka 1 din. Tiska in izdaja Misijonska tiskarna v Grobljah. List toplo priporočamo ne samo duhovnikom, katerim je posebej namenjen, temveč tudi laikom, ki so vneti za širjenje svete vere

2000 let — 3000 km

Donava — večna usodna evropska reka

Kdor se v tem letu Gospodovem, 1. 1940, hoče kot romantični potnik peljati z ladjo po Donavi navzdol, zgolj v zabavo in v oddih, bo kmalu spoznal, da to ni zdaj več mogoče. V svojem potnem listu mora imeti ducat raznih vizov, po deset — in večkrat mora povedati, kam in zakaj se pelje, prav tolikrat bo moral založiti vsote denarja, fotografski aparat je že itak moral pustiti doma in povsod bo videl na obrežju žične ograje in table z napisom: »Vojaske ozemlje: Strogo prepovedano stopiti nanj.« V senči starih cerkva in lepih pečin pa bo slišal grmenje topov z vežbališč in rožljanje orožja mu bo preglušilo nežne takte donavskega valčka in ognjevite glasove ciganskega čardaša.

Pot po Donavi navzdol dandanes bolj opraviš doma na stolu in z zemljevidom in leksikonom na mizi.

Prej, v tako zvanih neciviliziranih časih, je bilo to bolj preprosto. Grki so imenovali to reko Ister, Rimljani pa Danubius, ki jim je tvorila mejo njihovega imperija. Ob tej reki navzgor so prodirali Atilovi Huni, ob reki navzdol pa je Kasel Velik zasledoval Obre in je ustanovil na Dunaju, ondaj, kjer je rimski cesar Mark Avrelij filozofiral, Vzhodno marko svojega kraljestva. Ob Donavi so šli Križarji, a navzgor ob Donavi so prodirali Turki in so bili l. 1683 pregnani izpred Dunaja. Njihove poti niso zavrla nobeni carinski predpisi in tudi ne Napoleonovim grenadirjem, ki je dosegel pri Wagramu največjo zmago svoje življenjske poti. Svobodno so se ob Donavi širile leta 1848 misli o svobodi, iz Dunaja, kjer je v marcu padla Meternichova vlada v Budimpešti, kjer je ogrski narodni junak Koscuth razvil prapor revolucije.

Svetovna zgodovina na 3000 km

Nobena evropska reka, niti ne reka Ren, se ne more ponasati s tako razgibano politično zgodovino kakor Donava. Ob njenih bregovih so divjale balkanske vojske, pri Belgradu so se oglasili prvi topovski strelji bivše svetovne vojne.

Toda Donava ni samo politično najbolj razgibana reka, namreč je tudi jezikovno najbolj mešana v Evropi. Ob Volgi govorijo le rusko in malo kavkaško. Ob Renu francosko, nemško in holandsko. A ob bregovih Donave je več kot ducat jezikov in sicer govorijo ob njej: slovensko, hrvaško, srbsko, slovaško, madžarsko, nemško, bolgarsko, romunsko, ukrajinsko, pa še turško, grško, italijansko, albansko in judovsko. Ta jezikovna in narodnostna zmeda, vse te od desetletja do desetletja menjajoče se nove meje, vsa ta zvrhanost narodnih manjšin in jezikovnih skupin, vse te borbe za neodvisnost in samostojnost — vse to je vtisnilo Donavi svoj žig in prav to je tolikrat v zgodovini zanetilo vojne in spore in je ime Donava postalo v svetu nevarno ime. V Ameriki, Španiji in Skandinaviji — o Donavi

nič drugega ne vedo, kakor da je to nevarno ozemlje, nekašen sod smodnika v Evropi, og-njišče večnih vojsk.

Pota Donave

Od črnega lesa do črnega morja to je lepa dolžina, 3000 km je dolga, ki jo pretlačijo donavske vode. Mala rečica, ki teče najprej skozi Württenberško in Bavarsko spočetka ni nič zanimiva. Pri Regensburgu spominja s svojimi brzicami na srednje veliko gorsko reko. Skozi zgornje Bavarsko in Zgornjo Avstrijo teče dolgočasno, vsakdanje in neromantično in je vsa siva in ilovnata. Šele malo pred Dunajem spremeni svojo umazano rumeno barvo in postane zelena, kakršna ostane skoraj do izliva v Črno morje.

Donava teče skozi dunajsko predmestje Floridsdorf in Heiligenstadt, kjer so v februarju 1934 strelji državljanske vojne naznanili konec neodvisne Avstrije, nato skozi Požun ali Bratislavo, ki je prestolnica »neodvisne« Slovaške in dalje skozi prastaro mesto Marije Terezije in ob stiku petih raznih ljudstev, prestopi Donava slednjič na ogrsko ozemlje — 100 kilometrov dolgo. Prej je bilo 500 kilometrov. Da bi jih bilo spet toliko, to je ves zunanje-politični načrt kraljestva brez kralja, to je Ogrske, ki je že 20 let njen »časnik« gospodar, državni upravitelj Horthy, ki more s svojega, visoko nad Donavo stoječega starega gradu pregledati nižino ob reki Tisi, kjer je najbogatejša pšenična kašča vse Evrope.

Nato sledi Beograd, nekdanje obmejno mesto ob Ogrski, sedanja ponosna prestolnica mlade in lepe jugoslovanske države. Kmalu za Belgradom se Donava dotakne četrtič in koj za tem petič nove meje: romunske in nato bolgarske, ko meji med obema državama. Tik pri »železniških vratih«, pri veličastni skalnati ožini balkanskega pogorja, je v mestecu Turnu-Severinu sedež tiste mednarodne komisije, ki se trudi, da bi uravnavala ravnotežje v zmedah mej in političnih področij ob donavskih bregovih: evropska podonavska komisija.

Zapustivši Bukarešt na levi in Sofijo na desni, se bliža mogočni veletok v široki, mirni krivulji svojemu izlivu. Še enkrat teče skozi sporno ozemlje, skozi Dobružo, a tu bogastvo žita, tobaka in sadežev izgine pod masnimi petrolejskimi marogami, ki pokrivajo gladino Donave, zakaj tu črpajo petrolej iz tal...

Tri tisoč kilometrov dolgo potovanje je Donava preromala od svojega izvira v Črnem lesu do izliva v Črnem morju, potovanje, ki vsebuje tri četrtine vseh evropskih gospodarskih in političnih problemov — zdaj kakor pred 2000 leti.

In kakor bi nemara lahko dodali: ...zdaj kakor čez 2000 let...

Čez Kurešček v Iško

Že je bilo v časopisih govora o načrtih, ki jih ima Putnik za letošnje pomlad in poletje: organizirati namerava vrsto izletov v bližino in daljino okolice Ljubljane in pri tem vzbuditi interes naše javnosti zlasti za one kraje, kjer nastajajo oz. se razvijajo nove turistične postojanke. Prvi tak izlet bo jutri v nedeljo, dne 19. t. m. in sicer na prijazni, krasnorazgleden hrib, ki se dviga iznad jugovzhodnega roba Ljubljanskega barja in uprav v zadnjem času stopa v vrsto najbolj obiskovanih izletniških točk — na Kurešček. Oddol se napotijo izletniki po zloži poti čez senčnat Mokrec, obidejo vso globel odsekanih Kravatih peči, odkoder se spuste doli do Vrbiče, kjer se stekata Iška in Zala, ter pojdjo končno po novi stezi skozi romantično sotesko Iškega Vintgarja — do vasi z imenom Iška; tu jih bo čakal avtobus za povratek v Ljubljano.

Tako bodo izletniki prehodili edinstveno pot, ki je bila doslej večini naše javnosti še vedno neznan, pa je vendar tako razkošno pestra in mnogolična, da bi ji težko našli enake! Zlasti zanimiva bo ta pot za one, ki imajo razumevanje za geološke posebnosti naše zemlje. Saj pelje po krajih, ki na vsak korak izdajajo značilnosti prehodne kraške formacije: številne vrtače med Kureščkom in Mokrecem, slikovita udorina Kravatih peči, globoki kanjoni Iške in Zale, planote med Kureščkom in Mokrecem kot ostanek pontskega ravnika itd. Zato je pričakovati številne udeležbe zlasti iz omenjenih vrst.

Zelja je, da bi se na ta način polagoma popularizirala nova pot v Iški Vintgar. Toda doslej so hodili malone vsi obiskovalci te prelepe soteske od vasi Iške ob toku istoimenskega gorskega potoka navzgor — in po isti poti tudi nazaj. Dvakrat po isti poti pa ne hodi rad noben turist. Prednost nedeljskega izleta bo tudi v tem, da bo ob 10 za izletnike maša s kratkim nagovorom v prijazni romarski cerkvi Kraljice miru na vrhu Kureščka; pri maši bo pel moški zbor trnovskih fantov. — Vse izletnike pa bo gostoljubno sprejela prijazna planinska kočica v bližini. Na Kurešček se odpeljejo izletniki v nedeljo ob 8 zjutraj z dvorišča pri »Figovcu«.

Za zelo občutljiv teint...

Orizol

SPECIALEN PUDER

kot dopolnjenje delovanja Orizol-kreme

ki Vas je gotovo vedno zadovoljila!

V VSEH SPECIALNIH TRGOVINAH!

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(141) Radovedno je stal neki palček pri vratih in gledal za njima. Bil je Poniglavček. Blazine je seveda metal on.

(142) Nenadoma pa je stekel po hodniku in prijel jezega kralja za rob njegove obleke. »Kralj!« je začel jecljati. »Radodonek ne more nič za to; jaz sem vsega kriv!« Ančka je stegnila vrat, da bi delj videla.

Klubska športna poročila

ASKov izlet v Županovo jamo. Jutri, 19. maja, priredi ASK izlet v Županovo jamo. Odhod iz Ljubljane ob 11.30. Ker je to lepa prilika, da si ogledate našo slovensko Postojno, vas najiskreneje vabimo. Zbiramo se na kolodvoru do 11.15. Vsi stroški 12 din (vožnja in vstopnina v jamo). Povratek ob 20.30.

Razpis. SK Bratstvo na Jesenicah razpisuje za jutri, dne 19. maja 1946 ob 9.30 dopoldne medklubski miting za seniore in juniorje ter obsega sledeče discipline: seniorji: teki 100 m, 5000 m in štafeta 4x100 m, skoki v višino, daljino, s palico, met krogle in kopja; juniorji: teki 100 m, 1000 m, skoki v višino, daljino, met kopja. — Pravico nastopa na mitingu imajo vsi atleti klubov, včlanjeni v JAS ozir. SAZ. Prijave se sprejemajo pol ure pred pričetkom na igrišču prireditelja. Prijavnine ni. — Načelnik.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.

Ekonomična vožnja

na tehnično najbolj izpopolnjenih

DKW motociklih Model 1940

nudi užitek vsakemu še tako razvajanemu vozaču. — Zahtevajte prospekte pri zastopstvu DKW motociklov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 30.

NAFTA DIN 4'95

liter, garantirano čista se dobi na črpalki pri
„LUSTRA“ V. Laznik, Ljubljana
Gospodarska cesta 8 Telefon 27-53

1	2		3	4	5	6	7	8	9
10	11	12					13	14	15
16	17						18		
19			20	21			22	23	24
	25				26		27		28
29	30	31				32			
	33			34			35	36	37
38				39	40				

BESEDE POMENIJO

Vodoravno: 1. Kino v Ljubljani. 5. Nedavno umrla filmska igralka (Indijski nagrobni spomenik). 10. Egiptovska reka. 12. Preporočitelj Turčije. 13. Tropska rastlina. 16. Francoski filmski igralec. 19. Rodovitni kraj v puščavi. 20. Reč, zadeva. 22. Svojerodno (kratica). 24. Predlog. 25. Angleški filmski igralec (Romeo in Julija, Dušički). 29. Lesena stavba. 31. Enaki, prav ti. 32. Dovolj, zadosti (erb.-hrv.). 33. Moderno orožje. 34. Polt. 35. Lastnina. 38. Cvetlica. 39. Ploskovna enota. 40. Pogrešek, napaka.

Navpično: 1. Množina (kratica). 2. Dva samoglasnika. 3. Popoln, neokrnjen. 4. Drag kamen. 5. Tanka stvar. 6. Staro rimsko mesto. 7. Stara pritrilnica. 8. Mož z barko. 9. Vrata pesmi. 11. Postaja na železniški progi proti Zidanemu mostu. 12. Lep. 14. Reka v sev. zah. Franciji, delno v Belgiji, pritok l'Escaut-ja. 15. Politična stranka. 16. Primitivno obuvalo. 17. Telefonski poziv. 18. Priprava za ročno delo. 20. Fotografija. 21. Premikajoči se zrak. 23. Plemen. 26. Prebivalec Indije (Hindi). 27. Ljubljanski škof (izdal znani slovar). 28. Konček kopnice. 30. Bivša poljeka tiskovna agencija. 33. Starejši (obrnjena kratica). 36. Sportni klub (kratica). 37. Dva enaka soglasnika.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Nemilost. 8. Kino. 9. Union. 10. Na. 11. Grela. 13. To. 14. Pad. 15. Era. 17. A. 6. 18. Ar. 19. Snop. 20. Skorbut. 23. Mi. 24. Tam. 25. Opera.

Navpično: 1. Ninočka. 2. Ena. 3. Mo. 4. Lurd. 5. One. 6. Siten. 7. To. 11. Garbo. 12. Aroma. 13. Tasi. 14. Par. 16. Apis. 19. Ste. 21. Om. 22. Up.

Izrečani nagajenci

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izrečani:

Kljun Ivan, Madžarevo, Novi Marof, Hrvat. banovina.

Kužnik France, Cvišlarje 37, p. Kočevje.

Mikše Julka, Blatna Brezovica, p. Vrhnika.

Ramovš Janko, Obirska 24, Ljubljana VII.

Dobivali bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Brez posebnega obvestila

Umrl je naš ljubljani soprog, oče in svak, gospod

Anton Miklavčič

prejemnik mestnega trošarinskega urada v pokoju

dne 16. maja, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere.

Na zadnji poti ga bomo spremlili v soboto, 18. maja ob 4 popoldne iz hiše žalosti Einspielerjeva ulica 24 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. maja 1940.

Zalujoča soproga Ana in hčerke Ana, Antonija, Pavla in ostalo sorodstvo.

Po dolgem in mučnem trpljenju nas je za vedno zapustila naša ljuba, zlata mama, gospa

Marija Čebokli

vdova tajnika okraj. glavarstva

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 19. maja 1940 ob pol 3 pop. iz mrliške veže sv. Jožefa, Vidovdanska cesta. na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. maja 1940.

Užaloščeni otroci: Zorana, Venceslava, Milan in sorodstvo.

Volja Vsemogočnega je bila, da nam je odvzel našega, vroče ljubljenega sina, brata in strica, gospoda

Francija Skoberne

ki je danes, po dolgi težki bolezni, previden s sv. zakramenti, v 18. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega Francija bo v nedeljo, 19. maja 1940 ob pol 3 popoldne na farno pokopališče.

Frankolovo, dne 17. maja 1940.

Zalujoča rodbina Skoberne.

letalni red „Aeroputa“ za leto 1940

LINIJA 2000

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. V. — 1. XI.	30. IV. — 15. VIII.	16. VIII. — 15. IX.	16. IX. — 31. X.
6.35 ZAGREB	19.10	18.10	10.50
7.35 BOROVO	18.10	17.10	13.50
7.40 BOROVO	18.05	17.05	15.45
8.20 BEOGRAD	17.25	16.25	15.05

LINIJA 2002

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. V. — 1. XI.	30. IV. — 15. VIII.	16. VIII. — 15. IX.	16. IX. — 31. X.
6.20 SKOPLJE	18.20	17.35	16.30
7.05 NIS	17.35	16.50	15.45
7.10 NIS	17.30	16.45	15.40
8.15 BEOGRAD	16.25	15.40	14.35

LINIJA 2006

Torek, četrtek, sobota

2. V. — 28. IX.

9.00 BEOGRAD	12.10
(Lokalna ura) 11.25 SOFIA	11.45 (Lokalna ura)

LINIJA 2008

Ponedeljek, sreda, petek

1. V. — 30. IX.

9.00 BEOGRAD	11.50
10.15 PODGORICA	10.35

LINIJA 2004

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

15. V. — 31. V.	16. IX. — 30. IX.	15. V. — 31. V.	16. IX. — 30. IX.
8.55 SARAJEVO	16.35	15.05	15.05
9.50 BEOGRAD	15.40	14.10	14.10

LINIJA 2005

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. VI. — 14. IX.	1. VI. — 15. VIII.	16. VIII. — 14. IX.
6.30 BEOGRAD	19.00	17.30
7.45 DUBROVNIK	17.45	16.15

LINIJA 2004

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. VI. — 14. IX.	1. VI. — 15. VIII.	16. VIII. — 14. IX.
8.00 DUBROVNIK	17.30	16.00
8.40 SARAJEVO	16.50	15.20
8.55 SARAJEVO	16.35	15.05
9.50 BEOGRAD	15.40	14.10

LINIJA 2003

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. VI. — 14. IX.	1. VI. — 15. VIII.	16. VIII. — 14. IX.
6.30 ZAGREB	17.50	17.35
7.40 SPLIT	17.50	16.25

LINIJA 2007

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. VI. — 14. IX.	1. VI. — 15. VIII.	16. VIII. — 14. IX.
7.50 SPLIT	17.40	16.15
8.30 SARAJEVO	17.00	15.35
8.50 SARAJEVO	16.35	15.05
10.10 ZAGREB	15.15	13.45

LINIJA 2001

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

1. V. — 30. IX.	1. V. — 30. IX.
10.25 LJUBLJANA	14.35
11.10 ZAGREB	13.50

LINIJA 1375

Torek, četrtek, sobota v obe smeri

1. VI. — 31. VIII.	1. VI. — 15. VIII.	16. VIII. — 31. VIII.
10.15 BEOGRAD	15.15	13.45
11.45 BUDIMPEŠTA	13.45	12.15

LINIJA 560

Vsakodnevno razen nedelje v obe smeri

Letalni red veljaven od 1. V. — 14. IX. 1940.

10.00 BUCAREST	18.25
10.55 BEOGRAD	15.30
11.25 BEOGRAD	15.00
12.55 ZAGREB	13.30
13.20 ZAGREB	13.10
14.40 VENEZIA	11.50
15.00 VENEZIA	11.20
16.00 MILANO	10.20
16.20 MILANO	10.00
18.20 MARSEILLE	8.00

Mali oglasi

Službe isceja

Kurjač in ključavničar
prvovrstno izvežban, z
večletno prakso (tudi v
inozemstvu), išče takojša-
njo namestitve. Ponudbe
v upravo „Slovenca“ pod
»Prvovrstna moč« 7488.

Služba dobe

Hlapca
treznega, vajenega vseh
del, sprejem. Trnovski
pristan 22, Ljubljana.

Kupimo

Kupimo:

KOLENDAR Cankarjeve
družbe 1929, 1930.
KOLENDAR goriške Ma-
tice 1919, 1927.
PUGELJ Milan, Literar-
na pratika.
MLADIKA (goriška),
letnik 1—5 ter 7.
MODRA PTICA (časopis)
od 1. letnika dalje.
NASA DOBA 1. letnik.
NAS ROD (časopis) 1.
do 4. in 6. letnik.
PESJAKOVA Pavlina,
Beatin dnevnik.
PESJAKOVA Pavlina,
Zbrani spisi 1. zvezek.
OPERNI in operetni
teksti: Prodana nevesta,
Rusalka.
IZSELENSKI koledar
od 1936. do 1940. leta.

Jugoslovanska knjigarna,
lastnik Jugoslav. tiskarna
in knjigarna, d. z o. z.,
Ljubljana.

Prodamo

Fiziolove preklje

in suha drva dobite pri

Prelesniku, Janševa ul.

Najugodnejši nakup

moških obklesanih

Presker, Sv. Petra c. 14,

Ljubljana.

Stavbeniki!

Štorjo za strop

strešno lepenko, trbovelj-

ski cement in ves ostali

gradbeni material — nudi

najugodnejše železnice

Fr. Stupica, Ljubljana,

Gospodarska cesta 1.

Razno

Gumbnice, gumbice, plise,

monograme, entel, ašur

fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica

nasproti hotela Union

Vozenje perila, krasna

predtiskana žen roč. dela

V upravi „Slovenca“

naj dvignejo inserenti

sledede ponudbe:

Bodočnost 7352,

Milijonska vrednost 6529,

Resnost 7270,

Sodavičarstvo 7298,

Stalna namestitve 7098,

Takoj gotovina 7029.

Novi vozni red ki stopi v veljavo o polnoči od 18. na 19. maja

Odhodi vlakov iz Ljubljane			Prihodi vlakov v Ljubljano		
Čas	Vrsta vlaka	V smeri	Čas	Vrsta vlaka	Iz smeri
5.40 P		Tržič, Bistrica-B. j., Rateče-Planica	6.54 P		Tržič (samo ob delavnikih)
7.05 S		Jesenice (ob ned. in prazn. do 15. IX.)	7.22 P		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
8.00 P		Tržič Bistrica-B. j., Rateče-Planica	9.06 B		Višnja vas, Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
8.40 B		Jesenice Salzburg, München	12.15 P		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
11.50 P		Tržič, Bistrica-B. j., Rateče-Planica	15.15 P		Kranj (od 19. V. — 15. VI. in od 1. IX. dalje)
13.28 P		Kranj	16.06 P		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
14.30 P		Bistrica-Boh. j., Rateče-Planica*	17.51 P		Rateče-Planica, Jesenice
15.40 P		*Tov. ob sed. in ned. prazn. od 15. VI. — 31. VII.	18.40 P		Kranj (od 16. VI. do 31. VIII.)
17.25 P		Tržič, Bistrica-B. j., Rateče-Planica	19.25 P		Tržič, Kranj
19.15 P		Tržič, Bistrica-B. j., Rateče-Planica	19.42 B		München, Salzburg, Jesenice
20.36 B		Jesenice, München, Rateče-Planica	20.33 P		Bistrica-B. j., Rateče-Planica
23.30 P		Jesenice	21.16 S		Jesenice (ob ned. in prazn. do 15. IX.)
5.26 P		Kamnik mesto	21.50 P		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
7.50 P		Kamnik mesto	6.40 P		Kamnik mesto
11.10 P		Kamnik mesto	7.36 P		Kamnik mesto
13.40 P		Kamnik mesto	10.40 P		Kamnik mesto
16.11 P		Kamnik mesto	13.15 P		Kamnik mesto
18.44 P		Kamnik mesto	15.46 P		Kamnik mesto
21.20 P		Kamnik mesto	18.20 P		Kamnik mesto
5.25 P		Kočevje, Sevnica, Karlovac	21.00 P		Kamnik mesto
7.50 P		Kočevje, St. Janž, Novo mesto	6.50 P		Novo mesto, Kočevje
11.30 P		in (trajniški) opazni (v letu 1940. ob ned. in praznikih)	8.36 P		Karlovac, St. Janž, Kočevje
13.36 P		Kočevje, St. Janž, Karlovac	12.50 P		Grosuplje (samo ob delavnikih)
16.58 P		Sevnica, Novo mesto	15.01 P		Karlovac, St. Janž, Kočevje
18.50 P		Kočevje, St. Janž, Karlovac	18.02 P		Novo mesto, Sevnica
1.33 B		Trst, Ventimiglia, Roma, Paris	20.21 P		(Karlovac in Sevnica ob ned. in prazn. do 15. IX.)
5.54 B		Trst, Reka, Milano, Roma	22.30 P		(Karlovac in Kočevje ob ned. in prazn.)
6.10 P		Postojna, Trst	0.14 B		Roma, Milano, Trst, Reka
3.25 OS		Trst, Milano, Paris	4.16 B		Paris, Roma, Ventimiglia, Trst
9.45 P		Trst, Reka, Milano, Paris	7.00 P		Postojna
13.45 P		Postojna, Trst	9.10 P		Trst, Postojna
17.02 B		Trst, Reka, Roma, Nice	13.02 B		Nice, Roma, Trst, Reka
18.29 P		Postojna	14.13 P		Postojna
23.25 P		Postojna	19.05 P		Paris, Milano, Trst
0.26 B		Wien, Budapest	21.46 OS		Paris, Milano, Trst
0.35 P		Maribor, Zagreb	22.20 P		Postojna
4.46 B		Zagr., Beogr., Bukarešta, Sušak, Split	1.12 B		Istanb., Beograd, Bukarešta, Maribor
5.30 P		Maribor, Zagreb	5.10 S		Zagreb (ob ned. in pr. do 8. IX. 1940.)
7.55 P		Maribor	5.48 B		Wien, Budapest
9.20 B		Zagreb, Beograd, Sofija, Sušak	6.35 P		Zidani most
10.25 L		Zalog	7.19 P		Zidani most
12.20 L		Zalog	7.40 B		Beogr., Subotica (vozi od 15. VI. — 15. IX.)
12.45 P		Litija	8.15 OS		Istanbul, Atene, Bukarešta, Beograd
13.10 B		Wien, Budapest, Zagreb	9.03 P		Maribor, Zagreb
13.30 P		Maribor, Zagreb	9.23 B		Beograd, Bukarešta, Zagreb, Split
14.20 L		Zalog	11.05 L		Zalog
18.15 P		Zidani most	13.23 P		Maribor, Zagreb
18.45 P		Maribor, Zagreb	13.50 L		Zalog
19.20 L		Zalog	15.10 P		Litija
20.00 B		Zagr., Beogr., Bukarešta, Sušak, Split	16.52 B		Wien, Budapest, Zagreb
21.56 OS		Beograd, Bukarešta, Istanbul, Atene	18.12 P		Maribor, Zagreb
22.10 B		Beogr., Subotica (vozi od 15. VI. — 15. IX.)	19.56 L		Zalog
22.35 S		Zagreb (ob ned. in pr. do 8. IX. 1940.)	20.13 B		Sofija, Beograd, Zagreb
7.45 M		Vrhnika trg	21.57 P		Maribor, Zagreb
14.00 M		Vrhnika trg	6.46 M		Vrhnika trg
19.10 M		Vrhnika trg	12.52 M		Vrhnika trg
22.05 S		Vrhnika trg (ob nedeljah in prazn.)	17.44 M		Vrhnika trg
			21.30 S		Vrhnika trg (ob nedeljah in prazn.)

Odhodi vlakov iz Maribora

Čas	Vrsta vlaka	V smeri	Čas	Vrsta vlaka	Iz smeri
2.48 B		Trst, Ljubljana, Beograd, Split, Sušak	3.20 B		Trst, Ljubljana, Beograd, Split, Sušak
5.05 P		Ljubljana, Zagreb	5.11 P		Ljubljana, Zagreb
9.17 P		Ljubljana, Postojna, Zagreb	7.18 P		Poljčane
13.00 P		Poljčane	9.14 P		Ljubljana, Zagreb
13.53 B		Ljubljana, Trst, Zagreb, Sušak, Split	11.43 P		Postojna, Ljubljana, Zagreb, Beograd
14.23 P		Ljubljana, Postojna	16.07 B		Trst, Ljubljana, Beograd, Split, Sušak
17.55 P		Ljubljana, Postojna, Zagreb, Beograd	17.16 P		Ljubljana, Zagreb
20.55 P		Ljubljana, Trst	22.14 P		Ljubljana, Zagreb
5.27 P		M. Sobota, Gor. Radgona, Kotoriba	6.02 P		Kotoriba
8.37 P		M. Sobota, Gor. Radgona, Čakovec	8.50 P		Kotoriba, M. Sobota, Gor. Radgona
11.45 P		M. Sobota, Gor. Radgona, Čakovec	14.13 P		Čakovec, M. Sobota, Gor. Radgona
16.25 P		M. Sobota, Gor. Radgona, Kotoriba	18.31 P		Čakovec, M. Sobota, Gor. Radgona
21.03 P		Kotoriba	21.49 P		Čakovec, M. Sobota, Gor. Radgona
3.50 P		Ruše	4.55 P		Ruše
5.35 P		Prevalje, Velenje, Celovec	7.27 P		Prevalje, Slovenjgradec
10.40 P		Prevalje	12.30 P		Celovec, Prevalje, Velenje
13.37 P		Prevalje, Velenje, Celovec	15.32 P		Ruše
14.35 P		Ruše	16.48 P		Prevalje
18.45 P		Prevalje	20.35 P		Celovec, Prevalje, Velenje
4.05 D		Wien	2.14 D		Wien
5.50 P		Wien, St. Ilj	7.22 P		Wien, St. Ilj
12.00 P		Wien, St. Ilj	7.38 P		St. Ilj (samo ob delavnikih)
12.45 P		St. Ilj	13.11 D		Wien
16.50 D		Wien	13.47 P		St. Ilj
18.40 P		St. Ilj (ob delavnikih)	17.29 P		Wien, St. Ilj
19.50 P		Wien, St. Ilj	21.10 P		Wien, St. Ilj

Inserirajte v „Slovenca“!

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

Ko so se prvi v sprejodu začeli pomikati naravnost h kolodvoru, se je zgodilo nekaj, kar je popolnoma preusmerilo boj v Saint-Quentinu. Naenkrat je bila določena razvrstitev vseh tistih, ki so se spustili v boj.

Godba je pogumno zaigrala junaka simfonijo. Brez dvoma je napravila velik ropot, da ne bi slišali bližajočih se zaveznikovih zrakoplovov, ki so se zaganjali nad mesto kakor orli nad čredo ovac. Spustili so dve, tri bombe, da so si olajšali breme. Četa vojakov je hitro zasedla mesta. Sirene so tulile. Zrakoplovi so se usmerili proti kolodvoru in spuščali bombe. Čulo se je zamolklo pokanje orožja in enako merno streljanje strojne.

To iznenadenje je odneslo vse Nemce. Bila je popolna zmeda. Oficirji in vojaki so drli v hiše skozi okna in vrata. Sipe so letele na drobne kosce. Zadnji saksofonist je še izlil svojo žalost v svoj instrument, ki je proizvajal zategle in žalostne glasove. Tudi ta je hitro skočil v hišico. Na cesti je ostal oče Ludovik s svojimi prami, katerim so se tudi tresle noge. S težavo jih je zadržal in jih spodbujal s kletvicami, ki jih je že štirideset let uporabljal. Konji so začeli biti s kopiti po tleh in stresati s perjanicami. Oče Ludovik se je strastno zanimal za bombe, ki so vžigale in rušile poslopja.

Na drugi strani mostu je kolodvor zagnil gost in temen oblak sivga dima, iz katerega so švigali rdeči plameni. Eksplozija bomb so odgovarjali zamolkli poki ob zrušitvi zgradbe.

Cel vlak se je razletel in zrušilo se je poslopje.

»Eh! Stare razvaline,« je

Položaj na jugovzhodu

Madžarska poročila o sporazumnem postopanju Nemčije, Italije in Sovjetske Rusije za ohranitev miru na jugovzhodu Evrope

Budimpešta, 17. majnika. t. Exchange Telegraph. Budimpeštanski listi objavljajo v veliki opremi poročila iz Rima, da je bil med Italijo in Sovjetsko Rusijo dosežen sporazum glede ohranitve miru v južnovzhodni Evropi. Madžarski listi naglašajo, da so v Rimu izjavili, da sporazum sicer še ni končno javen, toda da bo v kratkem objavljen. Ta sporazum ni naperjen proti nobeni drugi državi, ki ima interese na Balkanu, pravijo v Rimu.

V tej zvezi objavljajo madžarski listi tudi izjave neke merodajne osebnosti moskovske vlade, češ, da Sovjetska Rusija nima namena nastopiti na južnovzhodnem delu Evrope, pod pogojem, da tega ne stori nobena druga država, naj bi bila ta ali ona. Vsako tuje vmešavanje v južnovzhodni Evropi bodo v Moskvi vzeli kot izjavo iz bi sprožilo od strani Sovjetov najbolj odločni odgovor.

Madžarski listi navajajo tudi posnetke iz članka, ki je izšel v moskovskih »Izvestijah«, ki prvič, odkar je izbruhnila vojna, poudarjajo, da je treba preprečiti, da bi se vojna raztegnila na jugovzhodno Evropo, kajti danes da je položaj takšen, da se to področje lahko vsak hip spremeni v bojno polje.

Zadržanje Italije do politike Sovjetske Rusije

Belgrajsko »Vreme« objavljala dopis svojega dopisnika v Rimu, kjer obravnava stališče Italije v zvezi z različnimi vprašanji, ki se tičejo odnošajev Sovjetske Rusije do Balkana in Podonavja. Članek pravi med drugim:

Zadnji teden je rimska javnost z veliko pozornostjo spremljevala razna poročila o tem, da Sovjetska Rusija sklepa neko vojaško zvezo. Toda danes je službena agencija Stefani objavila brzojavno poročilo iz Sofije, kjer se poročila, da bi se Bolgarija hotela udeležiti vojne zveze s Sovjetsko Rusijo, zanikajo. Toda v tistem trenutku, ko Bolgarija zanika, da bi se hotela udeležiti kakšne vojaške zveze s Sovjetsko Rusijo z nekaterimi balkanskimi in podonavskimi državami, javljajo italijanski dopisniki iz Romunije, da že obstaja neke vrste sporazum, ki določa, da Sovjeti jamčijo za nedotakljivost meja nekaterih balkanskih in obdonavskih držav.

Glas iz Turčije o namenih Sovjetske Rusije na Balkanu

Istanbul, 17. majnika, t. Tukajšnji poluradni »Tan« objavljala članek, ki ga je sprejel, kakor pravi, iz »verodostojnega vira«, da je Sovjetska

Naša varhinja

Sodobna vojna ne dela več razlike med vojnimi cilji in mirnimi domovi, med oboroženim silo in neoboroženimi državljani. Zato so nastale stroge odredbe, ki naj kolikor mogoče varujejo življenje državljanov, ki je zelo dragoceno. To so: alarm, ki naznanja letala, zatemnitev in zaklonišča, da ne govorimo o izpraznitvi celih mest in okrajev. Dozdaj smo poznali vse to samo v slučaju vaj, ki jih marsikdo ni jemal resno, sedaj pa je vse to postalo kruta resnica. Vemo, kako so bili na Finskem od letal napadeni vlaki z evakuiranimi otroci na postaji in kako so otroci pri prvem alarmnem žvižgu sami zleteli iz vagonov v postajno zaklonišče. Proti novim nevarnostim so potrebna nova obvarovalna sredstva in disciplina prebivalstva. V novih nevarnostih pa se verni ljudje zatekajo tudi pod varstvo Marije, pomočnice kristjanov. Kadar tulijo sirene svoje opozorilo in se sliši brnenje smrtonosnih jeklenih ptic, naša ljuba Gospa varuhinja razprostre svoj široki plašč nad prostore, v katerih so njeni otroci poiskali zavetja. Saj ne gre samo za to, da se varuje telesno življenje, ampak tudi za to, da se srce navzame poguma in se ojekleni duša. Iz vere v prisotnost višje sile, ki nas varuje, izhaja čudovito pomirjujoča in okrepljujoča moč. Kristjan ve, da je Mati božja sama prestala vse to, kar prestaja današnji človek v strahu za svoje življenje pa še bolj za življenje svojih dragih. Tudi Mati božja je bila vsak čas pripravljena na nevarnost. Svojega sina je rodila v prostoru, ki je podoben našim zakloniščem. Potem pa je morala bežati v Egipt skozi puščavo in se skrivati, da je niso našli Herodeževi sli in da je niso izsledili vohuni. Kolikokrat so se morali zatekati v katakombe prvi kristjani! Kadar so bili kristjani napadeni in so morali bežati, so navadno vzeli s seboj podobe čudodelne Matere božje. Marijino življenje pozna udarce usode, ki zadevajo njene otroke tudi v današnjem času, iz lastne usode. Že so ji dali po katoliških deželah ime naše ljube Gospe, ki nas varuje pred zračnimi napadi.

Norveška fronta

Nemci pošiljajo nove čete in tanke proti severu

Stockholm, 17. maja. AA. »Stockholm Tidning« poroča iz Osla, da pošiljajo Nemci nove čete na Norveško. Tanki in tovrstni avtomobilni bojne pomoči skozi Oslo, kakor tudi vojni material. Vse to je namenjeno na sever. Vsak dan prispevajo nemške vojske enote v Oslo in nadaljujejo od ondot vožnje na sever. Opazili so okoli 30 ladij. V Oslo se je pripeljal admiral Raeder. Nemci organizirajo okoli mesta protiletalske baterije. V bli-

Rusija vedno bolj odločena, da brani neodvisnost balkanskih držav. List dodaja, da bo Sovjetska Rusija »v kratkem dala tudi vidnega izraza tej svoji odločnosti. V tej zvezi pravi nadalje »Tan«, da je usoda Madžarske dandanes neizbežno povezana z usodo ostale jugovzhodne Evrope, in da je v njenem življenjskem interesu, da se čim prej priključi temu bloku. Isto naj stori Bolgarija.

Grof Ciano v Milanu

Milano, 17. maja. t. Havas. Zunanji minister prof Ciano pride v Milan, da tamkaj sam osebno odpre razstavo sodobnega slikarstva. Italijanski listi pri tej priložnosti s posebnim poudarkom v naslovih in v besedilu naglašajo, da je Milan tisto mesto, kjer je bila zvarjena jeklena os italijansko-nemškega zavezništva med grofom Ciano in nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Listi poudarjajo, da je danes prav tako, kakor takrat, ko se je odigral ta zgodovinski dogodek, fašistična stranka Italije pripravljena boriti se za vse koristi materne zemlje.

»Popolo di Roma« odgovarja Rooseveltu

Rim, 17. majnika. Havas: Italijanski listi prinašajo govor predsednika Amerike Roosevelta pred ameriškim senatom. Toda razlag nobenih ne dodajajo. Edini »Popolo di Roma« pristavlja, da Roosevelt nadaljuje s svojim vznemirjenjem ameriškega javnega mnenja o razvoju sodobnega vojskovanja. List pristavlja, da Roosevelt že vnaprej vidi, kako se porajajo nevarnosti za neodvisnost Združenih držav, odkar je postalo jasno, da Anglija ni več otok. Njegov namen je, tako pravi »Popolo di Roma«, da potegne Ameriko v evropsko vojno in da si zagotovi ponovno izvolitev za državnega predsednika kot zastopnik narodne vlade Zedinjenih držav v vojni.

Položaj v Rimu

Rim, 17. maja. t. Rooseveltovo pismo Mussoliniju je skrbno proučeno. Na uradnih mestih pra-

Ameriška razmišljanja o vojni na zahodu

Washington, 15. maja. V Ameriki se zelo zanimajo za to, kako so Nemci mogli zavzeti najvažnejše utrdbne Liege, kjer se držijo utrjene točke Belgijcev še na nekaterih točkah vzhodno od mesta, ki jih mislijo Nemci obkrožiti. V ameriški javnosti so izrekli mnenja, da ima nemška armada neko »tajnostno sredstvo« oziroma orodje, ki razbija jeklene plošče in beton, kakor da bi bil iz stekla. To pa je goli izum bujne domišljije in je stvar popolnoma drugačna. Res, da so zlomili Nemci močno inozemsko trdnjavo Eben Emall, ki je imela 18 jeklenih kupol in topove največjega kalibra ter je bila zgrajena po zadnjih zahtevah tehnike. Ta čudež pa je nemška armada dosegla izključno le po svoji posebni napadalni tehniki, ki jo je seveda podprla aviacija, ki se danes izkazuje naravnost kot glavno orodje v vojni. Novost so samo čete, ki se spuščajo iz velikih transportnih letal s pomočjo padal. To stvar je nemška armada že na Norveškem preizkusila z uspehom, kar so te čete dosegle na Nizozemskem, pa je višek.

Vojaške strokovnjake predvsem zanima, kako so Nemci zavzeli Liege, česar ni nihče pričakoval. Nemci sami priznavajo odkrito, da so se tako Nizozemci kakor Belgijci hrabro branili in se še branijo. Toda kljub temu je nemška armada zavzemala močno utrjene točke s pehotnim napadom, ki so ga podpirali ogromni tanki in letalske takozvane štuka bombe, ki so polnjene s tekočim zrakom, kar ima strahovit učinek. Razmišljali so tudi, kako so mogli Nemci premagati na Nizozemskem preplavljeno polje in so uganili, da so storili to primeroma lahko s pomočjo posebno konstruiranih plovnih oboroženih motornih sredstev in celo lahkih tankov, vendar pa se nič gotovega o tem ne ve, ampak samo domneva. Albertov kanal, ki ga je nemška armada pretrgala na več krajih, je 120 km dolg, širok pa 40 metrov in na nekaterih krajih globok 7 metrov. Ta kanal je služil manj za promet kakor za obrabo in je bil tozadevno zgrajen po najnovejših načelih tehnike. Nesreča je bila ta, da niso funkcionirale zaklopnice. Stal je pa prekop par milijard. Zakaj zaklopnice niso delovale, je neznano. Domnevajo, da gre za delo pete kolone. Prav tako niso bili pravočasno porušeni vsi mostovi čez prekop.

Kar se tiče Liege, ga je zavzela nemška motorizirana kolona, ki je predrla med Hasseltom in Maastrichtom, ki se ni ozirala na pravila stare strategije, ki zapoveduje, da si mora kolona zavarovati krila in zvezo z zaledjem. Nič takšnega ni storila nemška kolona, ampak je napadla frontalno kakor bik in se ni ozirala na oba boka, kjer stojijo postranske utrdbne. Armada, ki tukaj deluje, prodira naravnost na zapad. Vse prodiranje nemških armad, ki delajo z matematično metodiko, ima za cilj Pariz, ki ga hočejo vzeti v klešče z zapada in z

vijo, da njegove vsebine ne morejo objaviti, ker je pismo zasebna zadeva. Vsako uganje o odgovoru, ki ga bo poslal Mussolini Rooseveltu, bi bilo odveč.

Število političnih opazovalcev, ki so do zdaj nje še trdno verovali, da bo Italija ostala izven vojne, se hitro krši. Celi vlaki, polni angleških in francoskih državljanov se pomikajo proti meji.

Za prihodnje nedelje pripravljajo velike demonstracije po vsej Italiji. Prihodnja nedelja je namreč oglašena kot »dan samejskih Italijanov«.

Revija »Critica Fascista«, ki jo urejuje prosvetni minister Bottai, objavlja članek, v katerem pravi, da je angleška nadoblast nad Sredozemskim morjem nevzdržljiva. Italija mora pogledati temu vprašanju v oči, ali pa bo izgubila priložnost.

Grof Ciano bi imel govoriti v senatu ob priliki sprejetja proračuna zunanjega ministrstva, toda govora ni bilo.

Demonstracije proti Angliji in Franciji trajajo dalje

Rim, 17. maja. AA. Stefani: V toku večerašnjega dneva je imela mladina v vseh italijanskih mestih zborovanja, na katerih je protestirala proti angleški pomorski kontroli. Mussolini je dobil iz vseh krajev države brzojavke, da se mu mladina stavlja na razpolago.

Po nekaterih milanskih hišah so bili spet naplenjeni letaki z napadi na zahodni velenli Anglijo in Francijo. Med njimi so bili tudi črno obrobljeni letaki, na katerih je bila oznanjena smrt angleškega vojnega brodovja. (Havas)

New York, 17. maja. AA. DNB: Kapetan italijanske ladje »Roma«, ki je danes prispela v newyorško luko, je izjavil, da so Angleži zadržali njegovo ladjo 30 ur v Gibraltarju. Angleški kontrolni oficirji so izvršili tudi pregled mornarjev. Angleži so zaplenili sode z oljem.

General Epp v Rimu

Rim, 17. maja. t. Havas: General von Epp, poglavar Bavarske in predsednik nemške organizacije za povratek kolonij, je prišel v Rim. Spremljajo ga številni uradniki kolonialne ustanove in člani nar.-soc. stranke. General Epp ostane v Rimu nekaj dni, nato odide v Neapelj, kjer bo gost generala Terruzzia, ministra za italijansko Afriko.

Madžarski minister v Benetkah

Budimpešta, 17. maja. AA. Stefani: V spremstvu višjih uradnikov svojega ministrstva je odpotoval sredi v Italijo madžarski prosvetni minister Homan. Homan bo prisostvoval otvoritvi beneške razstave, na kateri ima Madžarska svoj paviljon.

Spoznali boste: profesorja po eleganciji, bonbon 505 pa po črti in okusu.

Proizvodi UNION, Zagreb.

tal, kakor je to izjavil Roosevelt. To zahteva ne samo znatno zvišanje števila delovnih moči, temveč tudi razširitev tovarn za letala in motorje. Število letalskih tovarn bi se moralo potrojiti, število tovarnih motorjev pa podvojiti.

Ako kongres sprejme Rooseveltov predlog, bodo Zedinjene države imele v letu dni 50.000 letal in 500 pomorskih vojni enot. Redna vojska bo imela 280.000 mož v kadru, narodna garda pa 300.000 mož.

Amerika kliče svoje državljane iz Evrope iz Anglije

Washington, 17. maja. AA. Reuter: Ameriško zunanje ministrstvo je svetovalo vsem ameriškim državljanom, ki se nahajajo sedaj v Angliji, naj odpotujejo na Irsko. Zunanje ministrstvo je dalo, da proučuje ameriška vlada sedaj možnost, da bi poslala ladje na zapadno irsko obal ter z njimi prepeljala svoje državljane v Ameriko. Ameriška vlada je podvzela to akcijo na osnovi predloga ameriškega veleposlanika Kennedyja, ki je poročal, da je otežkočen potniški promet med Anglijo in Francijo.

London, 17. maja. AA. Reuter: Po poročilih iz Washingtona je ameriško poslanstvo v Londonu svetovalo danes ameriškim državljanom, prebivajočim v Veliki Britaniji, da se vrnejo v USA, če jim je to mogoče. Ameriški državljani so obveščeni, da bo USA ukrenila vse potrebno za njihovo vrnitev, in da bo poslala ladje na zahodno obal Irse, da se tam vkrajo. Sodijo, da živi v Veliki Britaniji okoli 5000 ameriških državljanov. Uradniški zastopnik je pa izjavil, da ni uradno prišel noben opomin ameriškim državljanom.

Iz Italije

Rim, 17. maja. AA. DNB: Ameriški državljani v Rimu so sredi dobili okrožnico, ki jim svetuje, naj se čimprej vrnejo v USA. Okrožnica se glasi: Konzulat je dobil navodilo od poslanstva, da opozori ameriške državljane, živče v območju rimskega konzulata, da se čimprej vrnejo v USA. — Generalni konzul.

Italija ni pozvala svojih državljanov, naj zapuste Turčijo

Carigrad, 17. maja. AA. Stefani: Vest, ki jo je objavila londonska radijska postaja, da so na poziv italijanske vlade te dni številni Italijani zapustili Turčijo, je popolnoma izmišljena. Točno je, da je število onih Italijanov, ki so zapustili te dni Turčijo, mnogo manjši od števila Italijanov, ki so prisplili nedavno v Turčijo.

Tudi ne iz Egipta

Kairo, 17. maja. AA. Stefani: Italijansko poslanstvo londonske radijske postaje, da so na poziv italijanske vlade, da bi bili italijanski konzuli svetovali Italijanom v Egiptu, naj se izselijo.

Italijanski proračun

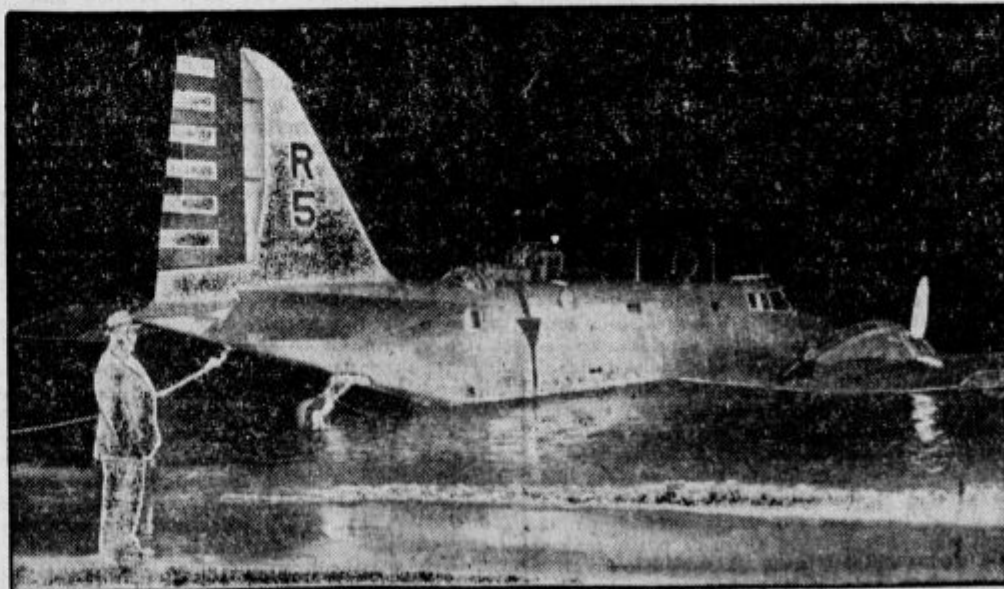
Rim, 17. maja. t. Stefani: V prisotnosti Mussolinija je senat soglasno sprejel proračun zunanega in finančnega ministrstva. Finančni minister Thaon di Revel je v svojem govoru naglasil, da znaša proračun za leto 1940/41 26 milijard lir, ki jim je treba priključiti še izredne izdatke v višini 25 milijard, tako da znaša skupni proračun 51 milijard lir.

Boji angleških ladij na nizozemsk obali

London, 17. maja. AA. Reuter: Angleške ladje, ki so se nahajale na obalah Belgije in Nizozemske v trenutku, ko so nemške čete vdrle v ti dve državi, so bile napadene od nemških letal. Ta borba je trajala ves dan. Te angleške sile so bile poklicane na Nizozemsko, da bi sodelovale v borbah proti napadalcem. Pobiralci min so morali zbrati magnetične mine, katere so Nemci postavili pred vsemi belgijskimi in nizozemskimi lukami. Milijoni in ogromna količina diamantov, ki se je še nahajala tedaj na Nizozemskem, je bila prenešana v Belgijo. Angleške čete so s podporo Nizozemcev razbile in zažgale vse tanke, v katerih je bilo olje in bencin v okolici Rotterdama. Neka stara angleška ladja z 12.000 tonami se je potopila, ko je zaplula v amsterdamsko luko.

50.000 letal na leto

Washington, 17. maja. AA. Havas: Na seji zbornice za letalstvo so razpravljali o vprašanju znatnega zvišanja proizvodnje letal v Zedinjenih državah. Zbornica je izdala sporočilo, v katerem pravi, da se predvideva letno zgraditev 50.000 le-

Bombnik ameriškega letalskega brodovja je moral zaradi pomanjkanja goriva zasilno pristati na Coney Islandu v državi New York v USA. Pilotu se je posrečilo brez škode pristati s letalom na vodi. Osemčlanska posadka se je brez poškodb rešila. Na sliki je bombnik na vodi.

Politični zapiski

Važni sklepi za zavarovanje naše nevtralnosti

Kakor smo sporočili že v včerajšnji drugi izdaji, je vlada v četrtek zvečer sklenila važne ukrepe, kako zavarovati in podkrepiti našo nevtralnost. Najprej je vlada sklenila stroge ukrepe zoper špekulante, ki jim grozi prisilno odelo, nakar je sklenila, da morajo listi pisati strogo nevtralnost ter se izogibati vsega, kar bi utegnilo eno ali drugo vojskujočo se stranko kakor koli žaliti. Pregradi zoper te stroge določbe bodo kaznovani celo z robijo do dveh let. Sodba se bo izrekla po skrajšanem postopku.

Jugoslovanska vojska jamstvo naše nevtralnosti

Sarajevska »Narodna Pravda« prinaša delo tiskan članek, kjer govori o sedanji vojni ter naši svobodi in državni samostojnosti. »Jugoslovanska vojska pa je straža narodne svobode in neodvisnosti.« Nato list naglašuje, da je v Evropi nastal pekel ter pravi: »Mi skupaj z drugimi balkanskimi narodi in skupaj z vsemi drugimi narodi, ki žele mir, nočemo sodelovati v tem krvavem plesu in od nikogar ne zahtevamo ničesar drugega kakor, le to, da vsakdo spoštuje našo voljo živeti v narodni in državni neodvisnosti, ter da spoštuje našo željo, da s svojim mirom doprinesemo k temu, da vsaj en del sveta ne utone v potokih krvi in razvalinah. Naloga naše vojske pa je, da skrbi, da bodo naše pravice spoštovane. To nalogo naša vojska častno, pošteno in zvesto izvršuje. Zavedamo se, da nam je danes, ko vse mednarodne pogodbe in mednarodno pravo pomeni le čunjo papirja, edino jamstvo naših državnih meja in naše narodne svobode je naša narodna vojska. Vojska je narod. Danes sami varujemo svojo blaginjo. Ves narod je vojak svoje domovine, vsi smo na straži. Od kralja do cestarja vsakdo se zaveda svoje dolžnosti do domovine. To je naše jamstvo. In zato verujemo, da varno stopamo v evropsko prihodnost.«

Vsi enaki pred postavo

Belgrajski »Trgovinski glasnik« piše med drugim: »V naši javnosti je povzročilo veliko presenečenje netočno pisanje nekaterih tujih listov o nas. Vsekakor je tako pisanje čudno, zlasti o nas in naši državi. Vse svet ve, da so naše oblasti od vsega začetka z vsemi državljani Jugoslavije enako ravnale, brez ozira na to, kateri veri ali narodnosti pripadajo. Počakajmo, da ti listi pridejo k nam, da bomo jasno videli, kaj pišejo. Naša javnost pa že zdaj najodločneje zavrača vsako namigavanje v našo škodo, ker bi vse to ne bilo resnično. Vsi državljani Jugoslavije so bili, so ter ostanejo popolnoma enaki pred postavami in državnimi oblastmi.«

Članek o koncentraciji

Glasilo ministra dr. Kulenovića, voditelja bosanskih muslimanov »Narodna Pravda«, je prinesla uvodni članek o koncentraciji, kjer med drugim tako le pravi: »Ne bi bili zoper to, da bi se sestavila koncentracijska vlada, ko bi bili gotovi, da bo taka vlada pomenila izvajanje določenih politik ter da bi pomenila le razširjeno tisto politično podlago, katero predstavlja sporazum. V takem okviru bi bilo potrebno pritegniti tudi druge stranke v vlado, ker bi taka koncentracijska vlada pospešila notranjo ureditev. Sodelovanje drugih političnih strank v duhu sporazuma od 26. avgusta ne bi bilo odveč, ko bi te stranke res mislile dosledno izvajati ideje sporazuma. Toda te stranke ne zahtevajo koncentracije zato. Taka koncentracijska vlada pa ne bi bila vlada narodne rešitve, marveč bi napravila strašno škodo narodnim interesom. Zato je jasno, da je edina mogoča podlaga vladavinske kombinacije narodni sporazum ter delovanje za njegovo dosledno izvajanje... Vsaka druga kombinacija, ki ne bi bila na podlagi bratskega sporazuma, bi pomenila nevarnost za skladne politične in bratske odnose. Ni dvoma, da ga ni pametnega človeka v tej državi, ki bi si še želel bratskih preprirov.«

Molitev mesto članka

Novosadski Dan, ki je glasilo vojvodinskih Srbov, prinaša v zadnji številki na strani, kjer ima sicer politične novice in članke, to le molitev, v kateri med drugim pravi: »Bože, ki si na naši majhenki zemlji dal življenje človeka, dal mu razum in dušo ter mu naročil, naj živi po Tvojih postavah. Usmili se človeka v teh težkih dneh, ki se slabi človek, kakor bi se mu bila pamet zmešala, čeprav se ponaša s svojim razumom, pozabljaj Tvoje zapovedi in kot podivjana zver razdiraj pridobitve stoletij ter ubijaj svoje brate. Zmordi človeka, kaznuj krivice in s svojo močno voljo stori, da bo na svetu vladala Pravica, kakršno ti zahtevaš. In Mir ter da bodo Tvoji varovanci, ljudje in narodi živeli v soglasju.«

Potreba resničnega poročanja

»Trgovinski glasnik« prinaša uvodni članek, kjer govori, kako nekateri razširjajo neresnične govorice ter z njimi razširjajo med ljudmi defetizem. Nato pa pravi: »Ne pozabimo pa, da je defetizma več vrst. Ena: razširja plačana propaganda, druga pa neumnost. Delovanje drugega je huje... Zarca ne more biti nič huješega, kakor pa, če narod izgubi zaupanje v besede tistih, ki jim po naravi stvari mora verjeti. To smo napisali zato, da bi odločujoči činitelji našli način, kako bi bilo najbolj mogoče pomiriti naš svet. Ne nameravamo izgovarjati kakega sovraštva, niti ne bi želeli udeležiti se boja velikanov. Vendar moramo vedeti, ali imamo polno svoje lastne sile še kaj drugega upanja, da ohranimo svojo nevtralnost in svojo svobodo. Poleg tega pa naj nam oblasti pojasnijo, kaj pomenijo neke grožnje, ki nam jih pošiljajo nekateri tuje radijske postaje. Treba je računati z dejstvom, da pri nas deluje tuja propaganda po radu in da so tukaj tudi tuji agenti, ki take govorice potem pridno razširjajo, če jih že naši ljudje že sami niso slišali.« Nato list naglašuje, kako se je ljudstvo od vseh strani odločno in zvesto odzvalo klicu vojaških oblasti, kar velja prav za vse kraje v naši državi. Zato ti ljudje, pravi omenjeni list, zaslužijo, da bi bili bolj poučeni, vsaj kolikor je mogoče.

Najnovejša poročila

Vsa zborovanja prepovedana

Belgrad, 17. maja. AA. Na podlagi § 66, do 69. zakona o notranji upravi izdajam ukaz o začasnih prepovedi zborovanj in skupščin.

1. Prepovedovana so zborovanja, manifestacije, javni sprevedi in skupščine, ki nimajo verskega značaja. Prepoved velja do nadaljnjega ukaza. Ta prepoved se ne nanaša na gledališke in kinematografske predstave, koncerte in plesne ter slične zabavne prireditve.

Najnovejša poročila z bojišč

Gamelinovo dnevno povelje

Pariz, 17. maja. AA. Havas: Vrhovni poveljnik francoske kopenske vojske general Gamelin je poslal danes francoskim četam na bojišču sledeče dnevno povelje:

Usoda naše domovine, naših zaveznikov in vsega sveta je odvisna od bojev, ki se zdaj bijejo. Angleški, belgijski in poljski vojaki, kakor tudi tuji prostovoljci, ki se bore na naši strani, angleško in naše letalstvo store vse, da ustavijo sovražnika. Oddelki, ki ne morejo naprej, naj rajši poginejo, kakor pa da bi zapustili tla, ki so jim zaupana v obrambo. Kakor zmeraj v usodnih dneh naše zgodovine, naj bo tudi danes dnevna zapoved sledeča: »Zmagati ali umreti! Zmagati moramo!«

Nemška poročila

Berlin, 17. maja. AA. DNB: Nemške čete so po hudih in težkih borbah pobile postavljene ob reki Dyle severno od Louvaina in so zavzele Malines.

Berlin, 17. maja. AA. DNB: Pri velikem napadu je danes padel Louvain.

Berlin, 17. maja. AA. DNB: Severno od Anversa nemške čete napredujejo in so se približale s severnega bojišča utrdbam.

Francosko poročilo

Pariz, 17. maja. AA. Havas: Nemci so izvedli hude napade samo na enem mestu severno od Rethela. Razen tega so izvedli še dva napada, in sicer enega na reki Dyle, kjer se nahajajo angleške čete vzhodno od Bruslja, drugega pa so usmerili na jug od Sedana. Za zdaj še niso znani rezultati te nemške ofenzive.

Pariz, 17. maja. AA. Havas: Vedno poročilo se glasi: Danes so Nemci začeli z enim največjih množičnih napadov ne samo v Belgiji, temveč tudi pri Anversu in Varvene. Na tem odseku je sovražnik poslal v boj večino svojih težkih oklopnih divizij. Borba se je pretvorila v pravo klanje. Nekoliko višje proti severu je sovražnik brez uspeha poskušal z napadi pri Sedanu in Monmediju. Ob sodelovanju z britanskim letalstvom je francosko letalstvo prešlo v odločen in učinkovit napad na sovražno pehoto ter bombardiralo cestna in železniška križišča. Letalstvo je štelo naše čete. Lovska letala so se spustila v številne borbe s sovražnikom. Zbitih je bilo mnogo nemških letal, vendar pa

2. Osebe, ki se udeležujejo prireditev, ki so označene v prvi točki tega ukaza, bodo kaznovane s kaznijo 10 do 1500 din, v primeru neplačila denarne kazni v določenem roku pa bodo kaznovane z zaporom od enega do 30 dni.

3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljena v Službenih novinah.

(Notranji minister Stanoje Mihaldžić.)

Angleško poročilo

London, 18. maja. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo je izdalo sledeče poročilo: Preteklo noč je britansko letalstvo bombardiralo vojaške objekte v zahodni Nemčiji. Cilj bombardiranja je bilo rušenje komunikacijskih zvez, po katerih dovaja sovražnik strelivo in čete na zahodno bojišče. Več sovražnih objektov je bilo bombardiranih pri teh operacijah, pri katerih ni bilo zbito niti eno naše letalo. Letalsko so eskadre srednjih bombnikov napadale sovražne prevoze in petrolejske rezerve okrog Sedana. Prav tako so letala napadala tudi rezervne čete in proviantne kolone. Po bombardiranju so se pojavili požari. Včeraj so bili sovražni oddelki v dolini Meuse močno in uspešno napadeni. V zrak so bile pogane ceste, mostovi, prav tako pa tudi blokirana letala. Naša letala so s strojnimi obsula sovražne čete, ki so korakale. Sovražnik je bil vznemirljen v svojih glavnih postojankah, medtem ko so mehanizirane enote pretrpele veliko škodo.

Boji na Norveškem

Berlin, 17. maja. AA. DNB: Angleži so se včeraj, kakor je bilo že poprej javljeno, poskušali izkrcati neposredno pri Narviku. Sovražne čete so poskušale ponoči na številnih ribiških ladjah presenetiti nemške alpince. Toda s težkimi izgubami je bil ta poskus sovražnika odbit.

London, 17. maja. AA. Reuter: Mornariško ministrstvo je izdalo sledeče sporočilo: Včeraj je pomorsko letalstvo napadlo sovražne tanke za petroleje pri Bergenu. Se prej je bilo uničenih več tankov v Sloganspitu. Dva petrolejska tanka v Strudshafenu sta bila pograna v zrak, prav tako pa sta bila dva tanka zažgana v Knarvenu. Vna naša letala so se neoposredovano vrnila v svoja oporišča.

London, 17. maja. AA. Ueuter: Vojno ministrstvo poroča, da zavezniške čete uspešno napredujejo pri Narviku, kjer so zavzele severno obalo Rombakfjorda. Deli sovražnih čet se umikajo proti vzhodu proti švedski meji.

Kronski svet v Londonu

London, 17. maja. AA. Havas: Zvečer je bil v Buckinghamski palači kronski svet, kateremu je predsedoval kralj Jurij. V svetu so bili Chamberlain, Attlee, lord Lucan in Hudson.

Francoske in belgijske obrambne utrjene črte

V madžarskem listu »Pester Lloyd« je Emerich de Suhay napisal dalje tehnično razglabljanje o francosko-belgijskih utrdbah. Z ozirom na dejstvo, da so nemške armade sedaj že udarile na te utrjene črte, jih v Belgiji delno pohodile, v Franciji pa na enem koncu že načel, bodo njegova izvajanja zanimala tudi naše bralce. Članek prinašamo v posnetku.

Od septembra dalje sta si nemška in francosko-angleška armada stali druga drugi nasproti, kriti za slovitimi utrjenimi črtami, imenovanimi »Zahodni zid« ali »Siegfriedova črta« na nemški, »Maginotova«, »Daladierova« in »Devezova črta« na francosko oziroma belgijski strani. Nemške armade so sedaj sprožile napad in milijonske armade so se zamajale.

Belgijske utrdbе

Belgijske utrdbе imajo prav za prav namen, da izpopolnijo francosko utrjeno črto naprej proti severu. V prvih letih po vojni so v Belgiji nekaj časa oklevali nad načinom utrjevanja. Belgijski generalni štab je izračunal, da vse meje ni mogoče utrditi, ker bi stalna posadka v utrdbah odzela preveč vojaštva operativni armadi. Saj šteje skupna moč belgijske armade vsega le okrog 700.000 mož. Za to so se odločili za to, da na vzhodni meji obstoječe utrdbе samo izpopolnijo in pomnožijo. Mesto nepretrgane utrjene črte so se odločili za izpopolnitev treh utrjenjskih točk, namreč Liegea, Namurja in Anversa. Poleg tega so zgradili še dve obrambni črti, in sicer eno takoj ob nemški meji, drugo mnogo bolj močno pa na reki Meuse (Maas). Več Belgijci niso mogli storiti. Denarni izdatki niso kaj več dopustili, a tudi številna slabost vojske ne. Okrog Liegea so modernizirali stare fort, jih opremili z betonskimi kletmi in oklopnimi stolpi in kupolami. Polagali so največjo važnost na to, da bi njihove utrdbе držale tudi najhujše topniške izstrelke. Enako so postopali pri Namurju. Poleg tega so utrdili še vse prehode čez reko Meuse (Maas) med Liegom in Namurjem. Pred Liego so v bližini nizozemskega Maastrichta postavili betonsko in oklopno utrdbо »Emael«. Utrjena črta na reki Meuse je bila namenjena za obrambne namene. Za napadalne namene pa so vzhodno od lieške trdnjave zgradili posebne utrdbе, ki so jih imenovali »regino fortific« (utrjena pokrajina), ki se je opirala na osrednje utrdbе Remouchamps, Pepinster, Battice, Neufchateau. Ta utrjena pokrajina je segala tudi globlje v ardensko gorovje proti jugu. Najslabša točka vsega trdnjavskega in utrjenega omrežja je bila pri Luksemburgu, kjer ni bilo zgrajenega nič, ter pri Anversu (Antver-

pen), kjer so hoteli modernizirati utrdbе po lieškem in namurskem načinu, a so začeli nekoliko prepozno, tako, da do danes niso dograjene. S tem je seveda trpela tudi utrjena črta ob Albertovem prekopu, ki je bila slabotna in je imela namen, braniti Belgijo pred morebitnim udarom s severa skozi Nizozemsko.

Nemški sunek je bil tako močan, da je prehodil prvo belgijsko obrambno črto in Belgijce potisnil že na drugo črto na reki Meuse, na severu pa čez Albertov kanal v trdnjavsko območje do reke Dyle. Velika utrdba »Emael« ter nekaj fortov okrog Liegea je takoj podleglo nemškim bombam. Belgijci so sedaj na drugi črti, na Meusi.

Francoske utrdbе

Francoske utrdbе pa so tako zgrajene, da se je v njih mogoče braniti, toda prav tako je mogoče iz njih preiti na napad.

Francoske utrdbе se začnejo na švicarski meji ter nosijo do belgijske meje ime »Maginotove črte«, od tam naprej pa jih nadaljujejo nekoliko slabše izgrajena »Daladierova črta«, ki gre dalje do morja. V zadnjih 8 mesecih pa so tako Francozi kakor tudi Angleži, ki so, kakor znano, zasedli vse področje ob belgijski meji do morja — torej Daladierovo črto — zgradili zadi za glavnimi črtami še več utrjenih črt. Angleži jih imajo kar 3. Francozi prav toliko, poleg tega pa nove trdnjavske trikotne, pred Dijonom, Belfortom in pri Nancyju. Francoske utrjene črte so značilne po svojih »bunkerjih«, to je po številnih betoniranih, z jeklenimi oklepi zaščitnimi topovskimi in strojnimi gnezdi, ki svoje skrivljene hrbe le nekoliko molijo iz zemlje. Nadalje je za utrdbе značilno tudi prizidevanje, da imajo vse polno ovir za napredovanje mehaniziranih čet ter križem krašem vse polno betoniranih zasod, ki dovoljujejo, da se nasprotnika napade od strani, če je bil spuščen v trdnjavski pas. Pri obeh, pri »Maginotovi« in pri »Daladierovi črti« velja načelo, da stojijo najtežji topovi v ozadju glavnih utrdb v posebnih v ta namen zgrajenih topniških odsekih.

Ker so Francozi verno računali z »attaque brusquée«, to je z bliskovitim napadom, ki bo vporabljal predvsem motorizirane oklopne enice in letalstvo, so zadi za glavnimi utrdbami utrdili še cele pokrajine (regionis fortificées), ali samo določene odseke (secteurs fortifiés), vmes pa natrosili vse polno obrambnih polj (secteurs défensifs), ki nasprotnika ovirajo pri napredovanju. Prav za prav so Francozi in Angleži v zadnjih osmih mesecih v zaledju za svojima »Maginotovo« in »Daladierovo črto« prepredili vse ozemlje tja do Pariza z različnimi utrjenimi pasovi, ki sledijo rečnim tokom,

Danes bodo »Ljubljano« dvignili

Šibenik, 17. maja. b. Jutri ob 8 zjutraj se bo pričela glavna stopnja del pri dvigavanju rušilca »Ljubljane«. Rušilec bodo ob 8 dvignili z morskoga dna. Dela se bodo izvršila pod nadzorstvom naših pomorskih strokovnjakov in s pomočjo barona Banfielda, ki je solastnik italijanske reševalne družbe Tripkovič. Najprej bodo s črpalkami izpraznili rušilec, nato pa ga bodo napolnili s pomočjo kompresorjev z zrakom in upajo, da bo v eni uri že na površini.

Pogreb dr. Markulina

Zagreb, 17. maja. b. Danes ob 4 popoldne je bil slovesen pogreb dr. Markulina. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva, zlasti mnogo je bilo inteligence in duhovnikov. Truplo je blagoslovil sam zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac ob navzočnosti treh kanonikov. Ob mrvaškem odru so se poslovili dr. Velimir Deželić, dr. Josip Andrić, na odprtem grobu pa je govoril tudi član »Domagoja« Ivo Jovanović iz Metkovića.

Poročilo o pogajanjih v Moskvi

Belgrad, 17. maja. m. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je danes dopoldne sprejel bivšega ministra dr. Milorada Djordjevića, šefa jugoslovanske trgovinske delegacije, ki se je pogajala v Moskvi. G. dr. Djordjević je g. Cvetkoviću podrobno poročal o poteku trgovinskih pogajanj v Moskvi, o razgovorih, ki jih je imel s sovjetskimi političnimi činitelji ter o doseženem trgovinskem sporazumu med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

Politične novice

Belgrad, 17. maja. m. Podpredsednik vlade g. dr. Maček je po sročnji seji ministrskega sveta odpotoval v Zagreb, kjer bo sam vodil zadnje priprave za nedeljske občinske volitve v banovini Hrvatski.

Belgrad, 17. maja. m. Nocojšnja »Pravda« poroča iz Norvega Sada, da je tamkajšnji radikalni prvak dr. Zivko Prodanović, pristav pravosodnega ministra dr. Markovića, izjavil časnikarjem, da se vodijo pogajanja s predstavniki glavnega radikalnega odbora zaradi združitve vseh radikalov. Pogajanja so po izjavi dr. Prodanovića na najboljši poti in je pričakovati, da bodo uspešno zaključena.

Seja tarifnega odbora

Belgrad, 17. maja. m. Danes dopoldne se je nadaljevala seja tarifnega odbora, na kateri so razpravljali o predlogu prometnega ministra za povišanje železniških tarif.

Kakor smo že včeraj poročali, je predlog prometnega ministra, da se povišajo linearne tarife za blagovni promet, in sicer za vagonске pošiljke za 15%, za kosovne pošiljke pa za 20%. Na današnji seji je tarifni odbor pristal, da poviša tarifo za vagonске pošiljke za 12%, za kosovne pošiljke pa za 15%. Vendar ni prišlo do sporazuma. Izvoljen je bil ožji odbor, v katerem sta od Slovencev dr. Jože Lavrič, glavni tajnik Kmetijske zbornice in glavni tajnik TOI, in Ivan Mohorič, ki bo izvedel revizijo predloga in preklasifikacijo več vrst blaga v višji razred. Seja je bila opoldne zaključena.

Prijeti ponarejevalci 500 dinarskih bankovcev

Varaždin, 17. maja. b. v vasi Šalovci pri Murški Soboti so odkrili ponarejevalno družbo, ki se je pečala z izdelovanjem 500-dinarskih bankovcev. Družbo je razkril neki mesar, h kateremu je prišel 14letni deček in hotel zamenjati 500 din. Mesarju je bilo sumljivo, od kje fantu toliko denarja, zdelo se mu je pa tudi, da bankovec ni takšen kot bi moral biti. Zato je fanta zadržal in obvestil orožnike, ki so dečka prijeli. Fant je izdal ponarejevalce. Orožništvo je takoj aratiralo nekaj oseb in sedaj nadaljuje preiskavo.

Belgrajske novice

Belgrad, 17. maja. m. Zveza Sokolov je sklicala redni občni zbor za 8. in 9. junij t. l.

Zagrebske novice

Zagreb, 17. maja. b. Danes so se vrnili hrvatski književniki iz Maribora v Zagreb. S svoje turneje po Sloveniji so odnesli najlepše vtise. Zagrebški tisk objavlja obširna poročila o njihovih vtisih.

Zagreb, 17. maja. b. Danes je ban banovine Hrvatske dr. Ivan Šubašić imenoval nov občinski svet. Na čelu je še vedno dosedanji zagrebški župan dr. Mate Starčević.

Zagreb, 17. maja. b. V banovini Hrvatski je postavljena v 153 občinah lista SDS in SDK, in sicer je 66 list SDS in 87 list SDK.

Osebnе novice

Belgrad, 17. maja. m. Premeščene so učiteljice: Mohorko Terezija v Hajdino, Kosjek Verena v Leskovec pri Krškem in Kuntarić Jožica v Novo mesto. — Napredovali so v 4. pol. skup. II. stopnje tile strokovni učitelji: Mihelić Josip, Mazi Vilko in Podkrajšek Matilda, vsi iz Ljubljane.

Železniškim program in pripravnim zemeljskim višinskim oblikam.

Francoski generalni štab je namreč vedno računati s tem, da bodo Nemci predrli Maginotovo črto in da bo morala francosko-angleška obramba računati s protiofenzivo. Temu namenu je služilo tudi utrjevanje zaledja. V sklopu teh notranjih utrdb spada tudi dobro organizirana protiletalska obramba. Protiletalski topovi se po vsem severnem in vzhodnem delu Francije tako razpostavljeni, da tvorijo cele »zaporne cone«. Letalstvo samo, ki je zelo dobro skrito, delno v podzemeljskih letališčih. Isto velja seveda za Nemce. Nemci so izračunali, da imajo samo Angleži do 2000 takšnih letalskih gnezdišč. Francozi istotako, medtem ko so Angleži izračunali, da jih imajo Nemci vsaj 300 (z 10 do 20 letali na vsako gnezdišče).

Sredi teh utrdb se je začela največja bitka v svetovni zgodovini.